

Bokslut 2018

MARIEHAMNS
STAD

Stadens organisation

Politiska organ	Administrativa organ
STADSFULLMÄKTIGE	
STADSSTYRELSEN	STADSLEDNINGEN
	STADSDIREKTÖREN
	STABER
	Stadskansliet
	Finanskansliet
	Personalkansliet
Stadsutvecklingsnämnden	Stadsarkitektkansliet
	SEKTORER
Bildningsnämnden	Bildningssektorn
Infrastrukturnämnden	Infrastruktursektorn
Kultur- och fritidsnämnden	Kultur- och fritidssektorn
Socialnämnden	Socialsektorn
Byggnadsnämnden	Byggnadsinspektionen
Äldrerådet	

Innehållsförteckning

Stadens organisation.....	1
Förtroendevalda.....	4
Stadsdirektörens överblick.....	6
Stadsfullmäktiges måluppfyllelse för verksamheterna 2018.....	8
Ekonomisk översikt	11
Resultaträkning.....	11
Balansräkning	12
Finansieringsanalys.....	13
Finansiella nyckeltal.....	14
Driftsnetto (årets överskott).....	15
Investering	15
Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom kommunens område.....	16
Koncernen	23
Personal	33
Miljö	37
Demokrati	46
Stadsledningen.....	50
Stadsutvecklingsnämnden	60
Byggnadsnämnden.....	65
Socialnämnden.....	67
Bildningsnämnden	76
Kultur- och fritidsnämnden	81
Infrastrukturnämnden	88
Förtroendevalda i nämnder 2018	103
Redogörelse över hur stadens interna tillsyn har ordnats.....	104
Dataledning.....	106
Bokslutsnoter	112
Behandling av årets resultat	125
Bokslutets undertecknande	125
Revisionsanteckning.....	126

Förtroendevalda

Stadsfullmäktige 2019

Camilla Gunell	S	Ordförande
Johan Ehn	M	I vice ordförande
Bert Häggblom	ObS	II vice ordförande
Ulla Andersson	S	
Christian Beijar	S	
Henrik Boström	M	
Petri Carlsson	M	
Jessy Eckerman	S	
Peter Enberg	M	
Nina Fellman	S	
Anders Holmberg	ObS	
Igge Holmberg	S	
John Holmberg	Lib	
Camilla Hägglund-Palmqvist	M	
Joanna Isaksson	Lib	
Lennart Isaksson	M	
Roger Jansson	M	
Ingrid Zetterman	Lib	
Axel Jonsson	ÅF	
Rauli Lehtinen	Lib	
Britt Lundberg	C	
Roger Nordlund	C	
Katrin Sjögren	Lib	
Erica Sjöström	C	
Barbro Sundback	S	
Pernilla Söderlund	Lib	
Stephan Toivonen	ÅD	

Övre raden, från vänster: Jörgen Pettersson, Jonny Andersen, Julia Birney, Tage Silander, Sara Kemetter.
Nedre raden, från vänster: Birgitta Johansson, Annelie Karlberg (ersättare), Henrik Löthman (ersättare).

Stadsstyrelsen 2019

Tage Silander	M	Ordförande
Sara Kemetter	S	I vice ordförande
Jörgen Pettersson	C	II vice ordförande
Nina Lindfors	M	
Tony Wikström	S	
Birgitta Johansson	ÅF	
Julia Birney	Lib	
Jonny Andersen	Lib	

Stadsdirektörens överblick

År 2018 blev ett år som för stadens del andas såväl handlingskraft och tillförsikt inför framtiden som en kultur av ältande och bristade målfokusering.

Under året fattades stora beslut i form av nya stadsplaner för Rönnebergs torg, Södra Lillängen och den s.k. Magazin-tomten i centrum med möjligheter för över 400 nya invånare och 25 000 m² ny våningsyta. Stadsfullmäktige beslutade om byggande av en ny fullskalig friidrottsarena samt om uppgradering av Wiklöf Holding Arena för att förbättra möjligheterna för fotboll. Den sedan länge planerade och efterfrågade ombyggnaden av Ålandsvägen kunde slutföras. Satsningen på en torrdocka för bevarande av segelfartyget Pommern verkställdes till största del och vittnar nu om både stolthet över kulturarv och imponerande åländsk ingenjörskonst. I denna anda av framtidstro valde stadsfullmäktige också att inför 2019 besluta om en sänkning av inkomstskattesatsen med 0,25 procentenheter till 17,25 procent. Sammanlagt en sänkning med 0,5 procentenheter jämfört med 17,75 procent under åren 2015-2017 då nivån var som högst.

Andra ärenden fick inte samma framgångsrika hantering. Stadsstyrelsen fick i början av året en ny sammansättning men redan efter några månader fick fullmäktige behandla frågan om återkallande av förtroendeuppdrag. Förberedelserna för en renovering av Mariebad stod i stort sett stilla och man kan säga att fokus på själva sakfrågan gick förlorad. Infrastrukturens resurser för framåtblickande planeringsarbete konsumerades i hög grad av mera tillbakablickande utredningar. Inför framtiden är det viktigt att överväga vilket fokus som bäst för staden framåt. Det viktiga arbetet med delgeneralplan för centrum förlorade styrfart mot slutet av året trots att beredningen gjorts enligt fastslagna målsättningar.

Miljöarbetet bedrevs under året vidare utan fastställda miljömål medan frågan om nya miljömål och miljöprogram behandlades av en kommitté. Arbetet drog ut på tiden och situationen hade en dämpande effekt på engagemanget i miljöfrågor. Detta kunde något kompenseras av omnämmandet i Nordregios rapport "Global goals for local priorities: The 2030 Agenda at local level" där staden lyftes fram som en av "first movers in working with the 2030 Agenda". Stadens miljöprestanda blir allt jämt bättre men det är viktigt att staden kommer tillbaks på banan med det målinriktade systematiska arbetet.

Skatteintäkterna för 2018 understiger budgeterad nivå med 1,5 miljoner. Samfundsskatteintäkterna håller sig fortsättningsvis på en hög nivå om än inte riktigt på höga budgeterade 6,65 miljoner. Inkomstskatteintäkterna är däremot hela 1 miljon lägre än budgeterat. Den fulla effekten av konkurrenskraftsavtalet för kommunernas inkomstskatteintäkter har varit svår att förutse. Hösten 2018 stod det klart att den negativa effekten skulle bli större än tidigare förutspått då förskotts rättelser för skatteåret 2017 minskade intäkterna kraftigt under årets sista månad. I ljuset av de prognoser som kom hösten 2018 är resultatet ändå relativt tillfredsställande. Viss lättnad ligger i att staden vid beslut om budget för 2019 iakttog försiktighet i förhållande till prognoserna.

Verksamheternas driftsnetto understiger budgeterad nivå med 75' euro. Totalt sett är det en rimlig avvikelse men såväl socialnämnden som infrastrukturnämnden uppvisar större negativa avvikelser. Även om de till största del hänför sig till händelser som varit oförutsedda eller opåverkbara finns det skäl att inför framtiden betona vikten av att upprätthålla stadens kultur av god budgetdisciplin och av att verksamheterna har förutsättningar att skötas så att oförutsedda utgifter minimeras.

Stadens lånestock minskade med 2,9 miljoner trots att årsbidraget understiger budgeterad nivå med 0,6 miljoner. Investeringsnivån för 2018 understiger samtidigt budgeterad nivå med 1,6 miljoner. Beaktat att staden har betydande investerings- och därmed sammanhängande lånebehov framför sig är detta bra men till den del det beror på oförmåga att komma till beslut med nödvändiga utvecklings- och upprustningsåtgärder är det samtidigt en nackdel.

För många år i rad har osäkerhet i fråga om hur den kommunala servicen på Åland ska vara organiserad medfört svårigheter att bedöma vilken framtid staden skall planera för. Dåvarande stadsdirektören Bjarne Pettersson skrev i stadens bokslut för 2008 "Det ekonomiska läget och den samhällsutveckling som sker visar med allt större tydlighet att kommunindelningen är föråldrad och oändamålsenlig och att en reform bör beredas. Landskapsregeringen har en central roll att spela i sammanhanget." Tio år har nu förlupit, landskapsregeringen har drivit frågan framåt, det är minst lika tydligt som för tio år sedan att en förändring behövs men framtiden är fortfarande oviss. Ovisshet är hämmande för utvecklingsarbete och stadens utveckling skulle därmed vara betjänt av att saken bringades till en lösning. Att vidbli dagens situation är då inte en lösning.

Internt har förvaltningarna haft huvudbry med allt vad implementering av nya systemstöd kan innebära. Pensionsavgångarna har varit höga och därmed även personalomsättningen. Sjukfrånvaron har tyvärr ökat men resultatet i stadens medarbetarenkät ger staden samma goda betyg som tidigare. Den mediala exponering som gavs ändrade rutiner för treskift och effekterna inom äldreomsorg av en sällan skådad värmebölja befäster att staden nu har att förhålla sig till ett starkt ändrat medielandskap med nya krav på stadens kommunikation.

Ingen nämnd och ingen glömd har vi återigen skäl att rikta ett stort tack till stadens personal som i alla händelser producerar en kommunal service i världsklass.

Kanslichef (stf. stadsdirektör)

Emma Dahlén

Stadsfullmäktiges måluppfyllelse för verksamheterna 2018

- Utifrån nedanstående perspektiv, mål och indikatorer för mandatperioden 2016-19:

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

- Antalet företag med hemort i Mariehamn ska öka jämfört med indexåret 2016.
 - Företag 31.12.2015; 989, 2016; 1020, 2017; 999 stycken.
- Befolkningstillväxten i staden ska öka till i genomsnitt 1 procent eller 116 personer per år.
 - Befolkningstillväxt 2016; 0,9 %, 2017; 1,0 %, 2018; 0,6 %.
- Invånarnas betyg på staden som plats att leva på ska förbättras.
 - Nya siffror kommer 2019.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

- Stadens lånebörda ska minska till att underskrida 25 miljoner euro.
 - Lånestock 31.12.2017; 23,8 miljoner euro, 2018; 20,9.
- Stadens resultat före avskrivningar (årsbidrag) ska i genomsnitt, sett över mandatperioden, vara högre än investeringsnivån.
 - Genomsnittligt resultat före avskrivningar 2016-2018; 8 042 508 euro.
 - Genomsnittlig investeringsnivå netto 2016-2018: 4 277 294 euro.
- Skattebasen år 2019 i Mariehamn ska efter inflationsjustering ha ökat med minst 6 procent jämfört med indexåret 2016.
 - Förvärvsinkomsternas inflationsjusterade beskattningsvärde 31.12.2015–31.12.2018; 0,1 procent (utan inflationsjustering; 2,4 %).

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

- Medarbetarindex för staden som helhet ska öka till att överstiga 80.
 - 2015; 80, 2018; 80.
- Ledarskapsindex för staden ska öka till att överstiga 77.
 - 2015; 79, 2018; 74.
- Sjukfrånvaron inom stadens verksamheter ska minska till högst 4 %.
 - Sjukfrånvaro 2015; 5,02 %, 2016; 4,75 %, 2017: 4,94 %, 2018; 5,54 %.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

- Invånarnas bedömning av stadens verksamheter ska förbättras från 68,5 år 2015.
 - Nya siffror kommer 2019.
- Antal undanröjda fysiska hinder skall vara fler än under indexåret 2016.
 - Uppgifter saknas.

- Antalet e-tjänster som staden erbjuder ska öka jämfört med år 2016.
- Antal e-tjänster har ökat.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

- Valdeltagandet i kommunalvalet 2019 ska öka i förhållande till 64,4 % i valet 2015.
- Nya siffror kommer 2019.
- Invånarnas bedömning av sina möjligheter till inflytande på stadens verksamheter och beslut ska förbättras.
- Nya siffror kommer 2019.
- Antal tvärsektorieella samarbeten inom staden och samarbeten med andra kommuner, föreningar och näringsliv.
- Uppgifter saknas.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

- Den öppna arbetslöshetsgraden bland ungdomar under 25 år i Mariehamn ska minska jämfört med år 2016.
- Relativt arbetslöshetsstal, ungdomar under 25 år 31.12 2015; 5,9 %, 2016; 5,2 %, 2017; 5,1 %, 2018; 6,8 %.
- Det upplevda hälsotillståndet bland eleverna i grundskolan ska förbättras.
- Andelen högstadiel elever som upplever sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt har ökat från 23 % år 2013 till 29 % år 2017. Nästa hälsoundersökning genomförs 2019.
- Andelen elever som upplever att de är utsatta för mobbing ska minska.
- Andelen elever som upplevt sig mobbade: 2016; 9 %, 2017; 4 %, 2018; 7 % (hela landet; 10 %).
- Invånarnas värdering av trygghet i staden skall förbättras.
- Nya siffror kommer 2019.

Kulturell hållbarhet

Stadens invånare ska ha förutsättningar till personlig utveckling och ett innehållsrikt liv.

- Invånarnas bedömning av fritidsmöjligheter i staden skall förbättras.
- Nya siffror kommer 2019.

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

- Antal egna och samproducerade kultur- och kulturarvsfrämjande evenemang ökar jämfört med 2016.
- Uppgifter saknas.

Staden mår om värdefulla kontakter och samarbeten.

- Staden omvärderar sina externa kontakter i syfte att delta i samarbeten och evenemang som ger mervärde för staden utgående från övriga målsättningar.

Miljömässig hållbarhet

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

- Fortsatt ISO 14001 certifiering samt godkänd årlig ISO 14001 auditering.
- Staden omcertifierad för perioden 07.03.2018-07.03.2020.

- Uppfyllda miljömål, genom verkställande av årliga miljöhandlingsplaner.
- Se avsnitt om miljö.

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

- Invånarnas bedömning av stadens insatser för att invånarna skall kunna leva miljövänligt skall förbättras.
- Nya siffror kommer 2019.

Under respektive anslag redovisas måluppfyllelsen av de aktiviteter verksamheterna genomfört under år 2018.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning

Belopp i euro	Not nr. ¹	Grundbudget år 2018	Budget 2018 ²	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Verksamhetsintäkter	2.	18 085 871,82	18 085 871,82	19 217 870,77	18 801 269,20
Försäljningsintäkter		9 918 671,64	9 918 671,64	10 653 667,85	10 267 386,60
Avgiftsintäkter		3 864 389,54	3 864 389,54	3 908 039,20	3 874 866,82
Understöd och bidrag		672 016,84	672 016,84	1 048 233,46	878 226,69
Övriga intäkter		3 630 793,80	3 630 793,80	3 607 930,26	3 780 789,09
Tillverkning för eget bruk	25.	180 172,56	180 172,56	188 646,30	245 757,60
Verksamhetskostnader		-70 203 638,03	-70 227 338,03	-71 718 362,21	-68 472 111,46
Personalkostnader:	25.	-42 137 781,67	-42 137 781,67	-41 931 247,23	-40 693 876,56
Löner och arvoden		-33 327 317,48	-33 327 317,48	-33 763 503,96	-32 393 482,76
Lönebikostnader:		-8 810 464,19	-8 810 464,19	-8 167 743,27	-8 300 393,80
- pensionskostnader		-6 804 600,23	-6 804 600,23	-6 951 036,96	-6 813 678,42
- övriga lönebikostnader		-2 005 863,96	-2 005 863,96	-1 216 706,31	-1 486 715,38
Köp av tjänster	5.	-14 941 199,59	-14 946 114,59	-16 860 933,90	-14 944 901,34
Material, förnödenheter och varor		-7 021 683,72	-7 040 468,72	-7 630 790,21	-7 853 483,92
Understöd		-3 849 985,48	-3 849 985,48	-4 011 971,36	-3 831 691,88
Övriga verksamhetskostnader		-2 252 987,57	-2 252 987,57	-1 283 419,51	-1 148 157,76
Verksamhetsbidrag		-51 937 593,65	-51 961 293,65	-52 311 845,14	-49 425 084,66
Skatteintäkter:	3.	50 303 999,70	50 303 999,70	48 841 197,39	51 081 969,87
Kommunalskatt		41 877 000,00	41 877 000,00	40 879 031,65	42 702 112,29
Fastighetsskatt		1 456 999,64	1 456 999,64	1 465 745,34	1 270 643,94
Samfundsskatt		6 648 000,00	6 648 000,00	6 336 417,62	6 884 020,93
Övriga skatteinkomster		322 000,06	322 000,06	160 002,78	225 192,71
Landskapsandelar, kompensationer	4.	6 308 547,00	6 308 547,00	7 305 017,34	6 377 022,05
Finansiella intäkter och kostnader:		803 368,28	803 368,28	1 024 548,24	892 252,51
Ränteintäkter		921 254,04	921 254,04	919 905,07	916 151,04
Övriga finansiella intäkter	9.	231 470,00	231 470,00	323 244,80	234 922,45
Räntekostnader		-283 265,04	-283 265,04	-169 998,08	-215 166,67
Övriga finansiella kostnader		-66 090,72	-66 090,72	-48 603,55	-43 654,31
Årsbidrag *		5 478 321,33	5 454 621,33	4 858 917,83	8 926 159,77
Planenliga avskrivningar		-5 477 502,80	-5 477 502,80	-4 968 920,95	-4 927 234,97
Nedskrivningar		0,00	0,00	0,00	-2 600,00
Extraordinära intäkter	8.	0,00	0,00	26 481,19	0,00
Extraordinära kostnader	8.	0,00	0,00	-15 677,03	0,00
Årets resultat		818,53	-22 881,47	-99 198,96	3 996 324,80
Ökning (-), minskning (+) av fonder		-817,97	-817,97	0,00	0,00
Årets överskott (underskott)		0,56	-23 699,44	-99 198,96	3 996 324,80

¹ Bokslutsnoter, se innehållsförteckningen på sidan 3.

² Grundbudget år 2018 inkl. budgetändringar under året.

* I samband med detaljbudgeteringen av stadsfullmäktiges grundbudget så sjönk resultaträkningens årsbidrag till 5 478 321,33 euro, samtidigt som poster efter årsbidraget budgeterades med 367 497,20 euro för lägre planenliga avskrivningar samt -817,97 euro i ökning av fonder. Årets överskott i resultaträkningen; 0,56 euro detaljbudgeterades till samma nivå som grundbudgetens +0 i tusen euro.

Balansräkning

Belopp i euro per 31.12	Not nr. ³	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Förändring 2017 - 2018
AKTIVA		162 130 632,34	163 159 977,92	-1 029 345,58
A BESTÅENDE AKTIVA		126 727 394,62	127 295 456,09	-568 061,47
I Immateriella tillgångar	10.	88 370,40	138 672,93	-50 302,53
1. Imateriella rättigheter		0,00	1 606,80	0,00
2. Datorprogram		88 370,40	136 738,05	-48 367,65
3. Övriga utgifter med lång verkningstid		0,00	328,08	-328,08
II Materiella tillgångar	10.	94 797 599,35	94 915 358,29	-117 758,94
1. Mark- och vattenområden		10 808 926,70	10 827 422,83	-18 496,13
2. Byggnader		55 971 198,12	58 701 251,48	-2 730 053,36
3. Fasta konstruktioner o anordningar		23 767 387,11	22 618 492,44	1 148 894,67
4. Maskiner och inventarier		1 990 163,78	1 905 441,97	84 721,81
5. Övriga materiella tillgångar		35 625,95	35 625,95	0,00
6. Förskottsbetalningar, pågående nyanläggningar		2 224 297,69	827 123,62	1 397 174,07
III Placeringar	11.	31 841 424,87	32 241 424,87	-400 000,00
1. Aktier och andelar		31 237 869,21	31 637 869,21	-400 000,00
4. Övriga fodringar		603 555,66	603 555,66	0,00
B FÖRVALTADE MEDEL		135 552,00	154 992,65	-19 440,65
1. Landskaps- o. statliga uppdrag		126 044,70	147 323,40	-21 278,70
2. Donationsfondernas särskilda täckning		9 507,30	7 669,25	1 838,05
C RÖRLIGA AKTIVA		35 267 685,72	35 709 529,18	-441 843,46
I Omsättningstillgångar		316 682,15	314 233,90	2 448,25
4. Övriga omsättningstillgångar		316 682,15	314 233,90	2 448,25
II Fordringar	13.	27 461 713,16	28 625 314,77	-1 163 601,61
Långfristiga fordringar		22 151 080,00	22 151 080,00	0,00
2. Lånefordringar		22 151 080,00	22 151 080,00	0,00
3. Övriga fordringar		0,00	0,00	0,00
Kortfristiga fordringar		5 310 633,16	6 474 234,77	-1 163 601,61
1. Kundfordringar		3 380 644,50	3 528 045,85	-147 401,35
2. Lånefordringar		0,00	1 121 480,00	0,00
3. Övriga fordringar		1 848 547,68	1 524 889,23	323 658,45
4. Resultatregleringar	14.	81 440,98	299 819,69	-218 378,71
IV Kassa och bank	19.	7 489 290,41	6 769 980,51	719 309,90
PASSIVA		162 130 632,34	163 159 977,92	-1 029 345,58
A EGET KAPITAL	15.	129 857 507,09	129 956 706,05	-99 198,96
I Grundkapital		78 167 195,67	78 167 195,67	0,00
V Över-/underskott från tidigare år		51 789 510,38	47 793 185,58	3 996 324,80
VI Över-/underskott för räkenskapsåret		-99 198,96	3 996 324,80	-4 095 523,76
D FÖRVALTAT KAPITAL		478 327,38	508 378,69	-30 051,31
1. Landskaps- o. statliga uppdrag		119 100,70	137 243,40	-18 142,70
2. Donationsfondernas kapital	16.	337 181,47	356 547,68	-19 366,21
3. Övrigt förvaltad kapital		22 045,21	14 587,61	7 457,60
E FRÄMMANDE KAPITAL		31 794 797,87	32 694 893,18	-900 095,31
I Långfristigt främmande kapital		18 756 387,21	20 881 932,45	-2 125 545,24
2. Lån från finansinstitut, försäkringsinrättningar		11 101 076,04	12 319 648,10	-1 218 572,06
3. Lån från offentliga samfund		7 644 573,11	8 552 306,54	-907 733,43
7. Övriga skulder		10 738,06	9 977,81	0,00
II Kortfristigt främmande kapital		13 038 410,66	11 812 960,73	1 225 449,93
2. Lån från finansinstitut, försäkringsinrättningar		1 218 572,06	2 052 172,06	-833 600,00
3. Lån från offentliga samfund		907 733,43	906 935,16	798,27
5. Erhållna förskott		251 625,33	76 660,40	174 964,93
6. Skulder till leverantörer	18.	4 608 019,10	3 333 546,40	1 274 472,70
7. Övriga skulder		859 353,75	866 878,29	-7 524,54
8. Resultatregleringar	20.	5 193 106,99	4 576 768,42	616 338,57

³ Bokslutsnoter, se innehållsförteckningen på sidan 3.

Finansieringsanalys

Belopp i euro	Budget år 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Kassaflödet i verksamheten			
Internt tillförda medel:	5 845 000,00	4 654 426,96	8 635 892,06
Årsbidrag*	5 845 000,00	4 858 917,83	8 926 159,77
Extraordinära poster	0,00	10 804,16	0,00
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	-215 295,03	-290 267,71
Investeringskassaflöde	-6 251 000,00	-4 185 564,45	-2 509 216,19
Investeringar i anläggningstillgångar	-6 251 000,00	-8 382 166,94	-4 799 746,40
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	0,00	3 544 992,78	1 727 703,41
Försäljningsinkomster av anläggningstillgångar	0,00	651 609,71	562 826,80
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-406 000,00	468 862,51	6 126 675,87
Finansieringskassaflöde			
Förändringar i utlåningen:	-3 679 000,00	0,00	-7 148,18
Ökning av utlåningen	-5 000 000,00	0,00	-7 148,18
Minskning av utlåningen	1 321 000,00	0,00	0,00
Förändringar av lånestocken:	3 820 000,00	-2 959 107,22	-4 062 182,76
Ökning av långfristiga lån	7 776 000,00	0,00	0,00
Minskning av långfristiga lån	-3 956 000,00	-2 959 107,22	-4 062 182,76
Förändring i eget kapital	0,00	0,00	-957 733,54
Övriga förändringar av likviditeten:	265 000,00	3 209 554,61	-2 328 066,53
Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital	0,00	-10 610,66	54 673,54
Förändring av omsättningstillgångar	0,00	-2 448,25	-21 494,32
Förändring av lång- och kortfristiga fordringar	0,00	1 163 601,61	-3 826 444,10
Förändring av räntefria lång- och kortfristiga skulder	0,00	2 059 011,91	1 465 198,35
Finansieringskassaflöde	406 000,00	250 447,39	-7 355 131,01
Förändring av likvida medel	0,00	719 309,90	-1 228 455,14
Likvida medel 31 december	0,00	7 489 290,41	6 769 980,51
Likvida medel 1 januari	0,00	6 769 980,51	7 998 435,65
Summa förändring av likvida medel	0,00	719 309,90	-1 228 455,14

* I samband med detaljbudgeteringen av stadsfullmäktiges grundbudget så sjönk resultaträkningens årsbidrag till 5 478 321,33 euro, samtidigt som poster efter årsbidraget budgeterades med 367 497,20 euro för lägre plan- enliga avskrivningar samt -817,97 euro i ökning av fonder. Årets överskott i resultaträkning; 0,56 euro detaljbudgeterades till samma nivå som grundbudgetens +0 i tusen euro.

Finansiella nyckeltal

	Bokslut 2018	Bokslut 2017	Förändring* 2018-17
Invånarantal 31 december	11 743	11 677	0,6 %
Drift			
Verksamhetsintäkter i procent av verksamhetskostnaderna:	27,2 %	27,8 %	-0,6
- nyckeltalet beskriver avgiftsfinansieringens andel av verksamhetskostnaderna.			
Årsbidraget i procent av avskrivningarna:	97,8 %	181,1 %	-83,3
- utgångspunkten är att kommunens egna medel är tillräckliga om årsbidraget är lika stort som kostnaderna för avskrivningar.			
Årsbidrag euro/invånare:	414	764	-45,9 %
- årsbidrag per invånare är ett nyckeltal som används allmänt för bedömning av om den egna finansieringen är tillräcklig.			
Investeringar			
Intern finansiering av investeringar i procent:	100,4 %	290,6 %	-190,1
- nyckeltalet anger hur stor del av den egna anskaffningsutgiften för investeringar som har finansierats med årsbidragets internt tillförda medel.			
Intern finansiering av kapitalutgifter i procent:	62,3 %	125,0 %	-62,7
- detta nyckeltal utvisar årsbidragets procentuella andel av det totala beloppet av egna nettoanskaffningsutgifter för investeringar, nettoökningen av utgivna lån och amorteringar på lån.			
Likviditet			
Kassamedel 31 december i miljoner euro:	7,5	6,8	10,6 %
- till kassamedel räknas finansiella värdepapper samt kassa och banktillgodohavanden.			
Kassautbetalningar i miljoner euro:	83,3	77,6	7,3 %
- beloppet visar de sammanlagda utbetalningarna som skett under året.			
Likviditet (kassadagar):	33	32	3,1 %
- nyckeltalet anger hur många dagars kassautbetalningar som kan täckas med kommunens kassamedel.			
Soliditet			
Soliditetsgrad i procent:	80,1 %	79,6 %	0,4
- soliditeten beskriver kommunens förmåga att bära underskott och kapacitet att klara av sina åtaganden på lång sikt.			
Finansieringsförmögenhet euro/invånare:	290	238	22,0 %
- nyckeltalet utvisar om de likvida tillgångarna räcker till för återbetalning av det främmande kapitalet.			
Lån			
Låneskötselbidrag:	1,6	2,1	-24,8 %
- låneskötselbidraget visar om kommunens interna finansiering (årsbidraget exkl. räntekostnader) täcker räntor och amorteringar på främmande kapital. Finansieringen täcks vid värde 1 eller större.			
Relativ skuldsättningsgrad i procent:	41,9 %	42,8 %	-0,9
- här anges hur stor del av kommunens verksamhetsintäkter (inkl. skatteinkomster och landskapsandelar/-kompensationer) som skulle behövas för återbetalning av det främmande kapitalet.			
Nettolån 31 december i miljoner euro:	3,5	3,0	15,2 %
- till nettolån räknas det rörliga aktiva minus det främmande kapitalet.			
Lånestock 31 december i miljoner euro:	20,9	23,8	-12,4 %
- till lånestocken räknas hela det främmande kapitalet minus erhållna förskott, skulder till leverantörer, resultatregleringar och övriga skulder.			
Lån euro/invånare:	1 777	2 041	-12,9 %
- lånebeloppet per invånare får man genom att dividera lånestocken med kommunens invånarantal vid utgången av bokslutsåret.			

* Förändringen redovisas i % eller i procentenheter.

Driftnetto (årets överskott)

Belopp i euro inkl interna transaktioner	Budget år 2018 ¹	Bokslut 2018	Bokslut 2017
S:a driftsnetto totalt	-23 699,44	-99 198,96	3 996 324,80
Stadsledningen	-5 370 999,32	-4 610 162,31	-3 965 589,74
Finansiering (stadsledning)	59 645 100,65	59 398 458,89	54 380 739,86
4 mbk Pommern (stadsledning)	-385 101,32	-230 693,35	-235 749,89
Stadsutvecklingsnämnden	-445 000,08	-391 300,16	-419 564,62
Byggnadsnämnden	-178 699,84	-196 758,40	-157 474,40
Bildningsnämnden	-11 938 999,88	-11 736 156,68	-9 227 432,69
Kultur- och fritidsnämnden	-4 793 000,39	-4 678 096,18	-4 109 148,00
Socialnämnden	-30 962 999,46	-31 649 232,45	-26 766 289,40
Infrastrukturnämnden	-6 060 000,01	-6 479 448,08	-6 000 383,81
VA-verket (infrastrukturnämnden)	466 000,21	474 189,76	497 217,49

¹ Inkl. budgetändringar under året som presenteras under respektive anslag.

Investering

Belopp i euro	Budget 2018 ¹	Bokslut 2018	Bokslut 2017
S:a nettoinvestering totalt	-5 981 632,00	-4 400 859,48	-2 806 479,26
Stadsledningen	-30 000,00	-27 350,00	85 905,45
4mbk Pommern	-1 157 632,00	-1 401 729,68	-498 875,70
Finansiering (finansiering)	0,00	418 496,13	-2 440,91
Socialnämnden	0,00	0,00	0,00
Bildningsnämnden	0,00	0,00	0,00
Kultur- och fritidsnämnden	-94 000,00	-55 630,70	-215 538,97
Infrastrukturnämnden	-3 720 000,00	-2 359 354,53	-1 143 217,15
VA-verket (infrastrukturnämnden)	-980 000,00	-975 290,70	-1 032 311,98
Inkomster och utgifter totalt			
(+) Inkomster	2 528 000,00	3 981 307,46	2 006 720,92
(-) Utgifter	-8 509 632,00	-8 382 166,94	-4 813 200,18
(=) Summa investering	-5 981 632,00	-4 400 859,48	-2 806 479,26

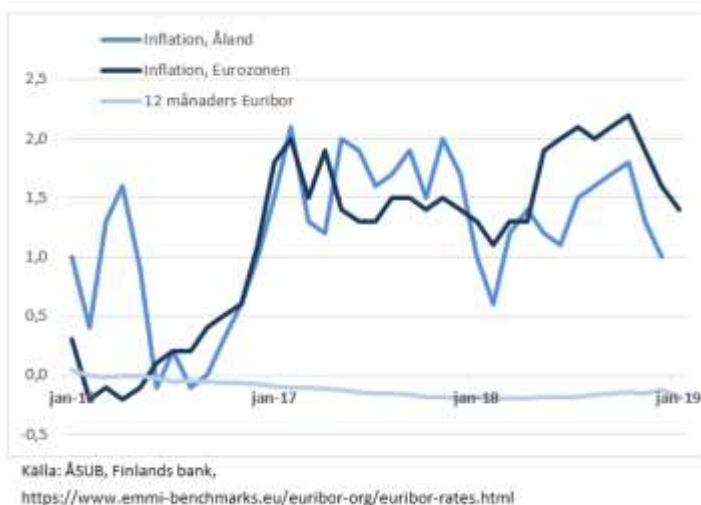
¹ Inkl. budgetändringar under året som presenteras under respektive anslag.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen inom kommunens område

Den åländska ekonomin är direkt och indirekt beroende av förändringar i den internationella omgivningen, i synnerhet av utvecklingen i Finland och Sverige samt förändringar i oljepriset. Så skriver ÅSUB i Konjunkturindikatorer 2018 (2019:3). Med förväntat lägre oljepriser 2019 följer även låga priser på bunker vilket generellt sett har en positiv inverkan på den åländska ekonomin. Den landbaserade transportsektorn, industrin och hushållen på Åland gynnas mer än genomsnittshushållen i Finland av låga bränslekostnader.

Inflation och räntor

Åland och Euroområdet, 2016-2018:

Inflationen i eurozonen steg från kring noll procent första halvan av 2016 till kring två procent i början av 2017. Därefter har inflationen rört sig mellan 1,4 - 2,1 procent, vilket kan tolkas motsvara den europeiska centralbankens målsättningar. Prisutvecklingen på Åland följer vanligtvis nära den som gäller för Finland som helhet. År 2018 var den årliga inflationen endast aningen högre på Åland; 1,3 procent att jämföra med Finlands 1,1.

Trenden i ECB:s långa referensränta (12 månader) har fortsatt legat under nollstrecket 2018 för sjätte året i följd, vilket avspeglar de kontinuerligt låga Euribor (Euro Interbank Offered Rate)-räntorna i Europa.

Invånarantal

Antalet invånare på Åland den 31 december 2018 är 29 789 och i Mariehamn 11 743. Ökningen under 2018 var 300 personer, något större än 2017 då den var 275 personer.

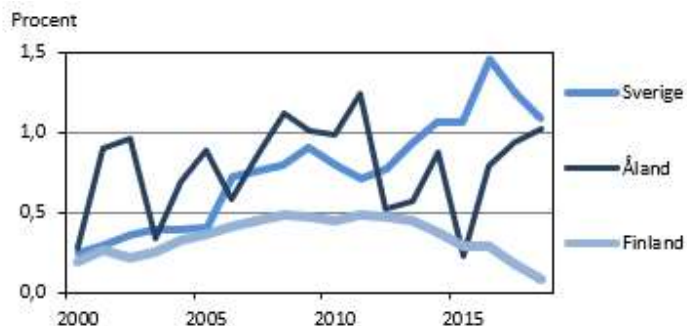
Antal invånare 31.12.2018 efter kön samt förändring från 31.12.2017:

Kommun	Antal invånare 31.12.2018			Andel av Ålands bef. %	Förändring 2017 - 2018	
	Totalt	Kvinnor	Män		Antal	Procent
Mariehamn	11 743	6 114	5 629	39,4	66	0,6
Landskomm.	18 046	8 805	9 241	60,6	234	1,3
-Landsbygden	15 973	7 825	8 148	53,6	217	1,4
-Skärgården	2 073	980	1 093	7,0	17	0,8
Åland	29 789	14 919	14 870	100,0	300	1,0

Befolkningstillväxten 2018 var betydligt högre än den genomsnittliga ökningen under 2000-talet som är 220 personer. Sedan år 2000 har Ålands folkmängd vuxit med över 4 000 personer. I Mariehamn har ökningen varit 1 250 personer och på landsbygden över 3 000. Av landsbygdens tillväxt står Jomala för 1 700, Lemland och Finström för sammanlagt närmare 750 och övriga kommuner för nästan 600. Alla landsbygdskommuner har

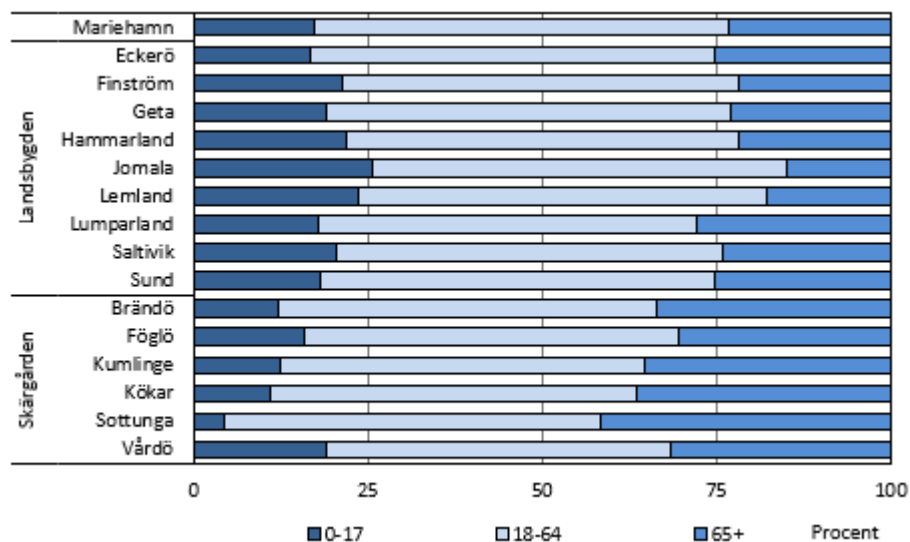
vuxit. I skärgården är det endast Vårdö som har haft en ökning från år 2000, plus 40 personer, medan regionen som helhet har minskat med 275.

Procentuell befolkningsförändring för Åland, Finland och Sverige 2000-2018:

Den relativa förändringen för Åland som helhet 2018 blev 1,0 procent, en betydligt större ökningstakt än Finlands 0,1 procent och inte så långt från Sveriges ökning med 1,1 procent. En jämförelse med regionerna där respektive lands huvudstad ligger visar en befolkningsstillväxt med 0,9 procent i Nyland och 1,6 procent i Stockholms län. På Färöarna ökade invånarantalet med 1,4 procent 2018 och på Grönland med 0,2 procent.

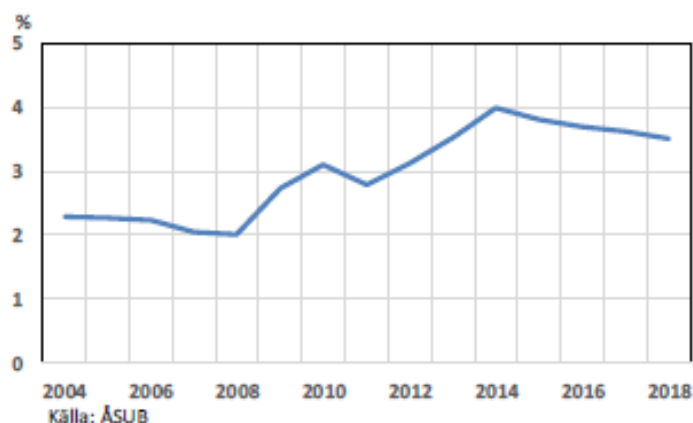
Befolkningens åldersfördelning efter kommun 2018:

De som har fyllt 65 blev flera i nästan alla kommuner under 2018. När det gäller unga under 18 stod Jomala för hälften av ökningen, men de blev flera i de flesta kommuner på landsbygden, ett par skärgårdskommuner och Mariehamn. Invånarna mellan 18 och 64 år ökade framför allt i Jomala medan de minskade i de andra större kommunerna på landsbygden och i Mariehamn.

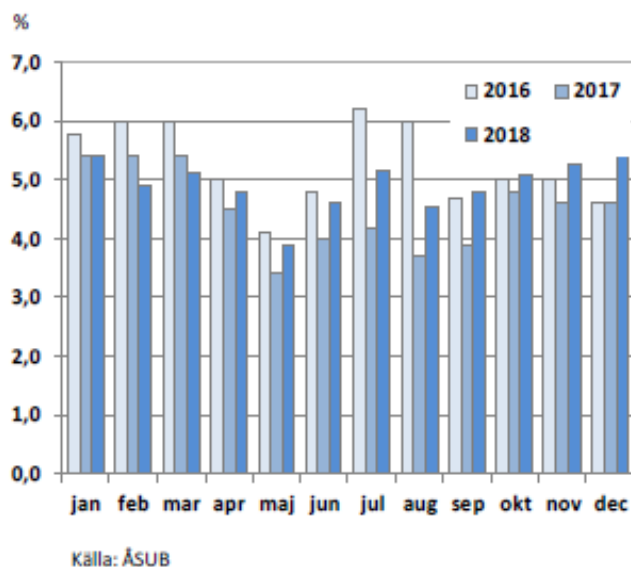
Arbetslöshet

Relativ arbetslöshetstal 2004-2018 (procent):

En viktig konjunkturindikator är andelen arbetslösa i förhållande till arbetskraften. Den årsvisa arbetslöshetstrenden på Åland var uppåtgående från 2011, fram till 2014 då den högsta årsnoteringen på 17 år; 4,0 procent, nåddes. Sedan dess har arbetslösheten sjunkit. År 2016 låg årsgenomsnittet på 3,7 procent, 2017 på 3,6 och slutligen på 3,5 år 2018. I januari 2019 uppgick arbetslösheten till 3,7 procent, vilket var två tiondelar lägre än 12 månader tidigare.

Ungdomsarbetslöshetsgrad 2016-2018 (procent):

Ungdomsarbetslösheten har legat på en högre nivå under 2018 än året före ända sedan april 2018. Årsnoteringen, 4,9 procent, blev högre än för år 2017 men lägre än för år 2016 (Figur 8). Förändringen i ungdomsarbetslösheten kan dock fungera som en tidig signal för en vändning i arbetsmarknadsläget.

De åländska kommunernas skattesatser

Mariehamsns stads inkomstskattesats på 17,50 % år 2018 har sänkts till 17,25 % år 2019. För hela Åland ligger inkomstskattesatsen 2019 i genomsnitt på 17,38 % jämfört med 17,51 % för år 2018.

Sänkningen beror, förutom Mariehamn, på att Finström och Kumlinge tar ut 0,50 procentenheter lägre procentsats för 2019 och slutar på 18,50. Geta och Saltvik höjer sin procentsats med 1,00 respektive 0,25 procentenheter vilket ger 18,50 respektive 17,25 procent i kommunalskatt. De övriga åländska kommunerna har oförändrade inkomstskattesatser.

Kumlinge, Sottunga och Mariehamn tar fortsättningsvis ut fastighetsskatt på stadigvarande bostad 2019, skattesatsen är 0,20, 0,50 respektive 0,30 procent. För annan bostad tar samtliga kommuner ut 0,90 procent. Den allmänna skatteprocenten för Mariehamn är 0,30 och varierar mellan kommunerna från 0,10 i Vårdö till 0,70 i Eckerö, Föglö och Lemland. I Mariehamn sänktes fastighetsskattesatsen för allmännyttiga samfund till 0,00 och för obebyggda byggplatser höjdes den till 3,00 år 2019.

De åländska kommunernas budgetar 2019

Kommunernas sammanlagda årsbidrag beräknas till tio miljoner, en minskning jämfört med bokslutet 2017 med nästan 10 miljoner euro. Alla kommuner förutom Geta, Sottunga och Sund förväntar sig ett positivt årsbidrag. Kumlinge, Lemland och Mariehamn har ett årsbidrag som är högre än avskrivningarna. Totalt beräknas årsbidraget utgöra 83 procent av avskrivningarna. Det sammanlagda resultatet för räkenskapsperioden 2019 budgeteras till -1,9 miljoner. I 2017 års bokslut var resultatet 9,5 miljoner euro. Kumlinge, Lemland och Mariehamn budgeterar ett positivt resultat medan resterande 13 kommuner förväntar sig ett minusresultat.

Jämförelse av kommunernas bokslut 2016-2017 och budgetar 2016-2019:

	2016		2017		2018	2019
	Budget	Bokslut	Budget	Bokslut	Budget	Budget
Verksamhetsintäkter, 1 000 euro	51 736	34 138	60 842	33 631	59 797	61 561
Verksamhetskostnader, 1 000 euro	-184 775	-162 065	-196 845	-163 432	-197 250	-203 894
Verksamhetsbidrag, 1 000 euro	-133 040	-127 929	-136 002	-129 801	-137 455	-142 335
Verks.intäkter/verks.kostnader, procent	28,0	21,2	30,9	20,6	30,3	30,2
Skatteintäkter, 1 000 euro	105 076	112 471	108 471	111 662	110 340	116 701
Landskapsandelar, 1 000 euro	36 661	37 577	36 768	37 146	34 555	34 932
Årsbidrag, 1 000 euro	9 246	22 921	9 791	19 857	8 088	10 033
Årsbidrag, procent	4,8	12,4	4,8	10,9	4,0	4,7
Årsbidrag, procent av avskrivningarna	88	223	91	193	71	83
Årsbidrag, euro per invånare	319	785	336	673	275	337
Räkenskapsperiodens resultat, 1 000 euro	-1 133	12 630	-850	9 541	-3 097	-1 859
Investeringar, 1 000 euro	-16 718	-11 996	-17 817	-11 238	-21 308	-26 929
Nettoinvesteringar, 1 000 euro	-10 848	-6 625	-13 547	-7 997	-17 655	-24 443
Ink.finansiering av investeringar, procent	85	346	72	248	46	41
Skatteprocent	17,72	17,72	17,60	17,60	17,51	17,38

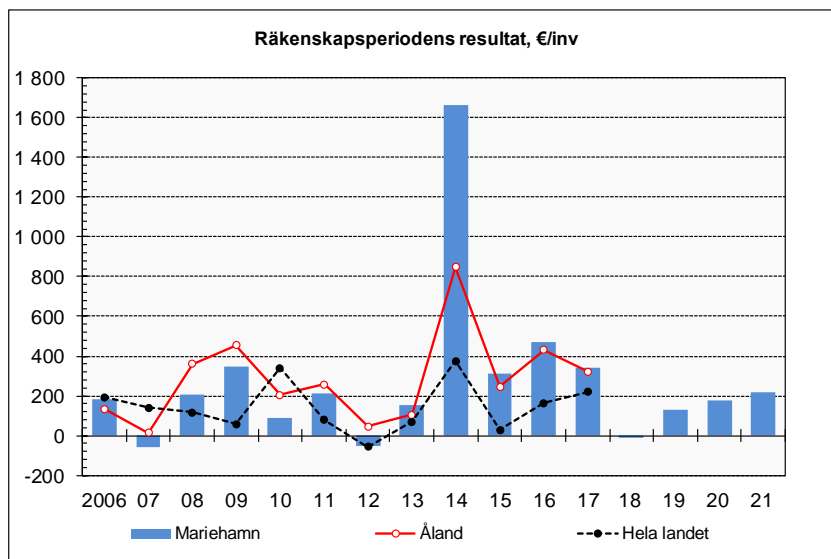
Not: Budgeten inkluderar interna poster

Ålands statistik- och utredningsbyrå

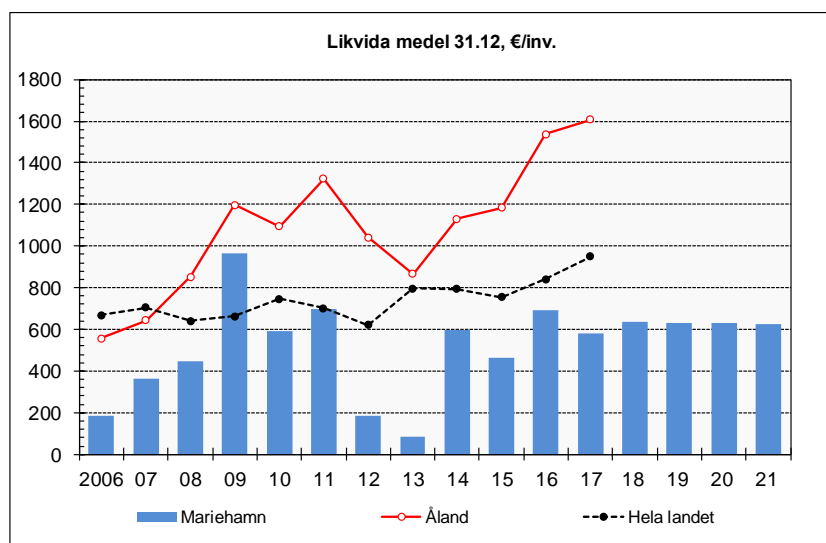
Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen

Stadens sannolika utveckling av ekonomin under perioden 2019-21 ser relativt bra ut, dock med behov av ökad försiktighet i budgeteringen av skatteintäkter och investeringar. Perioden förutsätter årligen i genomsnitt 46,3 milj. euro i kommunalskatteintäkter, 7,1 milj. euro i samfundsskatteintäkter samt landskapsandelar och kompensationer på 6,5 milj. euro. Under nämnda period räknar staden med planerliga avskrivningar på 6,2 milj. euro och ett positivt årsresultat på 2,0 milj. euro i medeltal. För att undvika en högre genomsnittlig nyupplåning än 2,5 milj. euro per år, så är det årliga investeringsutrymme satt till den genomsnittliga nivån 8,5 milj. euro. Med nuvarande ekonomiska budgetförutsättningar bör detta genomsnittliga investeringsutrymme sänkas till 7,5 milj. euro årligen. Enligt plan ska lånestocken kunna minska ytterligare med 23 % till totalt 18,2 milj. euro vid utgången av år 2021, då nettoupplåningen planeras att ha minskat med 3,5 milj. euro i jämförelse med budget 2019 (exkl. lån för utlåning till dotterbolag).

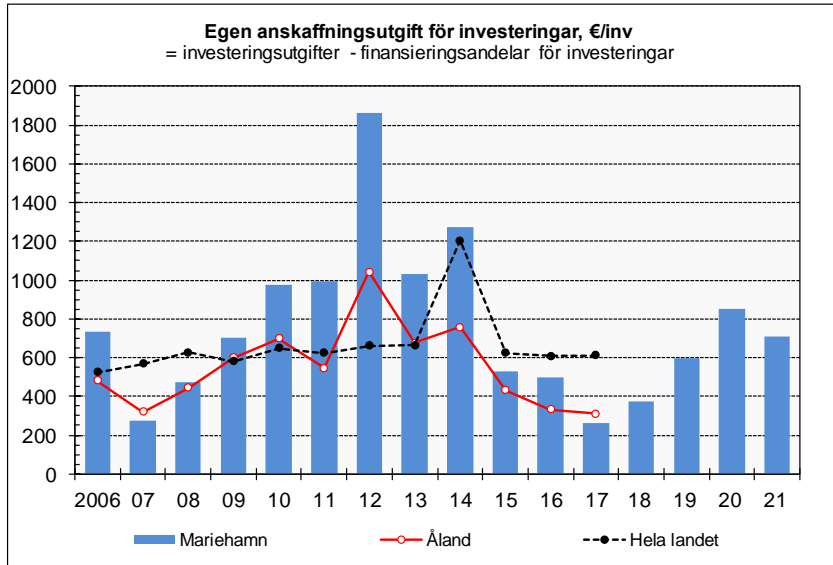
Mariehamns stads resultat, likvida medel, investeringar, lånestock och skatteintäkter per invånare bokslut 2006- plan 2021 i jämförelse med Åland och hela landet 2006-2017

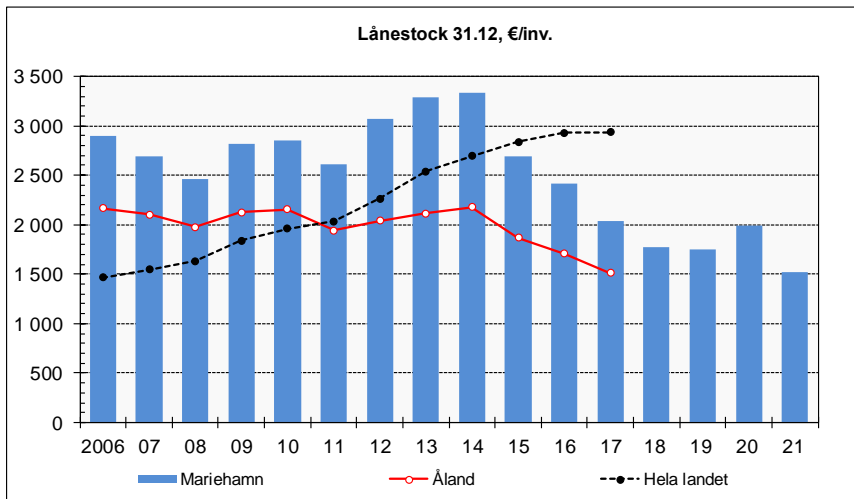
	Räkenskapsperiodens resultat, €/inv																	Bok	Budg	Plan	Plan
	2006	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					
Mariehamn	182	-57	208	350	87	213	-55	151	1663	313	470	342	-8,4	131	177	215					
Åland	134	13	360	456	206	257	45	104	849	246	432	324									
Hela landet	193	140	116	57	341	79	-57	68	376	27	165	218									

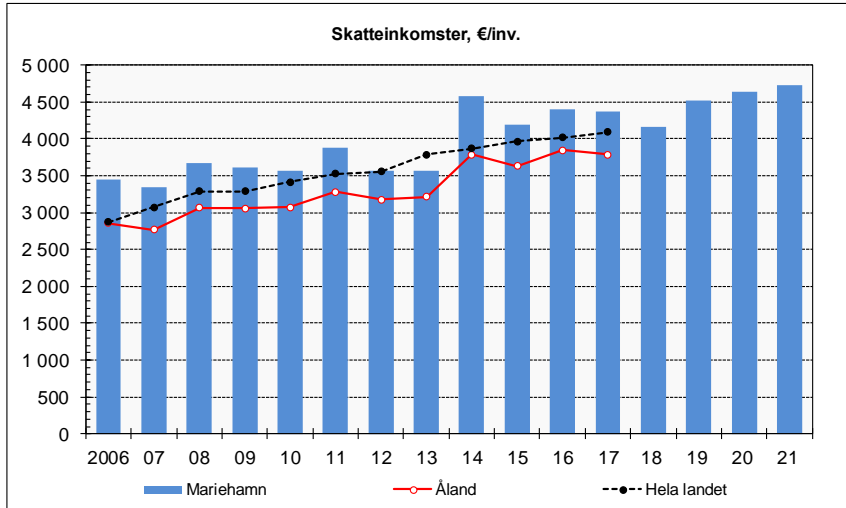
	Likvida medel 31.12, €/inv.																	Bok	Budg	Plan	Plan
	2006	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21					
Mariehamn	183	361	445	963	590	699	186	87	596	462	692	580	638	633	629	625					
Åland	558	644	851	1198	1093	1324	1042	867	1129	1185	1538	1608									
Hela landet	668	703	640	663	746	702	621	798	793	756	842	949									

	2006	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Mariehamn	732	276	473	701	976	995	1865	1032	1274	528	496	263	375	595	850	712
Åland	480	319	443	600	697	547	1043	677	757	431	332	309				
Hela landet	526	568	627	580	648	622	660	665	1205	625	607	610				

	2006	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Mariehamn	2894	2697	2466	2819	2848	2610	3065	3293	3331	2696	2412	2041	1777	1747	1992	1521
Åland	2168	2105	1978	2124	2156	1942	2040	2116	2180	1867	1706	1513				
Hela landet	1464	1548	1631	1839	1957	2037	2261	2540	2694	2835	2933	2933				

Skatteinkomster, €/inv.	2006	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	Bok	Budg	Plan	Plan												
Mariehamn	3 442	3 337	3 672	3 618	3 570	3 879	3 568	3 570	4 579	4 190	4 405	4 375	4 159	4 513	4 632	4 734
Åland	2 860	2 764	3 067	3 057	3 074	3 280	3 174	3 217	3 788	3 630	3 850	3 787				
Hela landet	2 874	3 074	3 291	3 291	3 414	3 530	3 560	3 787	3 870	3 967	4 016	4 090				

Koncernen

Kommunkoncernen utgör en ekonomisk helhet med Mariehamns stad som modersamfund. Syftet med att presentera en balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys, finansiella nyckeltal och bokslutsnoter för koncernen är i första hand att ge en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning som om koncernsamfunden utgjorde en enda bokföringsskyldig.

Koncernens balansomslutning år 2018 slutade på 232 273 277,02 euro och räkenskapsperiodens resultat blev 2 564 598,59 euro. I enlighet med anvisningar från kommunsektionens bokföringsnämnd, ingår, förutom Mariehamns stad, följande dottersamfund och kommunalförbund i koncernens resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys år 2017: Fastighets Ab Marstad (inkl. FAB Dalnäs), Mariehamns Centralantenn Ab, Stiftelsen Sjö kvarteret i Mariehamn r.f., Mariehamns Elnät Ab, Mariehamns Energi Ab, Mariehamns Hamn Ab, Ålands Omsorgsförbund kf, Södra Ålands Högstadiedistrikt kf (52,0 % av träningsundervisningen) och Ålands Miljöservice kf.

Dottersamfund Modersamfundets ägarandel, 100 %
(vinst/förlust 2018 före bokslutsdispositioner och skatter)

Fastighets Ab Marstad
(756 870 euro)

Mariehamns Energi Ab
(14 014 euro)

Mariehamns Centralantenn Ab
(3 087 euro)

Mariehamns Hamn Ab
(440 881 euro)

Mariehamns Elnät Ab
(191 986 euro)

Stiftelsen Sjö kvarteret
(-8 411 euro)

Kommunalförbund

Ålands Omsorgsförbund, 40,99 %

Södra Ålands Högstadiedistrikt,

Träningsundervisningen, 52,00 %

Ålands Miljöservice, 62,58 %

Ålands Producentansvar
(Ålands Miljöservice andel 100,00 %)

Intressesamfund

FAB Nyfahlers, 45,83 %

FAB Dalnäs, 60,00 %
(via FAB Marstad 60,00 %)

Ålands Vatten, 37,50 %

ÅDA AB, 25,00 %

Mariehamns Bio Energi Ab (via Mariehamns Energi 49,60 %)

Svinryggens Deponi Ab, 47,69 %

Dotterbolagens nyckeltal	2018	2017	2016	2015	2014
FAB Marstad					
Omsättning, belopp i tusen euro	4 387	4 370	4 332	4 215	4 122
Rörelsevinst	1 222	1 168	1 217	1 174	1 083
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	6,9 %	7,6 %	8,2 %	7,3 %	4,3 %
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	2,5 %	2,3 %	2,4 %	2,3 %	2,1 %
Soliditet, %	22,6 %	21,5 %	20,1 %	18,9 %	17,9 %
Investeringar	443	322	296	1 187	1 110
Jämställdhet, antal kvinnor/män	3/4	3/4	3/4	3/4	4/4
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)	32	18	20	14	22
Mariehamns Hamn Ab					
Omsättning, belopp i tusen euro	8 344	8 321	7 981	7 734	-
Rörelsevinst	1 171	3 163	2 581	2 936	-
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	2 %	15 %	13 %	18 %	-
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	3 %	8 %	7 %	9 %	-
Soliditet, %	38 %	36 %	36 %	33 %	-
Investeringar	445	4 238	2 136	2 932	-
Jämställdhet, antal kvinnor/män	3/20	3/20	3/18	3/18	-
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)	4	4	11,9	1,62	-
Mariehamns Elnät Ab					
Omsättning, belopp i tusen euro	9 377	9 213	9 477	9 366	9 377
Rörelseresultat	234	403	832	1 153	1 046
Rörelsemarginal %	2,5 %	4,4 %	8,8 %	12,3 %	11,2 %
Räkenskapsperiodens vinst	192	195	194	190	142
Vinstmarginal %	2,0 %	2,1 %	2,1 %	2,0 %	1,5 %
Avskrivningar enligt plan	1 095	1 007	917	861	811
Eget kapital	5 214	5 207	5 197	5 186	5 132
Avkastning på eget kapital (ROE) %	2,5 %	5,0 %	11,6 %	16,6 %	15,9 %
Avkastning på investerat kapital (ROI) %	2,8 %	4,6 %	8,9 %	12,3 %	11,2 %
Soliditet %	57,8 %	56,9 %	53,3 %	49,8 %	45,2 %
Balansomslutning	12 100	12 315	12 885	12 850	12 596
Investeringar	945	778	623	696	583
Anslutningsavgifter	2 031	1 988	1 924	1 863	1 788
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)	1,72	1,63	1,46	1,44	1,39
Jämställdhet, antal kvinnor/män	1,9/16,2	2,1/15,2	2,8/14,4	2,8/13,7	2,7/12,8
Mariehamns Energi Ab					
Omsättning, belopp i tusen euro	8 809	11 113	11 641	11 473	12 898
Rörelsevinst	16	111	249	613	-110
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	0,2 %	1,2 %	4,0 %	10,2 %	-3,8 %
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	0,6 %	1,8 %	3,4 %	7,2 %	-1,2 %
Soliditet, %	33,0 %	32,2 %	31,3 %	33,2 %	28,8 %
Investeringar	287	381	419	567	444
Jämställdhet, antal kvinnor/män	2,3/16,9	2,8/17,9	2,8/17,9	2,8/17,6	3,1/16,8
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)	702	438	479	297	831
Mariehamns Centralantenn Ab					
Omsättning, belopp i tusen euro	843	958	957	938	945
Rörelsevinst	3	19	-3	-6	1
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	4,0 %	23,0 %	-0,5 %	0,9 %	0,1 %
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	0,3 %	1,0 %	-0,3 %	-0,6 %	0,1 %
Soliditet, %	14,0 %	12,0 %	9,0 %	9,0 %	10,0 %
Investeringar	104	37	100	28	54
Jämställdhet, antal kvinnor/män	1,4/2	1,4/2	1,4/2	1,4/2	1,4/2
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9
Stiftelsen Sjökvarteret					
Omsättning, belopp i tusen euro	46	42	37	38	41
Rörelsevinst	-39	-39	-50	-48	-44
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	-63,7 %	-9,9 %	-33,0 %	-9,8 %	0,8 %
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	-64,1 %	-4,7 %	-27,0 %	-6,5 %	0,9 %
Soliditet, %	26,3 %	45,4 %	30,0 %	63,1 %	51,0 %
Investeringar	3	0	0	0	0
Jämställdhet, antal kvinnor/män	1/0	1/0	0/1	1/1	0/1
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)					

Dotterbolagens nyckeltal	2018	2017	2016	2015	2014
Stiftelsen Sjökvarteret					
Omsättning, belopp i tusen euro	46	42	37	38	41
Rörelsevinst	-39	-39	-50	-48	-44
Avkastning på eget kapital, (ROE), %	-63,7 %	-9,9 %	-33,0 %	-9,8 %	0,8 %
Avkastning på investerat kapital, ROI, %	-64,1 %	-4,7 %	-27,0 %	-6,5 %	0,9 %
Soliditet, %	26,3 %	45,4 %	30,0 %	63,1 %	51,0 %
Investeringar	3	0	0	0	0
Jämställdhet, antal kvinnor/män	1/0	1/0	0/1	1/1	0/1
Miljö (koldioxidutsläpp kg/invånare/år)					

Soliditet (justerat eget kapital/balansomslutning-erhållna förskott)

Avkastning på eget kapital (ROE) (Resultat före bokslutsdispositioner och skatter)/genomsnittligt justerat eget kapital

Avkastning på investerat kapital (ROI) (Resultat före bokslutsdispositioner och skatter + finansiella kostnader)/

(balansomslutning-räntefria skulder)

Koncernens resultaträkning		BOKSLUT	BOKSLUT
Belopp i euro	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter		49 351 680,67	50 970 322,03
Verksamhetens kostnader		-91 922 451,77	-90 283 338,92
Andel av intressebolagens vinst		39 463,91	9 167,75
Verksamhetsbidrag		-42 531 307,19	-39 303 849,14
Skatteinkomster		48 840 841,32	51 081 758,51
Landskapsandelar		7 305 017,34	6 377 022,05
Finansiella intäkter och kostnader	28.	-701 157,40	-689 295,12
Ränteintäkter		21 165,14	25 942,63
Övriga finansieringsinkomster		83 175,34	60 344,08
Räntekostnader		-708 624,03	-664 012,04
Övriga finansieringskostnader		-96 873,85	-111 569,79
Årsbidrag		12 913 394,07	17 465 636,30
Avskrivningar och nedskrivningar			
Avskrivningar enligt plan		-9 210 955,56	-9 097 024,93
Nedskrivningar		-1 006 234,05	0,00
Extraordinära poster		10 804,16	0,00
Räkenskapsperiodens resultat		2 707 008,62	8 368 611,37
Bokslutsdispositioner		0,00	0,00
Räkenskapsperiodens skatter		-151 925,27	-273 893,73
Latenta skatter		48 987,24	-294 081,11
Minoritetsandelar		-39 472,00	-35 193,07
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)		2 564 598,59	7 765 443,46

Koncernens balansräkning		BOKSLUT	BOKSLUT
Belopp i euro per 31.12		2018	2017
	Not		
A k t i v a			
A BESTÅENDE AKTIVA		203 067 318,24	206 285 254,83
I Imateriella tillgångar		298 703,21	422 124,57
Immateriella rättigheter		35 045,66	63 292,35
Övriga utgifter med lång verkningstid		263 657,55	358 832,22
II Materiella tillgångar		195 781 116,44	199 013 508,86
Mark- och vattenområden		11 513 193,30	11 531 689,43
Byggnader		161 052 977,11	166 585 422,24
Fasta konstruktioner o. anordningar		14 774 173,34	15 057 285,31
Maskiner och inventarier		5 302 502,37	4 047 111,30
Övriga materiella tillgångar		234 092,28	254 175,91
Förskottsbet. o. nyanläggningar		2 904 178,04	1 537 824,67
III Placeringar		6 987 498,59	6 849 621,40
Aktier och andelar		6 901 216,93	6 758 381,35
Lånefordringar		86 281,66	91 240,05
B FÖRVALTADE MEDEL		346 927,52	385 019,57
Landskapsuppdrag		126 044,70	147 323,40
Donationsfondernas särsk. täckning		220 882,82	237 696,17
C RÖRLIGA AKTIVA		28 859 031,26	25 373 756,38
I Omsättningstillgångar		1 486 545,37	1 782 358,04
Material och varor		1 486 545,37	1 782 358,04
II Fordringar		9 793 601,70	9 005 353,22
Långfristiga fordringar		0,00	0,00
Lånefordringar hos dottersamfund		0,00	0,00
Kortfristiga fordringar		9 793 601,70	9 005 353,22
Försäljningsfordringar		7 278 673,71	6 683 479,62
Lånefordringar		4 958,39	5 331,60
Övriga fordringar	29.	2 156 996,08	1 875 059,70
Resultatregleringar	30.	352 973,52	441 482,30
III Finansiella värdepapper		100 000,00	100 000,00
IV Kassa och bank		17 478 884,19	14 486 045,12
Kassamedel		17 478 884,19	14 486 045,12
S: a A k t i v a		232 273 277,02	232 044 030,78
P a s s i v a			
A EGET KAPITAL	31.	137 124 871,02	133 742 957,99
Grundkapital		78 167 195,67	78 167 195,67
Tidigare års/vinst och förlust		56 393 076,76	47 810 318,86
Räkenskapsperiodens resultat		2 564 598,59	7 765 443,46
MINORITETSANDELAR		605 208,44	574 439,34
C Avsättningar		6 855,00	21 895,66
Övriga avsättningar		6 855,00	21 895,66
D FÖRVALTAT KAPITAL		689 702,90	738 405,61
Lanslags och statliga uppdrag		141 145,91	151 831,01
Donationsfondernas särskilda täckning		548 556,99	586 574,60
E FRÄMMANDE KAPITAL		93 846 639,66	96 966 332,18
I Långfristigt		72 138 174,96	76 031 262,45
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		33 704 271,54	39 590 791,92
Lån från offentliga samfund		29 824 745,35	28 028 625,12
Långfristigt räntebärande kapital		63 529 016,89	67 619 417,04
Övriga långfristiga skulder	32.	8 609 158,07	8 411 845,41
Latent skatteskuld		0,00	0,00
Långfristigt räntefritt främmande kapital		8 609 158,07	8 411 845,41
II Kortfristigt		21 708 464,70	20 935 069,73
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter		2 832 041,62	3 584 073,88
Lån från offentliga samfund		1 826 834,00	3 149 534,52
Kortfristigt räntebärande kapital		4 658 875,62	6 733 608,40
Erhållna förskott		523 110,81	399 872,76
Leverantörsskulder		5 853 746,16	4 806 276,90
Övriga kortfristiga skulder	32.	1 745 246,87	606 235,86
Resultatregleringar	30.	7 384 430,73	6 797 034,05
Latent skatteskuld		1 543 054,51	1 592 041,76
Kortfristigt räntefritt främmande kapital		17 049 589,08	14 201 461,33
S: a P a s s i v a		232 273 277,02	232 044 030,78

Koncernens finansieringsanalys	BOKSLUT	BOKSLUT
Belopp i euro	2018	2017
Verksamhetens kassaflöde	12 623 176,79	16 904 108,31
Årsbidrag	12 913 394,07	17 465 636,30
Extraordinära poster	10 804,16	0,00
Räkenskapsperiodens skatter	-151 727,03	-283 988,19
Korrigeringsposter	-149 294,41	-277 539,80
Investeringarnas kassaflöde	-6 017 247,72	-8 658 689,33
Investeringsutgifter	-9 805 635,04	-10 699 219,54
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	3 524 278,28	1 727 703,41
Försäljningsink. av tillg. bland bestående aktiva	264 109,04	312 826,80
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	6 605 929,07	8 245 418,98
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar av utlåning	4 958,39	-1 816,58
Ökning av utlåningen	0,00	0,00
Minskning av utlåningen	4 958,39	-1 816,58
Förändringar i lånebeståndet	-6 145 200,42	-6 667 523,06
Ökning av långfristiga lån	55 752,33	1 203 618,86
Minskning av långfristiga lån	-4 937 136,94	-8 102 784,91
Förändring av kortfristiga lån	-1 263 815,81	231 642,99
Förändringar i eget kapital	0,00	-957 733,54
Övriga förändringar i likviditeten	2 527 152,03	-448 153,52
Förändring av förvaltade medel och förvaltat	-10 610,66	54 673,54
Förändring av omsättningstillgångar	296 793,03	-375 599,58
Förändring av fordringar	2 018 119,80	-1 884 371,81
Förändring av räntefria skulder	222 849,86	1 757 144,33
Kassaflödet för finansieringens del	-3 613 090,00	-8 075 226,70
Förändring av likvida medel	2 992 839,07	170 192,28
Förändring av likvida medel	2 992 839,07	170 192,28
Likvida medel 31.12.	17 578 884,19	14 586 045,12
Likvida medel 1.1.	14 586 045,12	14 415 852,84

Koncernfinansiella nyckeltal	Bokslut	Bokslut
	2018	2017
Koncernens årsresultat, milj.euro:	2,6	7,8
Räkenskapsperiodens resultat (ingår i det egna kapitalet)		
Kassamedel 31.12, milj.euro:	17,5	14,5
Kassa, bank och finansiella värdepapper		
Kassalikviditet i procent:	81,0%	69,7%
Kassa, bank och finansiella värdepapper/kortfristiga skulder		
Soliditetsgrad i procent:	59,0%	57,6%
Eget kapital/balansomslutningen		
Nettolån 31 december i miljoner euro:	65,0	71,6
- till nettolån räknas det främmande kapitalet minus det rörliga aktiva.		
Lånestock 31.12, milj.euro:	68,2	74,4
Främmande kapitalet minus erhållna förskott, skulder till leverantörer, resultatregleringar, övriga skulder och latent skatteskuld.		
Lån euro/invånare:	5 807	6 367
Lånestock 31.12 per invånare i euro		
Verksamhetsintäkter/verksamhetskostnader i procent:	53,7 %	56,5 %
Årsbidrag/avskrivningar i procent:	140,2 %	192,0 %
Årsbidrag euro/invånare:	1 100	1 496

Dotterbolagens övriga bokslutsuppgifter 2018

1. Hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av syftet i bolagsordningen samt gällande koncern- och ägardirektiv.

Fastighets Ab Marstad

Allmän översikt

Verksamhetsåret 01.01.2018-31.12.2018, bolagets fjortonde år, har varit ett mycket bra år. Rörelseresultatet på 1 221 655 euro är det bästa i bolagets historia. Bolaget har gynnats av ett lågt och fördelaktigt ränteläge. Det har under året inte funnits några vakanser i fastigheterna förutom de lägenheter som varit tagna ur drift för renovering. Ett fortsatt stort utbud på bostadsmarknaden har medfört historiskt sett korta kötider, vilket nu hållit i sig ett flertal år. Den genomsnittliga kötiden för att hyra en lägenhet har varit drygt fyra månader. Bolaget har under året varit skonat från större skador. Verksamheten har fortgått planmässigt med renovering av de lägenheter som åldersmässigt stått på tur. De största renoverings- och förnyelseinsatserna har gjorts på Örtvägen 36, Mariegatan 31-33, Grindmattesvägen 2A och Ljungvägen 21. På Örtvägen 36 har taket bytts enligt plan då det passerat den uppskattade åldersmässiga livslängden för garanterad hållbarhet. Bolaget har påbörjat ett takbytesprogram som kommer att pågå de närmaste åren. Bolaget äger 618 lägenheter med en total uthyrningsbar yta om 33 777 kvadratmeter. Bolaget äger även 60 procent av Fastighets Ab Dalnäs som har 108 lägenheter med en total uthyrningsbar yta om 5 119 kvadratmeter.

Ekonomisk översikt

Bolagets omsättning steg under räkenskapsperioden med 0,4 procent till 4,387 miljoner euro (4,370 miljoner euro). Bolagets rörelseresultat uppgick till 1,222 miljoner euro (1,167 miljoner euro). Hyrorna höjdes den första juni med 1,48 procent, den genomsnittliga hyran per kvadratmeter har under året varit 10,89 euro. Kreditförlusterna uppgick till 5 067 euro (10 794 euro). Det finansiella nettot uppgick till -464 785 euro (-369 055 euro). Bolagets vinst blev 756 870 euro (798 612 euro). Under räkenskapsperioden återbetalade bolaget 400 000 euro ur fonden för fritt inbetalt eget kapital till ägaren Mariehamns stad. Bolaget har under perioden 2015 - 2018 återbetalat totalt 1,250 miljoner euro till ägaren.

Mariehamns Centralantenn Ab

MCA har sänt ut tv- och radiosignaler till innevånarna i Mariehamn under året. MCA finns därmed till som ett alternativ för de boende i Mariehamn med omnejd. Bolagets styrelse och VD har haft ett möte med stadsdirektören och ägarrepresentanten inför bolagsstämman samt ett möte på hösten. Konkurrensen har dock blivit än värre under 2018 då Mariehamns Telefon har börjat med egen kabel-tv i strid med avtalet MCA har med dem sedan 1980.

Mariehamns Elnät Ab

Mariehamns Elnät Ab har till uppgift bland annat att enligt gällandet ägardirektiv att för bolagets verksamhet skall vara effektivitet, miljöhänsyn och hög leveranssäkerhet. Alla dessa punkter har under året och början på 2019 satts på hårda prov. Leveranssäkerheten i samband med stromen Alfrida visar att Mariehamns Elnät Ab har en hög leveranssäkerhet. Vidare har vi under punkten miljöhänsyns arbetat varit mycket aktivt under året med bland annat CLIC och i samarbete med olika högskolor och universitet tagit fram modeller för framtidens energi system för Åland. Effektivitet är något som man konstant tittar på för minska kostnader och arbeta effektivare, speciellt i samband med fusion med Mariehamns Energis Ab så har man haft möjlighet att jämföra olika strategier för att minska kostnader och titta på arbetsmetoder.

Mariehamns Energi Ab

I enlighet med bolagsordningen och gällande koncerndirektiv.

Mariehamns Hamn Ab

Fokus under 2018 har varit på underhåll av hamnbolagets fastigheter och kajanläggningar. MHAB arbetar fortsättningsvis med en riktad marknadsföringsinsats mot kryssningsbranschen i linje med stadens ägardirektiv. Under 2018 har upphandling av kaj 3 projektet startat. Projektet innebär en utbyggnad av hamnens verksamhet för att möta våra kunders behov.

Stiftelsen Sjökvarteret

Verksamheten har bedrivits genom ett utökat samarbete med staden via EU projekt SEASTOP. Staden är projektpartner i pågående projekt och Sjökvarteret har bland annat under år 2018 planerat för kommande flytbryggor och bättre skyltning på området.

2. En miljöredovisning där det åtminstone framgår vilka miljöaspekter som bedömts vara mest väsentliga för verksamheten och dess intressenter, en redogörelse för bolagets arbete för och vilka aktiviteter som utförts under året i syfte att minimera bolagets negativa påverkan på dessa samt en redogörelse för relevanta kvantitativa och kvalitativa resultatindikatorer.

Fastighets Ab Marstad

Bolaget är miljöcertifierat enligt ISO 14001. Det sker ett fortlöpande arbete med att minska miljöpåverkan genom att arbeta med åtgärder för att minska energi- och vattenförbrukningen i fastigheterna. Kontinuerligt görs uppgradering av styr- och reglerteknik samt åtföljande injustering och styrning av värme och ventilation. Samtliga fastigheter, förutom Odalvägen 12, är anslutna till stadens fjärrvärmenät. Det långsiktiga arbetet med värme- och ventilationsjusteringar har över tid medfört betydande inbesparingar i värmeförbrukningen. Bolagets inköp av fastighetsel från Mariehamns Energi utgörs av certifierad grön el som är producerad på ett förnyelsebart sätt.

Utöver ekonomisk- och miljöhållbarhet jobbar bolaget med den sociala hållbarheten. Som ett led i att öka tryggheten i boendemiljön har vissa av fastigheterna utrustats med så kallade hjärtstartare. Under 2018 har ytterligare två fastigheter försetts med hjärtstartare. Bolaget har under året antagit programmet för Huskurage enligt den svenska modellen med syfte att skapa en tryggare boendemiljö. Uppföljning och presentation i bokslutet av värmeförbrukning, elförbrukning och vattenförbrukning. Presenterad per kvadratmeter bostadsyta. Värmeförbrukningen presenterad såväl faktisk förbrukning som graddagskorrigerad. Redovisning av koldioxidutsläpp i kg per invånare i staden.

Mariehamns Centralantenn Ab

MCA lämnar väldigt lite avtryck i miljön då verksamheten består av elektronik samt tv- och radiosignaler. Bolaget har liten personalstyrka trots att det finns mycket kunder vilket gör att avtrycket blir än mindre. MCA har investerat i ny mer miljövänlig firmabil. Mindre bränsleåtgång med ny bil. Mer kunder som övergår till efaktura istället för papper.

Mariehamns Elnät Ab

Omställningen till förnyelsbar energi på ett ekonomiskt och fördelaktigt sätt som möjligt. Mariehamns Elnät Ab har tillsammans med VTT tagit reda på hur och på vilket sätt en eldriven stadsbuss bäst kan implementeras och vilka alternativ som finns samt utrett elbussens påverkan på elnätet. Vidare har Mariehamns Elnät Ab tecknat aktier i Flexens Oy Ab, ett utvecklingsföretag med fokus på miljövänlig och smarta energy system på Åland. Mariehamns Elnät Ab var också delprojektledare för demand and respons delen i FLEXe Demo. Koldioxidutsläpp kg/invånare år 2018: 1,75. För 2017, 2016 och 2015 var det 1,75, 1,56 och 1,54.

Mariehamns Energi Ab

Att arbeta långsiktigt för att ersätta fossila bränslen i energiproduktionen med förnyelsebara. Stöd till intressebolaget Mariehamns Bioenergi Ab att genomföra en utbyggnad av biobränslebaserad värmeproduktion. Andelen förnyelsebara bränslen framgår av årsberättelsen, även utsläpp av koldioxid, svaveldioxid och avfallsmängder.

Mariehamns Hamn Ab

De direkta miljöaspekterna som bolagets verksamhet främst genererar är utsläpp i luft och vatten, samt buller. Dessa utsläpp kommer främst från fartygsanlöpen. För bolagets anläggningar och fastigheter är energianvändningen den mest väsentliga miljöaspekten.

Bolagets hamntaxa erbjuder miljörabatt för de fartyg som använder LNG och som genom andra åtgärder reducerar sina utsläpp av kväveoxid. Fjolårets färdigställda landströmsanslutning har minskat utsläppsnivåerna i hamnområdet betydligt. Alla kunder har tillgång till avfallshandling i fraktioner, tömning av gråvatten samt tömning av oljeblandat vatten. Avtal om grön el tecknades med Mariehamns Elnät Ab år 2017. MHAB arbetar kontinuerligt med att se över förbrukning av el och fjärrvärme.

Total energianvändning för bolagets fastigheter: 1 795 MWh. Förbrukningen genererade 50 ton koldioxid. Årets koldioxidbelastning motsvarar 4 kg per stadens invånare. (Källa: stadens miljösamordnare.)

Stiftelsen Sjökvarteret

Det viktigaste för oss är att se över vilka alternativa lösningar vi kan genomföra gällande avlopps- och vattenfrågan. Vi har även under året beslutat att övergå till grön el under nästa år. En tioårig projektplan är under bearbetning sedan hösten 2018. I den kommer vi att planera för hela verksamheten inklusive miljöförbättringar.

Sjökvarteret har under året bytt ut vår avloppspump och genomfört reparationer så att belastningen vid septitankstömningar ska vara minimal och för att undvika utsläpp i Slemmern.

Reslutatet är avhängigt av att vi inte beviljades PAF medel under år 2018. Vårt resultat hade varit likvärdigt med fjolåret om bidraget beviljats, men istället har vi ett underskott. Vi har begränsade möjligheter att genomföra stora satsningar på en gång. Därmed behövs en genomtänkt projektplan för området. Tack vare projekt SEASTOP har vi möjligheten att satsa i en utökad kapacitet för gästbåtar från och med 2019.

3. En personalredovisning där det åtminstone framgår sjukfrånvaro under året och utvecklingen av sjukfrånvaro över tid, en redogörelse för bolagets arbete för och vilka aktiviteter som utförts under året i syfte att öka personalens välmående samt en redogörelse för bolagets jämställdhetsarbete och för och vilka aktiviteter för att främja jämställdhet i bolaget som utförts under året.

Fastighets Ab Marstad

Antalet anställda i bolaget har under året i medeltal varit 6,6 (6,2) personer fördelat med 2,8 (2,8) på kontoret och 3,8 (3,4) på fastighetsskötsel, varav 2,8 kvinnor och 3,8 män. Bolaget köper tjänster för ekonomiadministration från externt bolag. Personalkostnadernas förhållande till omsättningen var 10,3 procent (10,1 procent).

Bolaget erbjuder personalen företagshälsovård samt friskvård. Friskvården sker i förebyggande syfte och erbjuds i form av subventionering av kostnaden för simhalls-, gym- och massagebesök. För att stärka arbetsgemenskapen görs årligen några gemensamma aktiviteter utanför arbetsplatsen. Under året har personalen besökt Glada laxen på Bärö och gjort studiebesök till Hermas museigård på Enklinge.

Kontinuerlig fortbildning sker inom bolaget genom deltagande i olika externa kursverksamheter. Under året har personal deltagit i kurs i fastighetsteknik för förvaltare och fastighetsägare hos BFAB i Stockholm.

Utvecklingssamtal hålls årligen och statistik över sjukfrånvaro förs samt följs upp i samarbete med företagshälsovården. Sjukfrånvaron under året uppgick till 5,0 procent (6,2 procent) av arbetade dagar.

Mariehamns Centralantenn Ab

Totalt 42 sjukdagar fördelat på 4 anställda. Stort sett samma som 2017. Bolaget erbjuder gratis simning vid Mariebad. Massage och fotvård betalas till 50 % av MCA vid behov. Trots att MCA är ett högtekniskt bolag där det har varit vedertaget med mer män är personalstyrkan 50 % kvinnor och 50 % män. Även styrelsen består av 50 % kvinnor och 50 % män. Kontorspersonalen har deltagit i kurser för mer kunskap.

Mariehamns Elnät Ab

Mariehamns Elnät Ab hade vid utgången av 2018 totalt 21 anställda, varav 4 kvinnor (totalt 17 anställda under år 2017). Ökningen av personalstyrkan har berott på att tjänster från Mariehamns Energi Ab har flyttats, en

elhandlare och HR-ansvarig, samt därutöver en tidsbegränsad tjänst som elmontör. Medelåldern vid utgången av 2018 var 43,71 år. En person beviljades pensionering till utgången av 2018.

Vi har också tagit emot praktikanter vid mån av möjlighet, från både högstadium, Ålands Yrkesgymnasium samt från Högskolan på Åland.

Sjukfrånvaron har ökat i jämförelse med tidigare år. År 2015 var sjukfrånvaro 1,35 %, år 2016 3 %, år 2017, 6 % år 2018 7,1 % av vanligen arbetad tid. En anledning till höjningen av sjukfrånvaro är flera längre sjukskrivningar i samband med operationer samt längre tids partiell sjukskrivning.

Mariehamns Elnät Ab ser till att de anställda upprätthåller sin kunskap inom sitt yrkesområde, genom interna utbildningar inom både system och programhantering samt heta arbeten kurs. Vidare har livräddande första hjälpen kurs anordnats för all personal. Upprätthållande av kunskap för elsäkerhet tillgodoses med kurser i elsäkerhet, vilket anordnats under 2018. Förutom lagstadgade utbildningar har personalen även givits möjlighet till att delta i fristående kurser inom sitt yrkesområde.

Mariehamns Elnät Ab erbjuder friskvårdsbidrag för all personal, i syfte att främja personalens egenhälsa. För år 2018 uppgick antalet avtalade friskvårdsföretag till 13 stycken.

I slutet av år 2018 genomfördes en medarbetarundersökning, där anställda fick besvara påståenden som berörde ledarskap, meningsfullhet och utveckling i arbetet, arbetstrivsel och arbetsmiljö, krav och arbetsituation samt konflikthantering och trakasserier på arbetsplatsen. Vidare fick man sätta ett betyg på sin arbetsplats genom att använda betygsskalan 4–10, detta gav medelbetyget 6,3. Medarbetarundersökningen kommer ligga till grund för vidare arbete under 2019.

Mariehamns Elnät Ab har för jämställdhetsarbete följt Mariehamns stads jämställdhetspolicy. I och med i hopslagningen med Mariehamns Energi från och med 1.1.2019, kommer en egen jämställdhetspolicy arbetas fram för att främja jämställdhet och likabehandling på arbetsplatsen och implementeras under år 2019.

Mariehamns Energi Ab

145 dagar sjukledigt. Sponsorerad friskvård, företagshälsovård, gemensam kvällsaktivitet 1-2 ggr/år. Inga särskilda aktiviteter har vidtagits då det inte finns någon ojämställdhet. Kön fördelningen är ojämn av tradition då det inte funnits kvinnor att rekrytera inom de tekniska yrkesområdena.

Mariehamns Hamn Ab

Sjukfrånvaro: 2018 7,7 %, 2017 8,65 %, 2016 9,47 %, 2015 6,3 %. För år 2018 har metod för beräkning av statistik gällande frånvaro ändrats och räknas som faktisk sjukfrånvaro jämfört med planerad, schemalagd arbetstid. Företagshälsovård ordnas via Medimar Ab. Bolaget erbjuder personalen friskvårds kuponger för kultur och motion samt subventionerad massage. Utbildning har 2018 genomförts med fokus på inskolningsprocesser för ny personal och utbildning för handledare och gruppinstruktörer. Vid samtliga kontakter med rekryteringskanaler, t ex AMS och skolor, betonas att arbete i hamnen passar både kvinnor och män.

Stiftelsen Sjökvarteret

VD var sjukskriven 5 dagar i mitten av mars 2018.

Kontoret i Sjökvarteret är inte ändamålsenligt då det saknas toalett och matlagningsmöjligheter samt att det är dålig ventilation. VD arbetar som enda anställda 60 % och därtill anställs en sommarvikarie under högsäsong. Därmed är återigen den kommande projektplanen av vikt för att fastställa bättre lösningar för framtiden.

VD är kvinna och 44 år. Tidigare har detta varit en mansdominerad arbetsplats. Synen på huruvida en kvinna passar på arbetsplatsen är av vikt och förändras sakteliga över tiden. Arbetsplatsen kräver att man är allt-i-allo orienterad. VD har under sommaren anställt en tjej i två veckor mot en utbetald sommarjobbsedel från staden.

4. De arvoden som betalats till styrelsemedlemmarna.

Fastighets Ab Marstad

Styrelsearvoden 9 546 euro.

Mariehamns Centralantenn Ab

Styrelsen har fått 5 590 euro i arvoden.

Mariehamns Elnät Ab

styrelse 9 732 euro.

Mariehamns Energi Ab

9 551,23 euro

Mariehamns Hamn Ab

Arvoden enligt stadens arvodesstadga. Arvoden till styrelsemedlemmar: brutto 13 182 euro.

Stiftelsen Sjö kvarteret

De arvoden som utbetalats till styrelsen understiger endast i liten utsträckning de summor som utbetalades året innan.

5. Ekonomiska förmåner som gäller verkställande direktören i form av löner och andra förmåner under räkenskapsperioden.

Fastighets Ab Marstad

Lön 104 958 euro, naturaförmån mobiltelefon 240 euro.

Mariehamns Centralantenn Ab

VD lön 71 345 euro. Mobilförmån 60 euro.

Mariehamns Elnät Ab

VD 87 348 euro inkl mobilförmån 240 euro.

Mariehamns Energi Ab

128 000,80 euro. Bilförmån 9 300 euro.

Mariehamns Hamn Ab

VD-löner och andra förmåner enligt avtal: brutto 104 453 euro.

Stiftelsen Sjö kvarteret

VD.s bruttolön har varit 1 800 euro under januari-april. Därefter har VD under maj-oktober erhållit 1 500 euro i bruttolön och under perioden november-december 900 euro i bruttolön. Orsaken till minskningen i lön är temporär då VD parallellt är anställd via staden inom EU-projekt SEASTOP och i enlighet med styrelsebeslut.

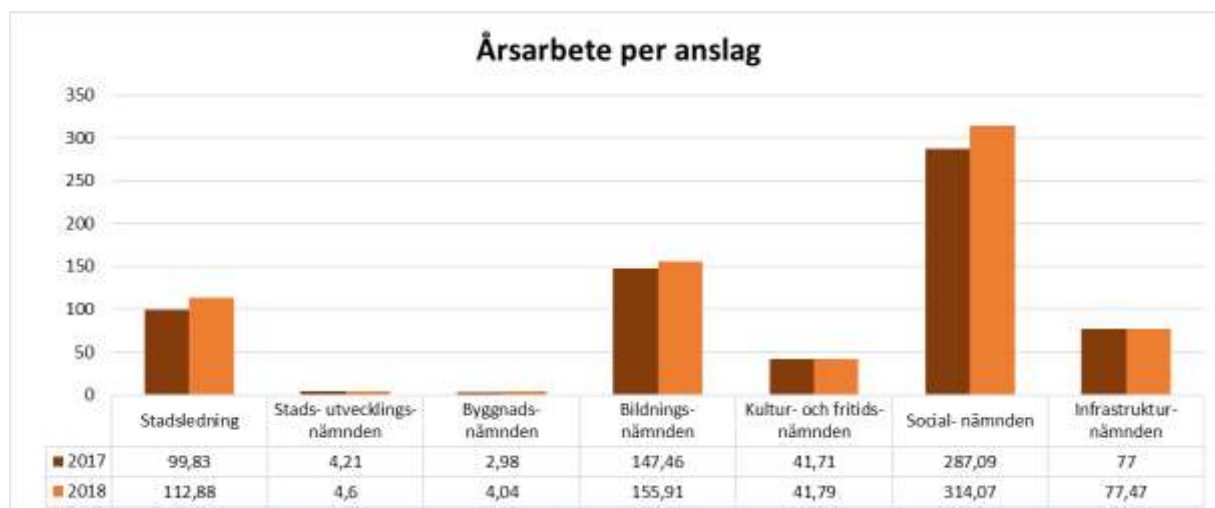
Personal

Personalstyrka och -struktur

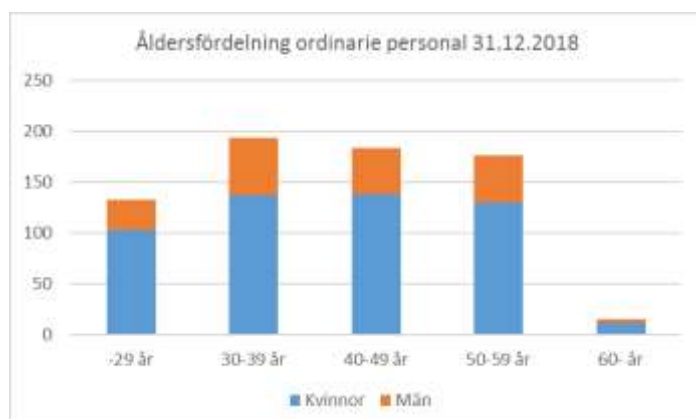
Den totala förverkligade årsarbetstiden¹ inom Mariehamns stad under 2018 uppgick till 710,76 årsarbetare, varav 75 % kvinnor och 25 % män.

Totalt årsarbete	2015	2016	2017	2018
Årsarbete totalt (ordinarie och tillfälliga)	820,19	839,89	855,82	889,37
Frånvaro (inkl. Semester) i årsarbete	175,35	192,01	195,54	178,61
Förverkligat årsarbete ¹	644,84	647,88	660,28	710,76

Det förverkligade årsarbetet fördelar sig över de olika anslagen enligt nedanstående tabell som även visar en jämförelse med föregående år.

Medelåldern 31.12.2018 för personal med ordinarie anställning var 46 år (2017: 44 år).

¹ Årsarbete = + ordinarie och tillfälligt anställda totalt – frånvaro. För deltidsanställda uträknas årsarbete enligt $\text{sysselsättnings\%/100} \times \text{anställningstid i månader/12}$.

Under 2018 beviljades totalt 43 personer, varav 32 kvinnor och 11 män, någon form av pension. Se tabell nedan.

	Totalt 2015	Totalt 2016	Totalt 2017	Kvinnor 2018	Män 2018	Totalt 2018
Ålderspension	16	34	22	31	9	40
Deltidspension *	4	6	-	-	-	-
Invalidpension	2	2	1	1	2	3
Delinvalidpension	1	3	1	-	-	-
Rehabiliteringsstöd	-	4	4	-	-	-
Totalt	23	49	28	-	-	43

Den genomsnittliga åldern för personer som avgått med ålderspension under året var 64 år.

Stadens kalkylerade pensionsutgiftsbaserade betalningsandel för 2018 var 864 733,82 euro och förtidspensionsutgiftsbaserade avgiften var 235 056,91 euro.

* Rätten att gå i deltidspension upphörde 31.12.2016 och ersattes med partiell förtida ålderspension.

Personal

Kommunala sektorn fick nya kollektivavtal 2018. Avtalen är i kraft 1.3.2018–30.4.2020. Under år 2018 höjdes lönerna från 1.5.2018 med en allmän förhöjning på 1,25 %, motsvarande höjning inom UKTA var 1,17 %

Den totala lönesumman uppgick till 33,8 milj. euro (2017: 32,4 milj.euro). För personalutbildning användes 312 579 euro, vilket är 0,9 % av lönesumman (2017: 0,7 %).

April 2018 togs ett nytt löneprogram Pedago i bruk, eftersom det tidigare programmet inte längre uppdateras och inte är användningsbart.

I början av året gjordes en medarbetarenkät där ca: 75 % av medarbetarna svarade på enkäten. Det totala betyget för Mariehamns stad som arbetsplats blev 8- (betygsskala 4-10).

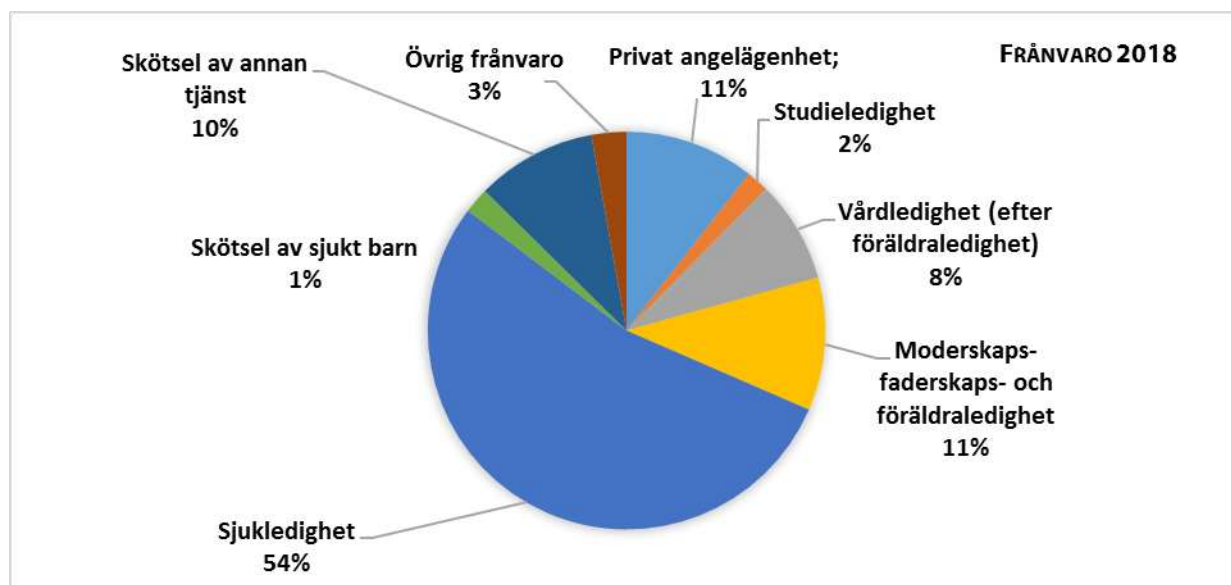
Mariehamns stad deltog för femte gången i Jobbchansen, en mässa arrangerad av Ålands näringsliv. Representanter från stadens olika sektorer fanns på plats under dagen och mässan lockade många besökare. Jobbchansens målgrupp är studerande, här ges möjlighet för arbetsgivare och studenter att knyta kontakter.

Sommarjobbssedlar togs i bruk inför sommaren 2017. Sommarjobbssedlar är ett stöd till arbetsgivare med verksamhet i Mariehamn som anställer mariehamnsungdomar för sommarjobb. Sommaren 2018 betalades totalt sju sommarjobbssedlar ut, lika många som 2017. Även sommararbeten för mariehamnsungdomar erbjöds på stadens arbetsplatser, totalt 20 platser tillsattes. Satsningarna är en del av ungdomsprojektet som syftar till att skapa kontakter mellan stadens ungdomar och arbetsliv.

Mariehamns stad erbjuder sina medarbetare olika personalförmåner gällande friskvård. 2018 ingick staden ett avtal med Friskvård.ax, som innebär att all personal som har rätt till subventionerad friskvård får friskvårdskuponger på 200 euro uppdelat på två gånger under året att använda på över 40 olika tränings och kultur leverantörer. Från 2019 tas detta ibruk.

Frånvaro

Frånvaron från arbetet, exklusive semester, motsvarade 134,18 årsarbetare. Nedanstående diagram visar vilken typ av frånvaro det gällt.

Sjukfrånvaron under 2018 motsvarade 46,80 årsarbetare vilket är en ökning jämfört med föregående år. En orsak till ökningen från året före, är troligen den intensiva influensan som många anställda drabbades av i början på 2018.

	2015	2016	2017	2018	Procent
Sjukfrånvaro i årsarbetare	39,83	37,61	39,78	46,80 åa	100 %
- Sjukfrånvaro i årsarbetare, kvinnor	33,15	30,70	30,89	39,48	84
- Sjukfrånvaro i årsarbetare, män	6,68	6,91	8,89	7,32	16
Sjukfrånvarotillfällen	2 216	2 176	2 162	2 261 tf	100 %
- Sjukfrånvarotillfällen, kvinnor	1 781	1 702	1 686	1 812	80
- Sjukfrånvarotillfällen, män	435	474	476	452	20

En sjukfrånvaroprocent mellan 2-4 % anses vara ett gott värde. Då sjukfrånvaron i årsarbetare ökat har även sjukfrånvaroprocenten ökat, år 2018 var sjukfrånvaro 5,53 % av vanligen arbetad tid. Däremot har frånvaro med rehabiliteringsstöd på grund av sjukdom minskat. Frånvaro på grund av arbetsolycksfall ökade jämfört med föregående år.

	2015	2016	2017	2018
Sjukfrånvaroprocent	5,02	4,75	4,94	5,54 %
Frånvaro med rehabiliteringsstöd pga. sjukdom, i årsarbetare	2,86	2,20	1,33	0,05 åa
Sjukfrånvaro pga. arbetsolycksfall, i årsarbetare	1,61	0,95	0,34	0,97 åa

Ledarskap

Under hösten hölls ledarskapsdag för stadens ledare i stadshuset en eftermiddag. Under året har chefstimmen hållits regelbundet där stadens samtliga chefer samlas för att ta del av aktuella ärenden.

Jämställdhet

Utbildningstillfällen ordnades för politiker, chefer och nyckelpersoner inom Mariehamns stad.

Staden har en jämställdhets- och likabehandlingsplan som syftar till att bedriva ett målinriktat och planmässigt arbete för att främja likabehandling, förebygga diskriminering och uppnå jämställdhet mellan könen samt att beakta ett jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv såväl i den politiska som i den verkställande delen av arbetet.

Avsikten med utbildningspaketet var att erbjuda en utbildning som är anpassad till olika områden och som ger konkreta verktyg för förbättringsarbete. Genom att öka kunskapsnivån förbättras förutsättningarna för ett framgångsrikt jämställdhetsarbete och medvetet beslutsfattande i hela organisationen.

Målgruppen är förtroendevalda, chefer och nyckelpersoner inom Mariehamns stad. Utbildningen Leda och styra för hållbar jämställdhet upphandlas externt av utbildningsanordnaren SKL.

Stadens ordinarie personal bestod 31.12.2018 av 75 % kvinnor och 25 % män. Under 2018 togs föräldraledighet ut av 12 personer (2017: 44), 42 % kvinnor och 58 % män. Kvinnorna tog i medeltal ut 234 kalenderdagar per person (2017:105) vilket motsvaras av 45 kalenderdagar hos männen (2017: 30).

Arbetarskydd

Under året 2018 har 46 arbetsplatsolyckor inrapporterats, en minskning med 4 fall jämfört med föregående år. Största delen var halkningsolyckor av något slag. Ingen allvarlig olycka eller tillbud rapporterades.

En ny arbetarskyddskommission tillsattes 1.1.2018 och mandatperioden är fyra år.

Den nya arbetarskyddskommissionen har erbjudits en grundkurs i arbetarskydd i december 2018.

Nyckeltal

	2015	2016	2017	2018
Sjukfrånvaroprocent	5,02	4,75	4,94	5,54 %
Sjukfrånvaro i årsarbete	39,83	37,61	39,78	46,80 åa
Kostnader för förebyggande hälsovård per årsarbete	34,42	37,58	66,92	73,79 €
Kostnader för frivillig sjukvård per årsarbete	64,53	70,46	83,65	92,46 €
Kostnader för personalförmåner per årsarbetare	66,47	63,44	60,85	57,98 €
Antal arbetsolycksfall	28	49	50	46 st

Miljö

En hållbar utveckling handlar om att tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter till att tillfredsställa sina behov.

Hållbar utveckling handlar om att långsiktigt bevara vattnens, jordens och övriga ekosystems produktionsförmåga och att minska den negativa påverkan på naturen och människors hälsa.

Med hållbarhet avses de av Ålands lagting antagna hållbarhetsdimensionerna:

- Social hållbarhet, som handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls.
- Ekologisk hållbarhet, som handlar om att hushålla med mänskliga och materiella resurser på lång sikt.
- Ekonomisk hållbarhet, det kan till exempel betyda att ekonomisk tillväxt inte får ske till priset av ett segregerat och ojämnt samhälle och en förstörd miljö. Samhället bör i stället anpassas efter vad miljön och människors hälsa tål och där vi långsiktigt investerar i dessa resurser
- Kulturell hållbarhet, befrämjar människornas och regionernas välfärd och möjliggör beståndet och utvecklingen av olika kulturer.

Alla fyra dimensioner är viktiga och behöver samspela för att en hållbar utveckling ska kunna nås.

Detta hållbarhetsboksluts fokus är på **ekologisk hållbarhet**.

Staden är en viktig aktör i omställningen till ett hållbart samhälle. Staden har en hög ambition och målsättning för miljöarbetet och i arbetet med att nå en hållbar utveckling har stadens miljömål en central roll. Miljöpolicy och miljömål fastställs av stadsfullmäktige.

För att veta om vi når våra miljömål så gör staden en årlig uppföljning. Stadskansliet ansvarar för denna uppföljning och resultatet publiceras i förvaltningens årliga bokslut samt på intranät och stadens hemsida.

De tidigare miljömålen för åren 2014–2017 antogs av Stadsfullmäktige den 28 januari 2014 och upphörde 31.12.2017. Stadskansliet genom miljösamordnaren utarbetade under 2017 ett förslag till nya miljömål som integrerades i Miljöprogram 2018-2030, vilket överlämnades till stadsstyrelsen den 5.10.2017. Stadsstyrelsen bordlade ärendet tills aftonskola hållits i ämnet. Aftonskola hölls torsdagen den 12.10.2017. Stadsstyrelsen tillsatte den 9.11.2017 en politisk kommitté med uppdrag att genomföra en politisk översyn och förankring av förslaget till miljöprogram. Kommittén hade 12 st. möten och 4 st. workshops för stadens nämnder, bolag och tjänstemän. Kommittén överlämnade sitt förslag till miljöprogram till stadsstyrelsen den 13.12.2018. Tyvärr är varken miljöpolicy eller miljömål fastställda av stadsfullmäktige ännu.

Årets hållbarhetsbokslut har i avsaknad av de lokala miljömålen därför istället valt att ge en samlad beskrivning av hur staden som organisation bidrar till att uppnå valda delar av de globala hållbarhetsmålen i [Agenda 2030](#).

De globala hållbarhetsmålen

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling den historiska resolutionen Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål.

Mariehamns stad fortsatt miljöcertifierad enligt ISO 14001

Mariehamns stad certifierades som första stad i Finland enligt den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001 i januari 2011. Miljöcertifieringen omfattar hela stadens förvaltning och helägda bolag. Certifikaten utgör en kvalitetsstämpel utfärdad av det oberoende certifieringsorganet A3CERT. ISO 14001 är en internationell standard hur man styr och kvalitetssäkrar miljöarbetet inom en verksamhet.

Efter den årliga revisionen 23-26 januari 2018 av Mariehamns stads miljöledningssystem konstaterade A3CERT efter genomförd revision att Mariehamns stad har kunnat påvisa en effektiv implementering, underhåll och förbättring av sitt ledningssystem och därmed utfärdade A3CERT beslut för fortsatt certifiering ytterligare tre år.

Mål-Minska klimatutsläppen och Hållbar energi för alla

Varför detta inriktningsmål?

Utdrag från mål 13 och 7, *Bekämpa klimatförändringen* och *Hållbar energi för alla*, från FN:s globala agenda för hållbar utveckling:

Klimatförändringarna är ett verkligt och obestridligt hot mot hela vår civilisation. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer.

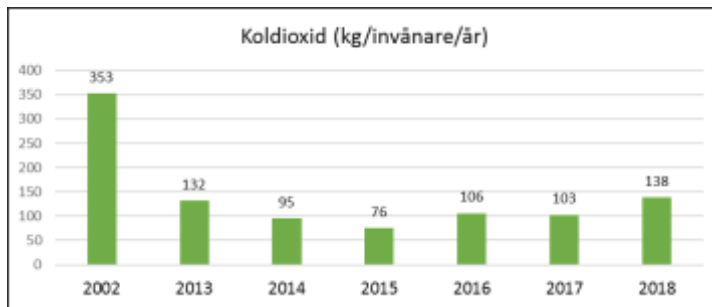
Tillgång till hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag som fattigdom, klimatförändringar och en inkluderande tillväxt. En stor del av jordens befolkning har inte tillgång till el, samtidigt som efterfrågan på energi globalt väntas öka med 37 procent till år 2040.

Vilka verksamheter ingår i redovisningen?

All energi som används inom stadens egna fastigheter och Marstads bostäder samt hamnens fastigheter. Till utsläppen av växthusgaser räknas även den fossila användningen i stadens egna transportfordon samt kollektivtrafiken.

Vad har Mariehamns stad gjort?

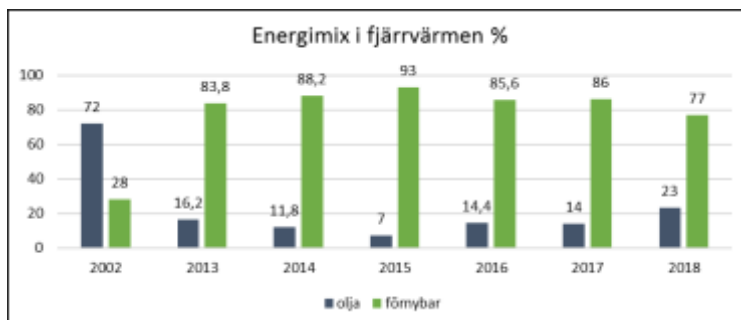
Resultat koldioxid per invånare. Koldioxidutsläppen för år 2018 var 138 kg räknat per kg koldioxid per invånare i Mariehamn.

Energimix i fjärrvärmem

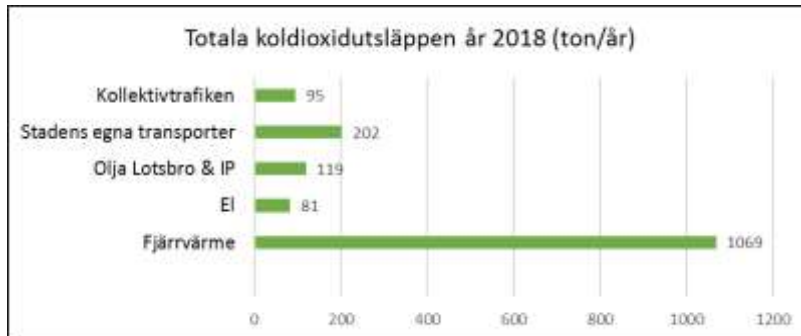
fjärrvärmeproduktionen var andelen förnybar biobränsle från den åländska skogen 77 %, en något mindre andel jämfört med de senaste fem åren. Orsaken till den ökade oljeanvändningen var att Mariehamns Bioenergi Ab hade ett planerat ca 1,5 månad längre driftuppehåll i 5 MW pannan för att kunna genomföra installationen av **elektrofilter** och **rökgaskondensering**.

Rökgaskondensering är en metod där man kyler ner rökgaserna så de kondenseras och frigör värme som sedan kan tas om hand, detta innebär att man ökar effekten utan att tillföra mer bränsle, biopannan erhåller s.a.s. ökad verkningsgrad. Rökgaskondenseringen i 5 MW pannan är nu i drift och kommer under ca 120 dagar per år att reducera oljeeldningen med totalt ca 400 ton olja som motsvarar ca 1 400 ton CO₂. **Elektrofilter** avskiljer stoft och partiklar genom att man högspänningsmatar ett rökgasfilter med negativ spänning, genom installation av filtret kommer stoft- och partikelhalterna minska avsevärt.

Fördelning av de totala koldioxidutsläppen

Ser man hur stadens koldioxidutsläpp är fördelade är det fortfarande fjärrvärmens som är den största posten därför är det mycket viktigt att prioritera åtgärder som fasar ut den sista oljan.

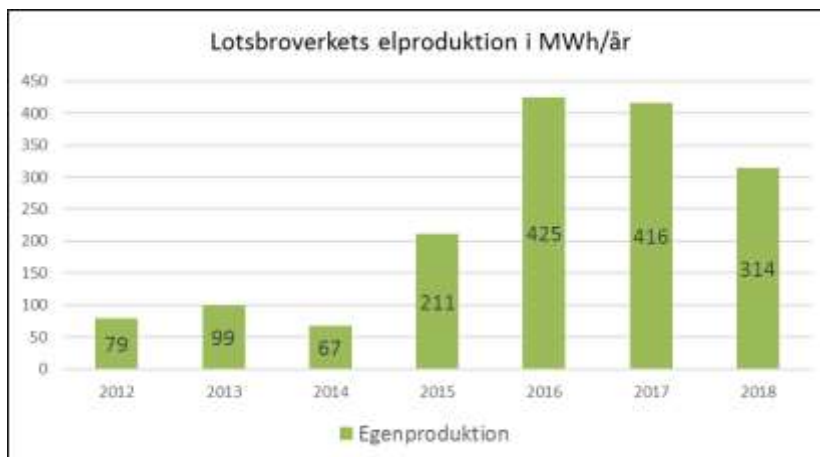

El som används inom stadens verksamheter är förnybar sedan lång tid tillbaka. Redan 1997 köpte staden andelar som motsvarade volymen som användes till stadens gatubelysning, ca 1 200 MWh per år. Sedan 2011 används förnybar vattenbaserad el från Sverige. Per kWh innebär det 8,31 g koldioxid per kWh. Detta har inneburit att drygt 6 800 ton minskad koldioxidbelastning sedan 2011.

Produktion av förnybar energi

Energiproduktionen vid Lotsbroverket

Verkets interna delprocesser som möjliggör att ta tillvara den stora metangasproduktionen handlar om gaspannan (värmeproduktion) och gasmotorn (elproduktion). Under året har det skett en uppgradering av gasmotorn, effektökning från 57 till 70 kW, vilket förväntas ge ca 10 % mer i totalproduktion. För att kunna göra uppgraderingen har gasmotorn vissa tider varit ur drift, vilket återspeglar den något lägre produktionen under året. Under 2018 producerades el från biogas motsvarande 314 000 kWh.

El från solceller

Även stadens nya Övernässkola bidrar med sina solceller att producera förnybar el motsvarande 4 000 kWh.

Grön milstolpe i Västra hamnen

Mariehamns hamn Ab färdigställde under början av 2018 en anläggning som möjliggör landström till fartyg som anlöper hamnen, vilket innebär stora miljövinster. Elanslutning innebär att fartygen stänger av motorerna vid kaj och använder el från land för att driva funktioner ombord. Landströmsanläggningen är installerad vid kajplats fem och första fartyg ut för använda landström istället för olja är Viking Lines Rosella. Uppkopplingen av landström sker framför allt vid Rosellas hamntid under nattetid. Att Rosella byter olja mot el innebär en reduktion av 2000 ton koldioxid men även utsläppen av svaveldioxid, kväveoxid och partiklar reduceras kraftigt. Dessutom ger elkraft från land en tystare hamnmiljö. Det här har stor betydelse för miljön, både lokalt och globalt. Förnybar el i form av vindkraftsel levereras till landströmsanläggningen genom avtal med Allwind.

Hur mycket är då 2 000 ton koldioxid i jämfört med andra transportutsläpp?

En Thailandresa tur och retur motsvarar 2,5 ton koldioxidutsläpp per person vilket innebär att minskningen av koldioxid i Västra hamnen motsvarar 800 flygresor tur och retur Thailand. Att köra en normalstor bensinbil varje år 1 500 mil innebär att man släpper ut lika mycket koldioxid som en Thailandresa vilket innebär att 2 000 ton motsvarar samma klimatbelastning som 800 bilar.

Mål- Hållbar konsumtion

Varför detta inriktningsmål?

Utdrag från mål 12.3 *Halvera matsvinnet i världen* och 12.4 *Hållbar konsumtion och produktion* och 12.8 *Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar*, från FN:s globala agenda för hållbar utveckling:

12.3 Halvera matsvinnet i världen. Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall. Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar. Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Vad har Mariehamns stad gjort?

Ökat andelen ekologiska livsmedel. Andelen ekologiska livsmedel, som staden serverade barn och elever i skolor och daghem uppgick 2018 (ifråga om livsmedlens ekonomiska värde) till 23,5 %.

Minskat matsvinn och klimatsmart mat

Den mat vi äter och den vi slänger, står för omkring 25 % av vår klimatpåverkan. Årligen genomförs strukturerade matsvinnmätningar i stadens grundskolor och daghem. Tallrikssvinnet är den del av svinnet vi bäst kan påverka på genom upplysning och information till barn och elever.

Variationer i klimatavtrycken från olika livsmedelsgrupper är stor. Till de som ger allra minst klimatbelastning hör potatis producerad i Norden ca 0,1-1,0 kg koldioxid/kg produkt som allra störst belastning ger nötkött 17-40 kg koldioxid/kg. Djurproduktionen står för nästan 15 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser. Nöt och får, som är idisslande djur, orsakar på grund av sin fodermältning särskilt stora utsläpp av växthusgaser.

Klimatsmart dag

Som ovan nämnt finns det många väl förankrade argument för att minska konsumtionen av kött. Ett av argumenten är den stora klimatbelastningen från köttproduktionen. Klimatbelastning för en färdig vegetarisk rätt är ca 0,5 kg koldioxid jämfört med en kötträtt ca 2 kg koldioxid.

Klimatsmart dag har varit ett inslag i Mariehamns skolor och daghem under en längre tid, vilket innebär att en dag i veckan serveras enbart vegetariskt. Inom stadens skolor och daghem serveras ca 1 600 portioner dagligen vilket innebär att varje veckas klimatsmarta dag minskar klimatbelastningen med 2,4 ton koldioxid.

Mat-klimat-listan är ett av flera viktiga hjälpmedel inom stadens kostplanering. Siffrorna som presenteras i

Mat-klimat-listan nedan är olika livsmedels klimatavtryck. Syftet med Mat-klimat-listan är att den ska användas för *översiktliga beräkningar* av växthusgasutsläpp från livsmedelskonsumtion från en verksamhet eller en viss typ av kosthållning. Genom att använda sig av samma klimatsiffror vid beräkningar inom kommuner, projekt och annan privat och offentlig verksamhet blir det lättare att jämföra och utvärdera resultaten.

Kategori	Klimatavtryck (kg CO ₂ e/mängd produkt)		Kommentar
	Medelvärde:	Variation:	
PROTEINKÄLLOR			
Nötkött	26	17-40	Per kg benfritt kött
Lammkött	21	15-33	Per kg benfritt kött
Fläskkött	6	4-8	Per kg benfritt kött
Fågelkött	3	1,7-4	Per kg benfritt kött
Fisk och skaldjur	3	0,7-28	Per kg filé/kg skaldjur
Ägg	2	1,4-4,6	Per kg ägg
Quorn	4	--	Per kg Quorn
MEJERIPRODUKTER			
Mjök, fil, yoghurt	1	0,8-2,5	Per liter/kg vara
Grädde	4	2-6	Per liter/kg grädde
Ost	8	6-11	Per kg ost
Smör	8	6-10	Per kg smör
KOLHYDRATKÄLLOR			
Ris	2	1,5-3	Per kg torrt ris
Potatis	0,1	0,1-1	Per kg oskalad potatis
Pasta	0,8	--	Per kg torr pasta
Bröd	0,8	0,5-1,2	Per kg bröd
FRUKT OCH GRÖNT			
Frukt Norden	0,2	0,1-0,3	Per kg frukt med skal
Frukt import	0,6	0,2-1,8	Per kg frukt med skal
Salladsgrönsaker Norden	1	0,2-6	Per kg grönsak med skal
Salladsgrönsaker import	1,4	0,6-6,5	Per kg grönsak med skal
Rotfrukter, lök och kål	0,2	0,1-0,9	Per kg vara med skal
Grönt/frukt flyg	11	--	Per kg vara med skal
FETTER			
Margarin	1,5	1-1,6	Per kg margarin
Olja	1,5	0,5-2,5	Per kg/liter olja

Mat-klimat-listan. Delar av Mat-klimat-listan är framtagen av SLU, Sveriges lantbruksuniversitet. Listan rekommenderas bland annat av svenska Livsmedelsverket.

Mål – Rent vatten och hav

Varför detta inriktningsmål?

Utdrag från mål 14.1 och 6.6, *Hav och marina resurser* och *Rent vatten och sanitet för alla*, från FN:s globala agenda för hållbar utveckling:

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

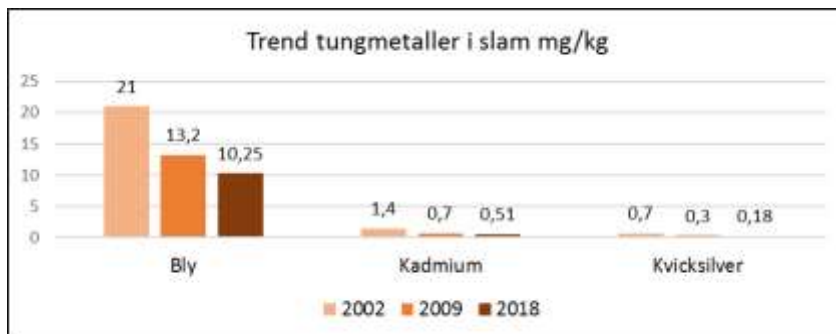
6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem. Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

Vad har Mariehamns stad gjort?

Resultat avloppsrening i Lotsbroverket. Tack vare den torra sommaren var det inkommande flödet till verket bara 2,14 miljoner kubikmeter, vilket var det lägsta flödet på många år. Avloppsreningen klarade de ställda reningskraven i gällande miljötillstånd, 97 % för fosfor och 70 % kväve, vilket innebar att Östersjön skonades från drygt 20 ton fosfor och 100 ton kväve.

Minskade halter av tungmetaller i avloppsslammet

Lotsbroverket är Ålands största avloppsreningsverk och som årligen producerar verket ca 3 000 kubikmeter slam. Innehållet i avloppsslam från reningsverk är en spegelbild av många av de föroreningarna som omsätts i samhället. Ju renare avloppsvatten (mindre miljögifter och kemikalier) till reningsverken desto bättre förutsättningar för ett hållbart samhälle. Med renare avloppsvatten får vi renare hav – och bättre slam. Slammet utgör ett utmärkt och enkelt provtagningsmedium som lämpar sig väl för miljögiftsstudier. Flera olika tungmetaller har sedan länge analyserats vid Lotsbroverket.

Resultaten från provtagningen visar en trenden mot allt lägre halter av tungmetaller, mycket tack vare strängare regler kring användning och hantering av produkter som innehåller tungmetaller.

Bly

Bly och dess föreningar är mycket giftiga. Efter förbudet mot bly i bensin och reglering av bly i bromsbelägg har spridningen av bly minskat kraftigt. I Sverige har Naturvårdsverket har lagt fram förslag om nya gränsvärden för metaller i slam som ska tillföras åkermarken. De föreslagna gränsvärdena för bly är 30 mg/kg TS (år 2023) och 25 mg/kg TS (2030). Mariehamn klarar enkelt dessa gränsvärden.

Kadmium

Den största delen slammets kadmiuminnehåll bedöms komma med hushållens gråvatten. Biltvättar är en annan stor källa. Ungefär tio procent av slammets kadmium beräknas komma från konstnärsfärger. Uppskattningen är dock osäker och bidraget kan vara större. 90 procent av inkommande kadmium hamnar i slammet. Kadmiumhalten i slammet fortsätter minska och 2018 var halten den lägsta någonsin. Naturvårdsverket förslag om gränsvärden för kadmium är 0,9 mg/kg TS (år 2023) och 0,8 mg/kg TS (2030). Mariehamn klarar redan i dag dessa gränsvärden.

Kvicksilver

Slammets innehåll av kvicksilver har till cirka 90 procent sitt ursprung i användningen av amalgam. Det kan röra sig om amalgamfyllningar som nöts, utsläpp från tandläkare samt läckande rörsediment som beror på historiska utsläpp. Naturvårdsverket nya gränsvärde för kvicksilver år 2030 är 0,6 mg/kg. Mariehamn klarar redan i dag detta gränsvärde.

Slam är en förnybar resurs framför allt som fosforkälla för det framtida jordbruket. Slammet från Lotsbroverket har bra kvalitet beträffande innehållet av tungmetaller och gränsvärden underskrivs med god marginal. Slammet förs i dag till en entreprenör där det bearbetas och behandlas för att slutligen kunna användas vid exempelvis anläggandet av grönytor.

Åtgärder för att skydda Mariehamns stads vatten från mikroplaster

Mikroplaster har på senare år uppmärksammats då man hittat stora mängder i haven. Det är idag inte fastställt vilken påverkan mikroplaster har på miljön men det finns indikationer på att plaster tar sig in i ekosystemet och vandrar uppåt i näringskedjan. Studier från bland annat Sverige, Norge, Danmark och Nederländerna pekar ut vägtrafiken som den största, kända källan till utsläpp av mikroplast i respektive land. Utsläppen beror i första hand på slitage av fordonsdäck och i andra hand på slitage av vägbeläggningar och vägmarkeringar. Ett fordonsdäck slits under körning på grund av friktion mot vägbanan. Ungefär 20 procent av ett däck's massa slits av under ett däck's livstid. Enligt en studie som IVL gjort slits 0,05 g per fordonskilometer från bilar och 0,7 g per fordonskilometer från bussar.

Genom en analys av **Nabbens dagvatten** med avseende på mikroplaster kunde det konstateras att varje liter dagvatten innehöll drygt 10 000 mikroplastpartiklar. Provtagningen gjordes efter ca en veckas torrt väder och det är rimligt att tro att det vid nederbördstillfällena kommer mer partiklar. Årligen rinner det ut ca 5 000 000 000 liter dagvatten till Slemmern vid Nabben.

Våtmark och sedimenteringsdamm för dagvattenrening vid Nabben

Två vanliga sätt att rena dagvatten är dels genom att låta partiklar sedimentera i dammar eller på översilningsytor. Dagvattendammars mikroplastavskiljning är mycket god, studier visar på en reduktion motsvarande 90-100 %.

Planerad våtmark vid Nabben. Under 2018 togs projektplan fram för anläggandet av våtmark vid Nabben, byggandet påbörjas under 2019.

Varför konstgräsplaner och vad är problemet?

Fördelen med konstgräsplaner jämfört med en gräsplan är att man kan spela året runt och därmed använda planen mer. Antalet speltimmar på en konstgräsplan är 2 000–2 500 per år vilket kan jämföras med 200-400

timmar för en naturgräsplan. För att bollen ska studsas bra, underlaget vara skönt att springa på och för att hålla upp grässtråna sprider man ut ett fyllnadsmaterial, granulat, på planen. Det kan beskrivas som små kulor eller korn. Granulat är smått och räknas som mikroplast. Granulatet fastnar lätt på spelarnas kläder och skor och sprids även till natur och dagvattenbrunnar när det regnar eller när planerna krattas och skottas. Det vill vi förhindra. Mikroplaster som hamnar i naturen bryts inte ned naturligt.

Vad gör vi för att minska spridningen av mikroplaster från konstgräs?

Kultur- och fritidssektorn som ansvarar för stadens konstgräsplaner försöker minska spridningen av mikroplaster från konstgräsplanerna på flera olika sätt. Här är några exempel på vad vi har gjort:

Under 2018 sattes upp skoborstar på planerna och skyltar som informerar om att spelarna ska borsta av sig granulat från kläder och skor innan de lämnar plan.

Vinterskötsel. När en plan plogas ren från snö fastnar granulat i snön som plogas bort. För att minska spridningen av granulat lades det inför gånga vintern ut markduk vid de avsedda uppsamlingsytorna för snö så att granulat kan samlas ihop och återföras till planen efter snösmältning.

Demokrati

Demokratibokslutets syfte och bakgrund

Under föregående mandatperiod (2012-2015) fastställde fullmäktige att Mariehamns stad ska upprätta ett demokratibokslut, vilket nu görs för sjunde året i rad. I demokratibokslutet redovisas såväl grundläggande fakta som vilka demokratifrämjande åtgärder staden gjort under året.

Det fullmäktige som tillträdde i januari 2016 fastställde övergripande mål för mandatperioden. Det mål som tydligast kan kopplas till främjande av demokrati är att "Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt."

Den representativa demokratin

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige väljs vid allmänna val vart fjärde år. Vissa ändringar i sammansättningen kan ske under åren, t.ex. om en förtroendevald flyttar från Mariehamn.

Under året har fullmäktige sammanträtt vid 11 tillfällen. Sammanträdena är öppna för allmänheten och kungörs i båda lokaltidningarna samt på stadens hemsida ca en vecka innan mötet. Även det här året filmades och direktsändes fullmäktiges sammanträden både som webbsändningar och i det vanliga TV-nätet. Det är även möjligt att se sammanträdena i efterhand via stadens hemsida.

Under 2018 slutbehandlade stadsfullmäktige 29 motioner (2017: 23st) och 48 nya motioner lämnades in.

År 2018 har fullmäktige bestått av 27 ordinarie ledamöter varav 12 (44 %) är kvinnor. Fullmäktiges presidium har bestått av en kvinnlig ordförande, medan såväl första vice ordförande som andra vice ordförande är män.

Fullmäktigeledamöternas medelålder var 54,3 år, medan en genomsnittlig Mariehamnare var 43,2år. En genomsnittlig fullmäktigeledamot är således äldre än en genomsnittlig Mariehamnare.

De ordinarie fullmäktigeledamöterna per ålder och kön

Ålderskategori	Kvinnor	Män
70-	2	3
60-69	0	5
50-59	4	3
40-49	3	3
30-39	3	0
20-29	0	1
	12	15

Övriga kollegiala organ

Övriga kollegiala organ omfattas av den jämställdhetslagstiftning som innebär att andelen kvinnor respektive män i ett organ måste vara minst 40 %. Representationen med avseende på kön är således totalt sett jämn i dessa organ.

Stadsstyrelsens ordförande är en man, första vice ordförande är en kvinna och andra vice ordförande är en man. Tre av sex nämndordföranden är kvinnor. I fyra av de sex nämnderna är viceordförande en kvinna.

Medelåldern för de ordinarie medlemmarna i stadsstyrelsen samt stadens nämnder är 55,66 år. Medelåldern för ordinarie medlemmarna i Äldrerådet är 74 år.

Antalet förtroendevalda i stadens egna, ordinarie inrättade, kollegiala organ uppgår till 84 personer. En plats i äldrerådet har inte tillsatts efter att den förtroendevalda avsåg sig uppdraget.

Demokratiåtgärder som gjorts under året

Information som grund för engagemang

Staden arbetar aktivt för att öka medborgarnas möjlighet till delaktighet och inflytande. En viktig grund för att kunna engagera sig är att man som medborgare har tillgång till information.

Innehållet på stadens hemsida uppdateras kontinuerligt och utgör stommen i den digitala kommunikationen. Under 2018 var antalet unika sidvisningar på www.mariehamn.ax 521 938 st. (2017: 506 523 st). Andelen nya användare var 7,2 procent (2017: 0,5 %).

Möjligheten att lämna synpunkter, förbättringsförslag och felanmälningar via e-formulär finns samlade på en plats på hemsidan. Platsen lyfts fram med en egen ikon på startsidan med texten Ta kontakt. Under 2018 skickades 43 ärenden in via det allmänna kontaktformuläret, vilket var en ökning från förra årets 35 ärenden.

Insatser för särskilda grupper som annars har begränsade möjligheter att delta utgör en viktig del av demokratiarbetet. Både mariehamn.ax och bibliotek.ax är anpassade så att besökare med nedsatt syn kan ta del av innehållet genom att lyssna. Hemsidorna är också responsiva vilket innebär att de anpassar sig till aktuell skärmstorlek.

Sociala medier erbjuder så gott som alltid möjlighet till tvåvägskommunikation och därmed har arbetet med att stärka stadens närvaro på sociala media fortsatt under året. På stadens officiella Facebook-sida finns information om lediga tjänster inom stadens organisation, lediga tomter samt annat allmännyttigt för stadens invånare. Sidan är en bra kanal för att nå ut med brådskande information. Staden har sedan tidigare haft nischade Facebook-sidor för stadsbiblioteket, kultur, idrott, Mariebad, räddningsverket, ungdomsgårdarna, äldreomsorgen och Medis. Dessutom har stadens parkeringsbiträde en sida för att förmedla information och tips. Exempel på närvaro i andra sociala medier är Snapchat samt Instagram som ungdomsledare, fritidsledare och fältarna använder sig av. LinkedIn används inte aktivt, men Mariehamns stad har en basbeskrivning av sin verksamhet där.

Den officiella Facebook-sidan hade 2 023 följare vid utgången av 2018 (2017: 1 935 st). Det mest spridda inlägget under 2018, som nådde 6 563 personer, gällde trafikmeddelande om Ålandsvägens ombyggnad. Även andra inlägg om trafiksituationen under Ålandsvägens ombyggnad fick stor spridning. Inlägg om lediga jobb inom stadens organisation har också fått bra spridning under åren, Under 2018 nådde två inlägg om lediga jobb inom äldreomsorgen 3 250 respektive 2 942 personer. Nyheten om att Mariehamn blir officiell värddamn under Tall Ships Races 2021 nådde 2 538 personer.

Demokratiåtgärder sektorvis

Stadsledningen

I stadens Jämställdhets- och likabehandlingsplan framkommer att konkreta aktiviteter för att främja jämställdhet och likabehandling finns i aktuell budget/verksamhetsplan. En planerad åtgärd i verksamhetsplanen för 2018 var att utbildningspaketet *Leda och styra för hållbar jämställdhet* skulle genomföras med stadens förtroendevalda och anställda. Målsättningen med utbildningspaketet var att höja kompetensen om könsönster, jämställdhet och jämställdhetsintegrering samt att ge deltagarna verktyg för att åtgärda kvalitetsbrister som har samband med bristande jämställdhet. Utbildningen tog tre dagar i anspråk, inledningsvis två dagar på våren och en dag på hösten.

Under året har stadsutvecklingsnämnden och stadsarkitektkansliet hållit tre samrådstillfällen enligt Ålands plan- och bygglag; hotell Esplanad, Ömsesidigas kontorshus och Kasberget kvarter 9. De tre samrådsmötena besöktes sammanlagt av 21 personer. Besöksantalet varierade mellan 4 och 10 personer per tillfälle. Därtill ordnades ett informationsmöte för fastighetsägarna till planändringen av Sveden. Detta möte besöktes av 54 personer.

Aktuella stadsplaneärenden finns beskrivna på stadens hemsida under planprocessen. Under utställningstiden har planärenden varit tillgängliga på hemsidan, på stadsarkitektkansliet och på stadsbiblioteket. De tolv utställda ärendena har sammanlagt fått 28 anmärkningar. Det är värt att notera att sju ärenden inte fick någon anmärkning och det ärende, planändringen av Sveden, som fick mest anmärkningar hade 22.

Stadskansliet har gett socialnämnden och fastighetsavdelningen en introduktion till hur man kan arbeta med medborgar-/ brukardialog.

Mariehamns stad delar årligen ut stipendier till studerande från Mariehamn som studerar vid universitet- eller högskola eller som studerar för att nå en yrkesexamen. År 2018 var det för första gången möjligt att göra hela ansökan genom ett digitalt verktyg. Sett utifrån de fem senaste åren har det skett en ökning av antalet ansökningar.

Infrastruktursektorn

Räddningsverket tillsammans med andra säkerhetsmyndigheter bjuder in allmänheten till en blåljusdag i september månad. Fortlöpande information om räddningsverkets verksamhet presenteras på sociala medier.

I samband med att fuktskador uppdagades vid daghemmet Flaggskeppet iordningsställdes Skogskullen (tidigare Mariegård) som daghem med mycket kort varsel. Här gavs föräldrar möjlighet att få information om arbetet med evakueringen under ett informationsmöte vid Flaggskeppet och genom ett "Öppet hus" där barnomsorgen och fastighetsavdelningen gemensamt bjöd in alla berörda föräldrar.

Vad gäller den fysiska miljön har staden årligen följt upp vilka åtgärder som vidtagits för förbättrad tillgänglighet och från och med 2013 sker den uppföljningen som en integrerad del av infrastrukturnämndens bokslut. Fotgängare, cyklisterna och motorfordonsförarna beaktas likvärdigt vid trafikplanering. Ombyggnader för bättre tillgänglighet genomförs i samband med större projekt eller i form av separata mindre projekt. Särskilda tillgänglighetsåtgärder genomförs i och utanför stadens fastigheter.

Medborgare som själva vill bidra till skötseln av närområden kan ingå skötselavtal med staden. Tillsammans kommer parterna överens om vilka åtgärder som får göras.

Ett öppet kvällsseminarium för allmänheten om Lilla Holmen ordnades 6.2.2018 i Stadshuset. Deltagarna erbjöds att komma egna synpunkter och förslag. Eleverna från stadens daghem och lågstudier fick komma med sina egna idéer i form av teckningar och korta beskrivningar.

Sektorn bidrar årligen med olika trafikarrangemang, tillfälliga överlåtelser av gatu- eller parkmark och information i dialog och i samarbete med tredje sektorns aktörer och olika verksamhetsutövare vid alla evenemang som ordnas i staden.

Ett separat start- och informationsmöte inför Ålandsvägens ombyggnad hölls för allmänheten i Stadshuset 22.1.2018. Fortlöpande information över aktuella arbetsmoment och trafikregleringar har publicerats på stadens hemsida.

Allmänheten har möjlighet att rapportera fel och brister i allmänna områden och trafikleder via felanmälan på stadens hemsida.

Socialförvaltningen

Inom barnomsorgen har man ordnat informations- och diskussionstillfällen i barnomsorgsfrågor som direkt rör vårdnadshavare. Antalet föräldrar som nyttjar barnomsorgens lärplattform Unikum för dialog har ökat. Fältare och äldreomsorgen använder Facebook flitigt för kommunikation med sina intressenter.

Inom äldreomsorgen ordnas anhörigträffar och de äldres åsikter om trygghetstelefonerna har efterfrågats via en enkät. Äldreomsorgen deltog också i Äldremässan på Röda Kors-gården.

Kultur- och fritidssektorn

Stadsföreningarna tillfrågades om det nya bidragsregelverket genom en webbenkät. 53 föreningar fick förfrågan, 31 svarade (58,8%). Bidragsregelverket godkändes av fullmäktige i september och innebär att alla ansökningar i fortsättningen ska göras elektroniskt. Ett informationsmöte om det nya regelverket hölls i slutet av november där drygt 50 föreningar deltog.

En enkätundersökning om ungdomsgårdarnas verksamhet gjordes i samarbete med ÅSUB. 288 ungdomar svarade vilket utgör 58 % av eleverna i åk 6-9. Resultatet presenterades i januari 2019.

Barn från två daghem samt alla stadens elever i årskurs 5 bjöds in till stadsbiblioteket för att ge synpunkter på hur barn- och ungdomsavdelningen kan utvecklas. Förslagen resulterade bland annat i att en ny "utlåningsrobot" invigdes i januari 2019. Barnen bidrog även med idéer på hur bibliotekshusets 30-årsjubileum ska firas.

Låntagarna och besökarna har flera möjligheter att påverka utbudet i stadsbiblioteket – ett är att ge inköpsförslag. Under 2018 gavs 319 förslag varav 212 köptes in.

Stadsbiblioteket utökade öppettiderna med 5 h/vecka, webbokning togs i bruk för bibliotekets utrymmen och digital anmälan till aktiviteter och evenemang infördes.

Bildningssektorn

Elevrådsmöten och sedvanliga föräldramöten hålls regelbundet i stadens skolor. Elevråden diskuterar aktuella frågor och fungerar som remissinstans när det finns frågeställningar där bildningsnämnden önskar ta del av elevernas åsikter. Elevrepresentanter finns också i bildningsnämnden.

Elevråden har under året tagit en aktiv del i planeringen av läsårets teman, flera av temadagarna har elevråden bestämt innehållet i. De har beslutat om inköp för att främja olika rastaktiviteter och inbjudit fastighetsavdelningen till en skolgårdsutvecklingsdag. Elevråden har hörts när det gäller grundskolelagen och eleverna i åk 7-9 har deltagit i en utvärdering av försöket med mobilfri grundskola.

Stadsledningen

Kanslichef: Emma Dahlén

Finanschef: Peter Carlsson

T.f. personalchef: Sari Hautamäki

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

I stadsledningens budget ingår de kollegiala organen centralvalnämnden, stadsfullmäktige, revision, stadsstyrelse och äldreråd. Stadsdirektörens och stadsledningens uppgift är att bereda ärenden till stadsfullmäktige/ stadsstyrelse, verkställa beslut, leda stadens förvaltning, ekonomi, personal, informationsteknik, närings- och bostadsfrågor, miljöfrågor, externa relationer samt handha annan centraliserad service som specificeras av beslutande organ.

Stadsfullmäktige och stadsstyrelsen skall inom den kommunala självstyrelsen sträva efter att främja kommuninvånarnas välfärd och en ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling inom kommunen.

Stadsdirektören och stadsledningens stads-, finans-, personal- och stadsarkitektkansli skall administrera, utveckla och leda stadens förvaltning.

Utfall drift och investering

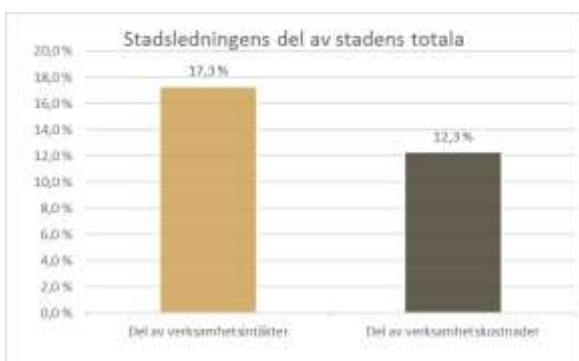
Stadsledningens positiva budgetavvikelse på 760 837 euro har fördelats på följande sätt: Stadskansliet 355 281, Finanskansliet 50 930 och Personalkansliet 354 626 euro. Verksamheter med större budgetavvikelse än 50 000 euro var stadsfullmäktige, stadsstyrelse och stadsdirektör 266 569, storevenemang, m.m. -68 800, Finanskansliet 105 063 (främst lägre köp av tjänster och personalkostnader), Finans-IT -124 611 (främst ökade köp av tjänster och licenskostnader), Kommunalbeskattningen 55 532, Kostservice -81 341 (Främst på grund av ökade personalkostnader, ökade kostnader för varutransport i hemtjänsten samt inköp av utensilier), Personaladministration 158 737 (Främst på grund av inbesparade personalkostnader och köp av ICT –och konsulttjänster. Stadens val av löneprogrammet gjorde en inbesparing på 75 000 euro), Arbetarskydd och företagshälsovård 74 342 (främst på grund av inbesparade personalkostnader samt en större ersättning från FPA. Mindre sjukvård "klass 2. 50 % ersättning" och mera förebyggande hälsovård "Klass 1. =60 % ersättning"), Förvaltningsövergripande personalkostnader 77 185 euro och Långtidsarbetslöshet 94 166 euro (Främst på grund av att staden inte för tillfället har att erbjuda enklare arbetsuppgifter i den utsträckning som vi har budgeterade medel för). Stadsledningens investering i fiberförvaltningsnätet bestod främst av grävningstjänster för fiberförbindelse till ny datahall.

Museifartyget Pommerns löpande drift handhas av Stiftelsen Ålands sjöfartsmuseum r.s. och kostnaderna för Pommerns underhåll regleras genom ett depositionsavtal staden och stiftelsen emellan. Med anledning av att pågående investeringsprojekt inte slutfördes under året underskreds de beräknade avskrivningskostnaderna med 93 186 euro. Under året har de tre pågående investeringsprojekten med anknytning till museifartyget till största delen färdigställts, under våren 2019 slutförs de pågående projekten.

Stadsledningens anslag Finansiering uppvisar en budgetavvikelse på -227 775 euro, fördelad på följande verksamheter: Finanskansliets administrativa tjänster -84 438, Skatter och landskapsandelar -466 332, Finansieringsutg. o inkomster 485 568, Markinköp och -försäljning -134 567 och Stadsstyrelsens centrala anskaffn./försäljn. -28 005 euro. FAB Marstad återbetalade 400 000 euro till staden från sitt fria egna kapital. Inbetalningen har bokförts på investeringsobjektet Försäljning av aktier och andelar. På investeringsobjekten inköp- och försäljning av fast egendom har två markinköp och 11 markförsäljningar genomförts under året.

Stadsledningen exkl. finansiering och 4 mbk Pommern

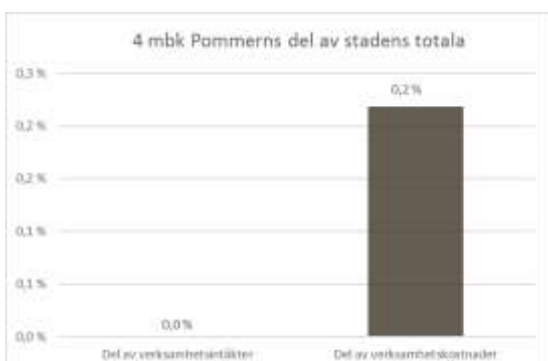
Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	6 690 458	0	6 690 458	6 746 398	55 940	6 735 630
Försäljningsintäkter	61 514	0	61 514	52 828	-8 686	91 934
Avgiftsintäkter	1 500	0	1 500	1 725	225	2 225
Understöd och bidrag	137 500	0	137 500	278 849	141 349	253 111
Övriga intäkter	179 500	0	179 500	96 847	-82 653	173 999
Interna verksamhetsintäkter	6 310 445	0	6 310 445	6 316 149	5 705	6 214 361
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-11 937 213	0	-11 937 213	-11 245 828	691 386	-10 600 483
Personalkostnader	-6 512 154	0	-6 512 154	-6 045 191	466 963	-5 779 639
Löner och arvoden	-5 194 264	0	-5 194 264	-4 926 990	267 273	-4 658 467
Lönebikostnader	-1 317 891	0	-1 317 891	-1 118 201	199 690	-1 121 172
Pensionskostnader	-1 020 555	0	-1 020 555	-1 057 744	-37 190	-991 754
Övriga lönebikostnader	-297 336	0	-297 336	-60 456	236 880	-129 419
Köp av tjänster	-2 794 853	0	-2 794 853	-2 841 083	-46 230	-2 315 247
Material, förnödenheter och varor	-1 582 226	0	-1 582 226	-1 517 580	64 646	-1 678 773
Understöd	-30 000	0	-30 000	-32 300	-2 300	-31 400
Övriga verksamhetskostnader	-261 521	0	-261 521	-42 777	218 744	-38 545
Interna verksamhetskostnader	-756 459	0	-756 459	-766 896	-10 438	-756 880
-därav internhyra	-316 549	0	-316 549	-316 549	0	-342 141
-därav kost- och lokalservice	-73 804	0	-73 804	-73 804	0	-69 348
-därav IT-kostnader	-161 968	0	-161 968	-161 968	0	-165 777
Verksamhetsbidrag	-5 246 755	0	-5 246 755	-4 499 430	747 325	-3 864 853
Årsbidrag	-5 246 755	0	-5 246 755	-4 499 430	747 325	-3 864 853
Avskrivningar och nedskrivningar	-124 244	0	-124 244	-110 732	13 512	-100 737
Planenliga avskrivningar	-124 244	0	-124 244	-110 732	13 512	-100 737
Årets resultat	-5 370 999	0	-5 370 999	-4 610 162	760 837	-3 965 590
Årets överskott (underskott)	-5 370 999	0	-5 370 999	-4 610 162	760 837	-3 965 590

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	Utfall Utfall totalt
	2018	2018	2018	2018	2018	2018	tidigare år
STADSLEDNING EXKL. POMMERN OCH FINANSIERING							
Inkomster							
Utgifter				-30 000	-27 350	2 650	
Netto		-30 000		-30 000	-27 350	2 650	
23035 Fiberförvaltningsnät							
Inkomster							
Utgifter				-30 000	-27 350	2 650	
Netto		-30 000		-30 000	-27 350	2 650	

4 mbk Pommern

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	0	0	0	0	0	0
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-260 901	0	-260 901	-199 679	61 222	-199 409
Personalkostnader	0	0	0	0	0	-2 583
Lönebikostnader	0	0	0	0	0	-2 583
Pensionskostnader	0	0	0	0	0	-2 583
Köp av tjänster	0	0	0	0	0	-19
Understöd	-200 000	0	-200 000	-197 503	2 497	-194 011
Interna verksamhetskostnader	-60 901	0	-60 901	-2 176	58 725	-2 796
Verksamhetsbidrag	-260 901	0	-260 901	-199 679	61 222	-199 409
Årsbidrag	-260 901	0	-260 901	-199 679	61 222	-199 409
Avskrivningar och nedskrivningar	-124 200	0	-124 200	-31 015	93 186	-36 341
Planenliga avskrivningar	-124 200	0	-124 200	-31 015	93 186	-36 341
Årets resultat	-385 101	0	-385 101	-230 693	154 408	-235 750
Årets överskott (underskott)	-385 101	0	-385 101	-230 693	154 408	-235 750

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	all tidigare år	Utfall totalt
	2018	2018	2018	2018	2018	2018		
Investering								
4 MBK POMMERN								
Inkomster	2 528 000			2 528 000	3 514 707	986 707		
Utgifter	-3 550 000		-135 632	-3 685 632	-4 916 437	-1 230 805		
Netto	-1 022 000		-135 632	-1 157 632	-1 401 730	-244 098		
46002 Renovering av el								
Inkomster			120 000	120 000	81 991	-38 009		
Utgifter			-150 000	-150 000	-102 488	47 512		
Netto			-30 000	-30 000	-20 498	9 502		
46210 Huvuddäck								
Inkomster	200 000				1 938	1 938	337 392	339 330
Utgifter	-548 907	-5 000	-40 355	-45 355	-115 522	-70 167	-620 244	-735 766
Netto	-348 907	-5 000	-40 355	-45 355	-113 584	-68 229	-282 852	-396 436
46504 Torrdocka								
Inkomster	5 300 000	2 408 000		2 408 000	3 430 778	1 022 778	1 569 222	5 000 000
Utgifter	-7 320 000	-3 395 000	-95 277	-3 490 277	-4 698 426	-1 208 149	-1 977 187	-6 675 613
Netto	-2 020 000	-987 000	-95 277	-1 082 277	-1 267 648	-185 371	-407 965	-1 675 613
46509 Övriga utgifter								
Inkomster		120 000	-120 000					
Utgifter		-150 000	150 000					
Netto		-30 000	30 000					

Finansiering (stadsledning)

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	2 493 573	0	2 493 573	2 244 897	-248 676	2 208 310
Övriga intäkter	300 000	0	300 000	165 957	-134 043	290 550
Interna verksamhetsintäkter	2 193 573	0	2 193 573	2 078 940	-114 634	1 917 760
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-20 000	0	-20 000	-28 005	-8 005	0
Köp av tjänster	0	0	0	-28 005	-28 005	0
Övriga verksamhetskostnader	-20 000	0	-20 000	0	20 000	0
Verksamhetsbidrag	2 473 573	0	2 473 573	2 216 892	-256 681	2 208 310
Skatteintäkter	50 304 000	0	50 304 000	48 841 197	-1 462 802	51 081 970
Kommunalskatt	41 877 000	0	41 877 000	40 879 032	-997 968	42 702 112
Fastighetsskatt	1 457 000	0	1 457 000	1 465 745	8 746	1 270 644
Samfundsskatt	6 648 000	0	6 648 000	6 336 418	-311 582	6 884 021
Övriga skatteintäkter	322 000	0	322 000	160 003	-161 997	225 193
Landskapsandelar och kompensation	6 308 547	0	6 308 547	7 305 017	996 470	198 207
Finansiella intäkter o kostnader	803 368	0	803 368	1 024 548	221 180	892 253
Ränteintäkter	921 254	0	921 254	919 905	-1 349	916 151
Övriga finansiella intäkter	231 470	0	231 470	323 245	91 775	234 922
Räntekostnader	-283 265	0	-283 265	-169 998	113 267	-215 167
Övriga finansiella kostnader	-66 091	0	-66 091	-48 604	17 487	-43 654
Årsbidrag	59 889 488	0	59 889 488	59 387 655	-501 833	54 380 740
Avskrivningar och nedskrivningar	-243 570	0	-243 570	0	243 570	0
Planenliga avskrivningar	-243 570	0	-243 570	0	243 570	0
Extraordinära intäkter	0	0	0	26 481	26 481	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	-15 677	-15 677	0
Årets resultat	59 645 919	0	59 645 919	59 398 459	-247 460	54 380 740
Ökning (-) el minskn (+) av fonder	-818	0	-818	0	818	0
Årets överskott (underskott)	59 645 101	0	59 645 101	59 398 459	-246 642	54 380 740

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	all tidigare år	Utfall totalt
Investering	2018	2018	2018	2018	2018	2018		
FINANSIERING								
Inkomster					420 838	420 838		
Utgifter					-2 342	-2 342		
Netto					418 496	418 496		
20005 Försäljning av aktier och andelar								
Inkomster					400 000	400 000		
Utgifter								
Netto					400 000	400 000		
20016 Inköp av fast egendom								
Inkomster								
Utgifter					-2 342	-2 342		
Netto					-2 342	-2 342		
20030 Försäljning av fast egendom								
Inkomster					20 838	20 838		
Utgifter								
Netto					20 838	20 838		

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

Samarbete kring attraktionskraft (LR, HÅ, Visit Åland, Ålands näringsliv, Åland living).

- Samarbetet har pågått hela året. Gemensam varumärkesplattform för Åland är under framtagning, följer tidsplan och lanseras Q1 2019.

Nyårsfirande.

- Nyårsafton 2018 genomfördes i samarbete med Steel FM-hjälpen. Efter diskussion i stadsstyrelsen i början på året valde man att än en gång bjuda på fyrverkerishow.

Medverka i utredning och om förutsättningar finns bildande av gemensamt parkeringsbolag.

- Utkast till aktieägaravtal har tagits fram. Försök har gjorts att ordna studieresa till Vasa men passande datum har ej hittats.

Slutföra analys av vilken typ av bostäder staden bör planera för.

- Utredningen har inte kunnat slutföras av tidsskäl. Materialinsamling och sammanställning genomförd under sommaren.

Workshop för åtgärdslista om hur staden kan utvecklas som studiestad.

- Workshop genomfördes i januari 2019.

En översyn av parkeringsnormen genomförs.

- Förslag till reviderad parkeringsnorm lades fram hösten 2018. Beslut fattat i början av 2019.

Planering- och uppföljning av stadens miljöarbete införlivas i Hypergene.

- Inväntar nya miljömål.

Staden ska ha en stabil ekonomi

Kontinuerlig uppföljning av stadens likviditet, lånebörda, resultat, skatteintäkter och investeringsnivå.

- Ekonomin har redovisats kontinuerligt i budget, stadsstyrelsens månadsuppföljningar, tertialuppföljningar och bokslut.

En dokumenterad upplåningsstrategi implementeras.

- En samlad dokumenterad upplåningsstrategi som beslutas av stadsstyrelsen är försenad. Verkställigheten av stadsfullmäktige budgeterade upplåning till staden eller koncernbolag, beslutas av stadsstyrelsen. Ingen upplåning har genomförts under året.

Fortsatt mätning och eventuell komplettering av stadens trådlösa nätverk.

- Mätning och komplettering av skolornas och Trobergshemmets trådlösa nätverk är utförd. Förbättringar i stadshusets trådlösa nätverk m.fl. av stadens fastigheter är inplanerad och sker kontinuerligt kommande år.

Ibruktagnig och implementering av ärendehanteringssystemet TWeb/Hilda.

- Ärendehanteringssystemet TWeb/Hilda togs i bruk av stadens förvaltningar den 1 september 2019.

Systemstöd för samlad systematisk avtalshantering tas i bruk.

- Avtalsmodulen i stadens nya ärendehanteringssystem har tagits i bruk.

Införa tjänsten O365 med tillgång till bl.a. Officepaketets programvaror med funktioner för bättre samarbete internt och externt.

- Projektet O365 till staden är avslutat och har övergått till förvaltning. O365 till lärare och elever har påbörjats, som enligt plan ska slutföras under 2019.

Implementering av stadens gemensamma upphandlingsverktyg e-Avrop för både förvaltningsövergripande och förvaltningsspecifika upphandlingar.

- Det elektroniska upphandlingsverktyget har tagits i bruk. Utbildning i verktyget har genomförts för stadens upphandlade enheter.

Intern kontroll dokumentation med riskkartläggning samt möjlighet till personalbudgetering utarbetas i Hypergene.

- Driftsprojektet med att ta fram en gemensam riskkartlägningsmodell, i portalen för verksamhetsstyrning (Hypergene), har avgränsats under året att gälla stadens olika processer i kassaflödet. Innan nuvarande program för personalbudgetering (PBI) kan ersättas av budgetering i Hypergene, så planeras först en integration av löneuppgifter från stadens nya löneprogram. Arbetet fortsätter 2019.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Genomföra medarbetarenkäten för stadens samtliga anställda.

- En medarbetarundersökning gjordes bland stadens samtliga medarbetare.

Utreda förutsättningarna till en mera jämställd lönesättning (Fmge § 114, 26.09.2017).

- Påbörjad.

En förstudie av möjligheterna för att ibruktaga en arbetstidsbank.

- Påbörjad.

Riktade ergonomiutbildningar.

- Riktade ergonomiutbildningar till stadens olika förvaltningar.

Uppdatera agendan för utvecklingssamtal.

- Ej påbörjad.

Revidering av personalstrategin.

- Revidering av personalstrategin tillsammans med en arbetsgrupp.

En översyn av personalförmånerna.

- Se över personalförmånerna och utreda utvecklingsmöjligheterna till ibruktagande av t.ex. friskvårdskuponger eller ett liknande system.

Ibruktagande av ett nytt HR - och löneprogram.

- Ett nytt löneprogram togs i bruk den 1 april 2018.

Erbjuda coaching åt stadens ledare och chefer.

- Coaching har erbjudits stadens ledare och chefer under året.

En översyn av aktuella interna riktlinjer.

- Påbörjad.

Stödgrupp för en hälsosammare livsstil inom stadens lokalservice.

- Stadens lokalservice hade riktade utbildningstillfällen för att främja en hälsosammare livsstil.

"Ny på jobbet- utbildning" med gemensam introduktion och team-känsla.

Friskvårdsprojektet "hälsoåret" fortsätter.

- Personalen har erbjudits olika friskvårdsaktiviteter och "pröva på " tillfällen under året.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Implementering av e-tjänstplattform och ibruktagande av e-tjänster både via plattformen och i andra it-system.

- E-tjänstplattform för offentliga Åland upphandlades av Åda Ab under 2018. Under hösten utfördes tester och e-tjänster byggdes. I december övergick plattformen från projekt till förvaltning.

"Kampanj" för att lyfta fram positiv information om verksamheten. Minst en sak per avdelning under året.

- Vikten av att lyfta fram goda nyheter har påtalats i olika sammanhang, men idén systematiserades inte.

Utbildningstillfällen för att öka förståelsen kring inkluderande planering, service och kommunikation.

- Ej påbörjad.

Ungdomar erbjuds sommararbete inom stadens förvaltningar.

- Samtliga 20 platser blev tillsatta av ungdomar bosatta i Mariehamn.

Sommararbetsmedlar erbjuds för att fler ungdomar ska få möjlighet till sommarjobb.

- Färdigt.

En bildbank med inkluderande bildspråk byggs upp.

- Fotograf har anlitats för uppdraget och ett flertal arbetsplatser och -situationer har fotograferats. Arbetet fortsätter 2019.

Utbildningspaketet Leda och Styra för hållbar jämställdhet genomförs med förtroendevalda och anställda.

- Färdigt.

En övergripande digitaliseringsstrategi utarbetas.

- Förslag till digitaliseringsstrategi har utarbetats under året.

Utbildning om jämställdhet och likabehandling för stadens samtliga medarbetare.

- Påbörjad.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

Utbildning inom barnkonsekvensanalys arrangeras för tjänstemän och politiker.

- I samarbete med Rädda Barnen på Åland har föreläsare från Simrishamns kommun anlitats. Två utbildningstillfällen arrangeras i början av 2019.

Förstudie av metod för att inkludera mänskliga rättigheter som perspektiv i verksamheter och beslut (MR-kommun).

- Ej påbörjad.

Projektplan för kampanj med syfte att öka valdeltagandet tas fram.

- Kampanjen är delvis planerad. Samarbeten initierade.

Rutiner och verktyg för systematisk synpunktshantering tas fram.

- Bromsad i väntan på klarhet i fråga om e-tjänst plattform.

Ibruktagning av elektroniska anslagstavlor, samt elektronisk delgivning.

- Elektronisk anslagstavla är ibruktagen sedan den 1 juni 2018. I och med övergången till det ärendehanteringssystemet TWeb/Hilda skapades systemstöd för elektronisk delgivning.

Översyn av vallokaler i röstningsområde 2 och 3 med avseende på tillgänglighet.

- Stadsfullmäktige har 27.03.2018 beslutat indela staden i tre röstningsområden.

Uppföljning av arbete från 2017 rörande förtroendekapital.

- Seminarium genomfördes på havsvidden den 5 september 2019

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Fortsatt kartläggning och anpassning av stadens register till EU:s dataskyddsförordning.

- Register för stadens programvaror har upprättats, anpassningar i systemen har genomförts och ett dataskyddsbud har utsetts.

Förbereder integrering av ett databokslut som en del av bokslutet för 2018.

- Uppgifter om stadens datahantering (ett s.k. databokslut) ingår som ett separat avsnitt i detta bokslut.

En undersökning om den upplevda kvalitén på skolmaten görs bland stadens elever.

- Ej påbörjad. Undersökningen kan också innehålla frågor i elevernas uppfattning gällande matsvinnet; omfattning, orsak, miljö-, och ekonomiska konsekvenser och dylikt.

Kulturell hållbarhet

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Central Baltic projektet SEASTOP genomförs enligt projektplan, vilket bl.a. innebär en förbättring av Sjökvarterets faciliteter och utökade möjligheter till marknadsföring.

- Projektledare rekryterad under våren. Upphandling av leverantör för flytbryggor genomförd. Projektet pågår t.o.m. november 2020.

I händelse av att Tall Ships Races ansökan beviljas inleds förberedelsearbete.

- Mariehamns stad utsågs i början av sommaren till officiell värdstad. Avtalet med Sail Training International undertecknades under hösten. Staden representerades vid årskonferensen av Albanus och ÅSS. Förberedelsearbetet fortgår fram till evenemanget 2021.

Miljömässig hållbarhet

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

Månatliga informationsinsatser med miljötips efter säsong.

- Månatliga miljötips har utarbetats och publiceras.

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Jobbar ständigt mot matsvinn i stadens samtliga kök.

- Påbörjad.

Mera klimatsmart mat.

- Stadens kostservice personal får en utbildning runt klimatsmarta råvaror och arbetsmetoder

Intern skolning inom stadens kost-och lokalservice.

- Ergonomiutbildning, fortsatt utbildning inom miljö frågor och övrig kompetensutbildning.

Ibruktage av ett storköksprogram som stöder verksamheternas måltidsplanering i stadens kök.

- Påbörjad.

Extern miljörevision enligt ISO 14001.

- Revision genomförd i januari 2018. Godkänt resultat. Inga större men 8 mindre avvikelser noterade och åtgärdade.

Arbete enligt fastställt miljöhandlingsprogram.

- Miljöprogram har ej fastställts. Kommittérapport behandlades i stadsstyrelsen 13.12.2018 men återremitterades för ytterligare åtgärder.

Planering- och uppföljning av stadens miljöarbete införlivas i Hypergene.

- Inväntar nya miljömål.

Nyckeltal

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Unika sidvisningar mariehamn.ax	523 000	521 938	506 523
Besvarade samtal av telefonist	55 435	61 009	54 756
Leverantörsfakturer totalt via attestprogrammet	26 489	27 309	26 964
därav e-leverantörsfakturer	7 947	9 015	8 047
Antal fakturer från finanskansliet	2 260	2 007	2 300
därav antal e-fakturer	537	588	582
Anställda i staden/årsarb. på personalkansliet	148	152	182
Löneutbetalningar	17 500	16 484	17 892
Kostprestationer totalt i stadens kosthåll	873 933	858 136	829 396
Ekologiska livsmedel andel i %	30,00 %	24,00 %	30,00 %
Yta m ² som städas (per 31.12)	49 448	49 518	49 448

Stadsutvecklingsnämnden

Nämndordförande: Tom Forsbom

Stadsarkitekt: Sirkka Wegelius

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Nämnden handhar de uppgifter som utgör de fysiska förutsättningarna för stadsutvecklingen.

Nämnden/stadsarkitektkansliet avger utlåtanden och stadsarkitektkansliet tar fram nödvändiga utredningar och informerar allmänheten om aktuella stadsplaneringsfrågor. Stadsutvecklingsnämndens verksamhet handhas av stadsarkitektkansliet.

Nämndens verksamhetsidé är att med utgångspunkt i den befintliga stadens gestalt och förstärkta identitet förtäta bebyggelsen på ett attraktivt och stadsmässigt sätt. Eftersom staden är i ständig förändringsprocess måste stadsplanerna ses över kontinuerligt.

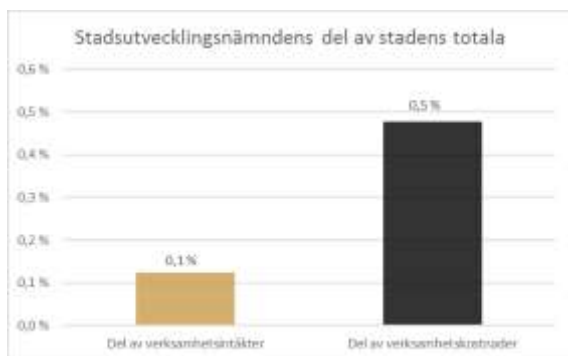
Detaljplaneringen utgör verksamhetens tyngdpunkt samtidigt som arbetet fortgår med översiktliga utvecklingsplaner. Nämnden strävar till social, ekonomisk, kulturell och miljömässig hållbarhet.

Utfall drift och investering

Stadsutvecklingsnämndens bokslut visar ett överskott om 53 700 euro. Bakgrunden till överskottet är bl.a. högre intäkter än budgeterat (16 554 €), kvarstående konsultanslag om ca 21 000 euro trots att anslaget för delgeneralplanen använts samt mindre anslag under stadsbildsbidrag, köp av tjänster och material.

Stadsutvecklingsnämnden

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	31 700	0	31 700	48 254	16 554	31 977
Försäljningsintäkter	0	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	31 700	0	31 700	40 439	8 739	31 977
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	7 095	7 095	0
Interna verksamhetsintäkter	0	0	0	720	720	0
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-471 491	0	-471 491	-435 952	35 539	-446 333
Personalkostnader	-271 956	0	-271 956	-285 300	-13 344	-283 880
Löner och arvoden	-215 808	0	-215 808	-230 549	-14 741	-225 752
Lönebikostnader	-56 148	0	-56 148	-54 750	1 398	-58 128
Pensionskostnader	-43 044	0	-43 044	-45 811	-2 767	-47 834
Övriga lönebikostnader	-13 104	0	-13 104	-8 939	4 165	-10 294
Köp av tjänster	-99 127	0	-99 127	-56 934	42 193	-66 236
Material, förnödenheter och varor	-13 500	0	-13 500	-9 252	4 248	-9 111
Understöd	-4 000	0	-4 000	-1 490	2 510	-3 980
Övriga verksamhetskostnader	-500	0	-500	-160	340	-539
Interna verksamhetskostnader	-82 408	0	-82 408	-82 815	-407	-82 587
-därav internhyra	-37 958	0	-37 958	-37 958	0	-37 958
-därav kost- och lokalservice	0	0	0	0	0	0
-därav IT-kostnader	-21 944	0	-21 944	-21 944	0	-21 346
Verksamhetsbidrag	-439 791	0	-439 791	-387 698	52 093	-414 355
Årsbidrag	-439 791	0	-439 791	-387 698	52 093	-414 355
Avskrivningar och nedskrivningar	-5 209	0	-5 209	-3 602	1 607	-5 209
Planenliga avskrivningar	-5 209	0	-5 209	-3 602	1 607	-5 209
Årets resultat	-445 000	0	-445 000	-391 300	53 700	-419 565
Årets överskott (underskott)	-445 000	0	-445 000	-391 300	53 700	-419 565

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Studieresor och utbildningstillfällen erbjuds personalen med anknytning till aktuella arbetsuppgifter.

- Planarkitekten har deltagit i Den nordiska trästaden konferens i Alingsås 12-13 april. Byggnadsarkitekten har deltagit i ett tillgänglighetsseminarium 21 mars och i ett jämställdhetsseminarium 25-26 april.
- Stadsutvecklingsnämnden och stadsarkitektkansliet gjorde en studieresa till Linköping och Västervik 6-7 juni.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

En godkänd delgeneralplan för centrum.

- Förslag till delgeneralplan för Mariehamns centrum har presenterats nämnden. Planförslaget innebär en betydande ökning av byggnadsrätt, en tredubbling av boende och dubbling av affärsytor i planområdet. Samtidigt har två större stadsplaneändringar godkänts inom planområdet.

Ändring av stadsplanen för Kasberget till småhusbebyggelse.

- Under året har stadsplaneförslag med syfte att utöka utbudet av småhustomter i staden och samråd har arrangerats.

Modernisering av stadsplanerna i stadsdelen Sveden fortsätter.

- Stadsplaneförslag har tagits fram och ställts ut under hösten. Planprocessen fortsätter med att behandla inkomna anmärkningar.

Stadsplaneändringsansökningar från privata markägare behandlas.

- Tretton komplexa planärenden har behandlats i nämnden. Slutbehandlade är Rönnebergs torg, tomterna vid Strandgatan-Servicegatan, Magazin, Södra Lillängen, Ömsesidigas kontorshus, Östra Esplanadgatan 8, samhällsteknisk tomt vid Lerviksvägen, Baltichallen och del av stadsdelen Kasberget till småhusbebyggelse. Under arbete är planändringarna för Mariegård, hotell Esplanad, Österhamn och del av stadsdelen Sveden. Sex komplexa planprocesser och två enkla planprocesser har fastställts.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Större stadsplaner förses med konsekvensbedömning för social hållbarhet.

- Rönnebergs torg, Södra Lillängen, Magazin och Ömsesidigas kontorshus planprocesser inkluderar konsekvensbedömning för social hållbarhet.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

De aktuella stadsplaneförslagen finns framställda på stadens hemsida.

- Aktuella stadsplaneärenden har funnits på stadens hemsida under planprocessen. Under utställningstiden har planärenden varit tillgängliga på hemsidan och på stadsarkitektkansliet samt på stadsbiblioteket.

Samråd ordnas i samband med komplexa stadsplaner som har betydande inverkan.

- Under året har samråd arrangerats för tre planärenden; hotell Esplanad, Ömsesidigas kontorshus och Kasberget (planändring till småhusbebyggelse). Ett informationsmöte har hållits för fastighetsägarna i Sveden om planändring.

Tvärsektoriellt samarbete med landskapet och berörda kommuner, föreningar och näringsliv sker i samband med större stadsplaneärenden.

- Tvärsektoriellt samarbete inom Mariehamn har hållits i planprocesserna med Rönnebergs torg, Södra Lillängen, Sveden, Österhamn och Kasberget och med landskapet i planprocesserna med Rönnebergs torg, Södra Lillängen, Sveden och Österhamn.
- Landskapets kulturbyrå deltar i planärenden som berör kulturhistoriska byggnader eller områden.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Genom planläggning skapa förutsättningar för trygga allmänna mötesplatser.

- Arbetet med delgeneralplanen för centrum fortgår och fördjupar sig i allmänna platser. Planförslaget för Rönnebergs torg utgår från trygga allmänna platser och möjligheten att skapa mötesplatser utomhus.

Planförslaget för Södra Lillängen utgår från trygga allmänna områden och möjlighet till gemenskap. Stadsplaneutkastet för Österhamn framhäver trygghet och uteaktiviteter.

I stadsplaner tillgodoses behovet av bostadsnära grönområden.

- Ingår i planeringen av Södra Lillängen, Sveden och delgeneralplanen för centrum.
- Planer för bostadstomter förutsätter friyta för boende inom tomten.

Kulturell hållbarhet

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Stadsplan tas fram för stadens esplanader.

- Planarbetet har inte påbörjats under året.

Svedens stadsplaner ändras för att bättre ta tillvara områdets karaktär.

- Utlåtande från landskapsregeringen har begärts. Samråd arrangerades år 2016. Underlag för planändringen har tagits fram under juni-augusti 2017 av projektanställd byggnadsantikvariestuderande som fotodokumenterade samtliga byggnader och gjorde en byggnadsvärdering. Planförslag med stöddokument togs fram hösten 2018. Planförslaget ställdes ut hösten 2018. I den fortsatta planprocessen behandlas inkomna anmärkningar.

Försäkra bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader genom K-märkning i samråd med fastighetsägare.

- Under året har en byggnad K-märkts.
- I Sveden har 14 byggnader föreslagits en K-märkning.

Vård av kulturarvet uppmuntras med rådgivning, stadsbildsbidrag och utdelning av Chiewitzpris.

- Rådgivning sker kontinuerligt.
- I samarbete med kultur- och fritidsnämnden arrangerades den 19 april på stadsbiblioteket ett välbesökt linoljeseminarium för allmänheten till vilken samtliga ägare till K-hus med träfasad inbjöds personligen.
- Två stadsbildsbidrag har delats ut.

Staden mår om värdefulla kontakter och samarbeten.

Stadsarkitektkansliets personal och stadsutvecklingsnämnden genomför studieresor och deltar i kurser och seminarier kring arbetet aktuella frågor för att skapa nätverk.

- Stadsutvecklingsnämnden och stadsarkitektkansliet gjorde en studieresa till Linköping och Västervik 6-7 juni. Stadsarkitekten deltog i femstadsmötet i Pargas 6 augusti. Planarkitekten har deltagit i Den nordiska trästaden konferens i Alingsås 12-13 april. Byggnadsarkitekten har deltagit i ett tillgänglighetsseminarium 21 mars och i ett jämställdhetsseminarium 25-26 april.

Stadsarkitekten informerar besöksgrupper om aktuell stadsplanering i Mariehamn.

- Stadsarkitekten och planarkitekten har informerat flera besöksgrupper om Mariehamn om aktuell planering i Mariehamn.

Stadens invånare ska ha förutsättningar till personlig utveckling och ett innehållsrikt liv.

Översiktsplanen för Österhamn som rekreativ område godkänns i samband med delgeneralplanen för centrum.

- En översiktsplan har tagits fram för Österhamn i samråd med aktörerna Mariehamns Hamn, infrastruktursektorn, MSF (Mariehamns seglarförening) och Sjökvarteret. Utvecklingsplanen omfattades av nämnden som underlag för stadsplaneändring. Ett planutkast för Österhamn har tagits fram.

Miljömässig hållbarhet

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

Framtagning av Apalängens stadsplan, som utgår från en våtmarksplanering för en renare vattenmiljö och rekreation.

- Med konsulthjälp har framtagits under året en naturinventering omfattande biotoper, fåglar och fauna. Naturinventeringen är underlag till planläggningen som görs under år 2019.

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Större stadsplaneärenden förses med miljökonsekvensbedömning.

- Vid stadsplanering bedöms kontinuerligt planläggningens miljömässiga konsekvenser. I stadsplanen för Södra Lillängen har tagits fram en handlingsplan för åtgärder för att bevara och återställa miljön i området och behålla fuktbalansen på de känsliga naturområdena.

Trafiksystemlösning som betonar den lätta trafiken godkänns i samband med delgeneralplanen för centrum.

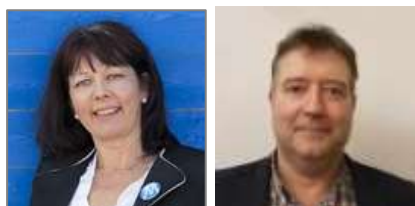
- Trafiksystemlösningen är framtagen och införd i det framtagna förslaget till delgeneralplan för centrum.

Nyckeltal

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Slutbehandlade stadsplaner	10	10	12
Fastställda stadsplaner, totalt	-	8	13
Fastställda stadsplaner, komplexa	-	6	6
Fastställda stadsplaner, enkla	-	2	7
Nya egnahemstomter	36	41	1
Nya flerbostadstomter	2	1	0
Nya övriga tomter	-	1	0
Stadsplanerad areal (ha)	22,0	23,1	5,0
Stadsplanerad areal, tidigare oplanerad (ha)	18,0	17,1	0,0
Stadsplanerad byggnadsrätt (v.y. m ²)	-	31 762	33 189
Stadsplanerad byggnadsrätt (v.y. m ²), ny	-	4 751	2 899
Uppskattat antal nya bostäder (1/75 m ² v.y. bostad)	245	59	29
Grönområden, allmänna parker m ²	-	94 982	-
Grönområden, allmänna parker m ² , därav nya	-	94 982	-
Samråd	3	3	6
Besök på hemsidan	-	6 586	6 851
Utlåtanden	40	35	54
Nämndmöten	10	11	9

Det uppskattade antalet nya bostäder avviker från budgeterat eftersom stadsplaneändringen för Rönnebergs torg med ca 150 nya bostäder är under besvärprocess.

Byggnadsnämnden

Nämndordförande: Camilla Hägglund-Palmqvist

Byggnadsinspektör: Leif Andersson

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Verksamheten är lagstadgad och närmare beskriven i plan- och bygglagen och -förordningen.

Byggnadsnämnden ska övervaka byggandet med hänsyn till det allmänna intresset och kontrollera att antagna planer följs, behandla ansökningar om bygglov och andra tillstånd, övervaka att gällande bestämmelser och givna tillstånd följs och att underhållet av byggnader sköts samt ansvara för att rådgivning i byggnadsfrågor ordnas i kommunen. Nämnden rapporterar byggnadsstatistik och tillhandahåller uppgifter om fastigheter och bestämmelser som berör dessa. Byggnadsinspektionen är byggnadsnämndens berednings- och verkställighetsorgan.

Utfall drift och investering

Eftersom byggnadsförbud råder inom centrum och parkeringsnormen inte varit klar, samt egnahemstomter varit få har utfallet på intäktsidan blivit mindre än beräknat.

Byggnadsnämnden

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	129 301	0	129 301	110 341	-18 960	104 302
Försäljningsintäkter	989	0	989	1 070	81	1 234
Avgiftsintäkter	128 312	0	128 312	107 377	-20 935	101 725
Understöd och bidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	3	3	4
Interna verksamhetsintäkter	0	0	0	1 891	1 891	1 339
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-284 301	-23 700	-308 001	-307 099	902	-261 776
Personalkostnader	-248 640	0	-248 640	-251 459	-2 819	-213 673
Löner och arvoden	-198 252	0	-198 252	-203 920	-5 668	-171 162
Lönebikostnader	-50 388	0	-50 388	-47 538	2 850	-42 511
Pensionskostnader	-38 616	0	-38 616	-39 849	-1 233	-34 579
Övriga lönebikostnader	-11 772	0	-11 772	-7 689	4 083	-7 932
Köp av tjänster	-6 877	-23 700	-30 577	-26 268	4 309	-4 096
Material, förnödenheter och varor	-3 827	0	-3 827	-4 545	-718	-19 640
Understöd	0	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-200	0	-200	-71	129	-4
Interna verksamhetskostnader	-24 757	0	-24 757	-24 757	0	-24 363
-därav internhyra	-13 131	0	-13 131	-13 131	0	-13 131
-därav kost- och lokalservice	0	0	0	0	0	0
-därav IT-kostnader	-7 524	0	-7 524	-7 524	0	-7 319
Verksamhetsbidrag	-155 000	-23 700	-178 700	-196 758	-18 059	-157 474
Årsbidrag	-155 000	-23 700	-178 700	-196 758	-18 059	-157 474
Avskrivningar och nedskrivningar	0	0	0	0	0	0
Planenliga avskrivningar	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	-155 000	-23 700	-178 700	-196 758	-18 059	-157 474
Årets överskott (underskott)	-155 000	-23 700	-178 700	-196 758	-18 059	-157 474

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

Ett bygglov ska erhållas inom 3-10 veckor från det att en komplett ansökan inlämnats. Den kortare tiden avser projekt som planerats enligt gällande bestämmelser och den längre tiden projekt som innebär avvikelser. Digitala e-tjänster planeras att komma igång.

- Av de 136 tillståndsärendena är fördelningen följande: Bygglov 105 st, tidsbegränsade lov 5 st, rivningsanmälningar 7 st, anmälningar 18 st och byggnadstillsynsmyndighetens lov 1 st. De uppskattade siffrorna i budgeten stämmer relativt bra trots byggnadsförbud. Av dessa lov har 12 st behandlats av byggnadsnämnden. Under året har 67 bostäder färdigställt. Beredningstiden för tillstånd och anmälningar under året är 111 st 5-6 v och 25 st 2 v. Tiden mellan begäran om komplettering tills handlingarna blivit kompletta har räknats bort.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Byggnadslov/-tillstånd, totalt	140	136	122
Byggnadslov/-tillstånd, en/tvåfamiljshus	15	14	27
Byggnadslov/-tillstånd, radhus	0	0	0
Byggnadslov/-tillstånd, våningshus	7	3	3
Byggnadslov/-tillstånd, övriga nya byggnader	40	10	40
Byggnadslov/-tillstånd, övriga till- o ombyggnader	75	7	52
Byggnadsinspektörstillsstånd	102	124	90
Byggnadsvolym m ³	-	46 836	49 619
Byggnadsvåningsyta m ²	-	7 796	11 157
Lägenhetsyta m ²	-	4 334	5 892
Lägenheter	-	67	62

Socialnämnden

Nämndordförande: Ulf-Peter Westmark

Socialdirektör: Susanne Lehtinen

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Social service

Socialvårdens syfte är att med olika typer av social service och understöd främja och upprätthålla enskild persons och familjs sociala trygghet och förmåga att klara sig på egen hand. Särskild vikt läggs vid kvaliteten på servicen samt på rättsskyddet. Utgångspunkten är att staden skall tillhandahålla en god och effektiv socialservice som främjar individens förmåga att klara sig själv.

Barnomsorg

Barnomsorgen bidrar till att barnen får goda uppväxtvillkor i en trygg och stimulerande miljö i sådan form och omfattning som barnfamiljernas situation kräver. I samarbete med vårdnadshavare erbjuder barnomsorgen barnen möjlighet till allsidig utveckling utifrån deras ålder och individuella behov. För barn med särskilda behov ska finnas resurser för extra stöd. Utgångspunkten är att staden skall tillhandahålla ett tillräckligt antal barnomsorgsplatser av god kvalitet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen erbjuder service som stöder de äldres självständiga livsföring i eget hem. Utgående från invånarnas behov och gällande lagstiftning erbjuder äldreomsorgen även effektiverat serviceboende och institutionsboende. Utgångspunkten är att staden skall tillhandahålla en kvalitativt god äldreomsorg på rätt vård- och omsorgsnivå.

Utfall drift och investering

Det ekonomiska resultatet för socialnämnden är 686 233 euro sämre än budgeterat. Totalt sett är verksamhetsintäkterna 671 871 euro högre än budgeterat och verksamhetskostnaderna är dryga 1,3 miljoner dyrare än budgeterat. Bokslut 2018 belastas av ett separat tjänste- och arbetskollektivavtal om betalning av en lokal resultatbaserad engångspott som uppkom redan under året men som utbetalats i januari 2019, dock bokförs potten i sin helhet i bokslutet för 2018 som kostnad och resultatreglering. För den sociala sektorn som är en personaltät sektor betyder detta en kostnad på dryga 100 000 euro, som alltså inte har varit beaktad i budgeten.

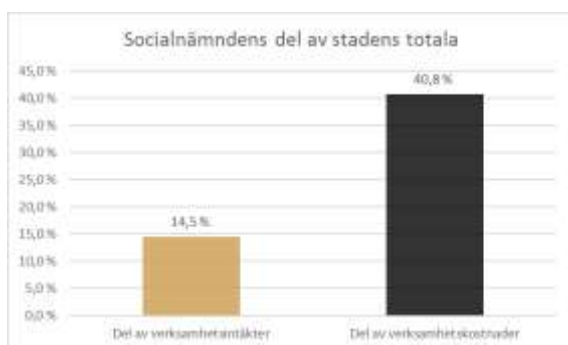
Socialservice visar ett negativt resultat om 306 286 euro. Ålands Omsorgsförbund överskrider budgeten med 203 500 euro. Övriga överskridningar finns främst inom barnskyddet. Avdelningens intäkter överskrider budget med dryga 384 000 euro där även intäkter från försäljning av barnskyddstjänster ingår.

Barnomsorgen visar ett negativt resultat om 302 751 euro som främst beror på att hemvårdsstödet överskrider budget med 192 481 euro. Material och tjänster har blivit dyrare än budgeterat, vilket till stor del kan förklaras med att barnomsorgen med kort varsel måste hitta ersättande lokaler för det fuktskadade Flaggskippet. Barnomsorgens avgiftsintäkter blev 75 000 euro lägre än budgeterat.

Äldreomsorgen visar ett negativt resultat om 77 196 euro. Materialkostnader, personalkostnader och närståendestöd har blivit dyrare än budgeterat. Äldreomsorgens intäkter har blivit 298 448 euro högre än budgeterat.

Socialnämnden

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	4 955 761	0	4 955 761	5 627 632	671 871	5 258 771
Försäljningsintäkter	1 445 327	0	1 445 327	1 995 268	549 941	1 700 734
Avgiftsintäkter	2 883 434	0	2 883 434	2 869 715	-13 719	2 813 114
Understöd och bidrag	195 000	0	195 000	285 245	90 245	270 797
Övriga intäkter	432 000	0	432 000	477 072	45 072	474 057
Interna verksamhetsintäkter	0	0	0	332	332	69
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-35 908 857	0	-35 908 857	-37 270 162	-1 361 304	-35 132 880
Personalkostnader	-17 714 980	0	-17 714 980	-17 801 296	-86 316	-17 442 409
Löner och arvoden	-13 886 524	0	-13 886 524	-14 208 809	-322 285	-13 741 673
Lönebikostnader	-3 828 456	0	-3 828 456	-3 592 487	235 969	-3 700 736
Pensionskostnader	-2 978 508	0	-2 978 508	-3 018 281	-39 773	-3 015 848
Övriga lönebikostnader	-849 948	0	-849 948	-574 206	275 742	-684 888
Köp av tjänster	-8 147 182	18 785	-8 128 397	-9 057 671	-929 274	-7 990 376
Material, förnödenheter och varor	-429 787	-18 785	-448 572	-608 187	-159 615	-442 147
Understöd	-3 385 300	0	-3 385 300	-3 572 639	-187 340	-3 197 276
Övriga verksamhetskostnader	-402 952	0	-402 952	-393 888	9 064	-328 662
Interna verksamhetskostnader	-5 828 657	0	-5 828 657	-5 836 480	-7 823	-5 732 010
-därav internhyra	-2 570 196	0	-2 570 196	-2 570 196	0	-2 551 361
-därav kost- och lokalservice	-2 920 446	0	-2 920 446	-2 920 446	0	-2 844 656
-därav IT-kostnader	-263 865	0	-263 865	-263 865	0	-256 678
Verksamhetsbidrag	-30 953 097	0	-30 953 097	-31 642 530	-689 433	-29 874 108
Landskapsandelar och kompensation	0	0	0	0	0	3 117 436
Årsbidrag	-30 953 097	0	-30 953 097	-31 642 530	-689 433	-26 756 672
Avskrivningar och nedskrivningar	-9 903	0	-9 903	-6 703	3 200	-9 617
Planenliga avskrivningar	-9 903	0	-9 903	-6 703	3 200	-9 617
Årets resultat	-30 962 999	0	-30 962 999	-31 649 232	-686 233	-26 766 289
Årets överskott (underskott)	-30 962 999	0	-30 962 999	-31 649 232	-686 233	-26 766 289

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Konkreta åtgärder vidtas utifrån resultaten från medarbetarenkäten.

- Inom socialservice har man sett över den fysiska arbetsmiljön och det har gjorts en arbetsplatsutredning i samarbete med företagshälsovården och personalkansliet. Vidare har man förändrat strukturen på personalmöten. Inom äldreomsorgen har man fokuserat på att förbättra informationsgången mellan ledning och personal. Dessutom har man betonat vikten av att avdelningsmöten hålls regelbundet och att det alltid finns en agenda och att det skrivs protokoll. Inom barnomsorgen har man vidtagit åtgärder för att förbättra den fysiska arbetsmiljön på flera daghem. Vidare har fuktskador uppdragats på ett daghem, vilket har föranlett byte av lokaler. Flera förmän från samtliga avdelningar får ta del av ledarskapsutbildningar.

Säkerheten i Nyfahlers och på Tallbacken ses över beträffande larmsystem, dörrar och lås.

- Tallbackens terrassdörrar har bytts ut till säkrare varianter med krossäkert glas. Ett överfallslarm med GPS-funktion som man kan kommunicera via har beställts till socialkansliet. Om larmet fungerar till belåtenhet i praktiken kommer motsvarande larm att beställas även till Tallbacken.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

Ansvars- och arbetsfördelningen mellan ÅHS och Beroendemottagningen förtydligas gällande substitutionsvården.

- Substitutionsvården har flyttats över till Ålands hälso- och sjukvård från och med 1.3.2018.

En utredning av vilka konsekvenserna blir om man gör om en institutionsavdelning på Trobergshemmet till effektiverat serviceboende görs.

- Utredningen har presenterats för socialnämnden. Utredningen beskriver konsekvenserna gällande personal och kostnader ur såväl stadens som klienternas synvinkel. Utredningen utgår ifrån de av landskapsregeringens uppställda målen för äldreomsorgen.

En omorganisering görs på socialserviceavdelningen dels för att utveckla arbetet gällande såväl barn- och familjetjänster som tjänster för vuxna och handikappade, dels för att bättre svara mot nya krav i kommande lagstiftning.

- Den nya tjänsten som ledande socialarbetare för vuxensocialarbete, utkomststöd och handikappservice inklusive omsorgsförbundet har fungerat bra. Barnatillsyningsmannen har överförs till enheten för barn- och familjeärenden. Omorganiseringen medför att avdelningschefen får mera tid för övergripande ledningsfrågor.

Tallbackens styrdokument förnyas och priserna för barn-, ungdoms- och mödrahemmets tjänster uppdateras.

- Tallbackens priser för barn-, ungdoms- och mödrahemmets tjänster har uppdaterats och godkänts av nämnden. Styrdokumentet är under arbete och skall presenteras för nämnden under våren 2019.

Blåbäret och Blåkråkan slås ihop till ett daghem.

- Blåbäret och Blåkråkan har slagits ihop till ett daghem och heter från och med 1.10.2018 Strandbacken.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Påbörja förberedelserna för nästa kvotflyktinggrupp under våren så att beredskap finns att ta emot gruppen under hösten.

- En grupp bestående av 12 kvotflyktingar, fördelade på två familjer, har anlänt i oktober och integrationsarbetet pågår.

Ta i bruk e-ansökningar inom barnomsorgen och höja andelen e-fakturor ytterligare.

- I bruktagandet av e-ansökningar är försenat, ny tidtabell är maj 2019. Andelen e-fakturor har stigit från 29% år 2017 till dryga 40% år 2018 och arbetet fortsätter för att uppnå en ännu högre andel.

Ta i bruk elektronisk föredragningslista i socialnämnden.

- Elektronisk föredragningslista har inte tagits i bruk under 2018. Målsättningen är att elektronisk föredragningslista ska vara i bruk senast hösten 2019. Däremot finns det inte ännu systemstöd för elektronisk protokollsjustering.

Uppföljning av den satsning på äldreomsorgens utvecklingsarbete som gjordes under 2017.

- Uppföljningen av äldreomsorgens utvecklingsarbete är ett pågående arbete. Under 2018 har samtliga avdelningar haft planeringsaftermiddagar inbokade där man gått redan vidtagna åtgärder och planerat framåt. Vidare har en anställd i samband med sina studier gjort sitt slutarbete angående "Främjande av delaktighet inom direkt klientrelaterat vård- och omsorgsarbete" med äldreomsorgens utvecklingsarbete som grund. Slutarbetet kommer att användas i det fortsatta arbetet.

Vidta åtgärder utgående från resultaten i äldreomsorgens och barnomsorgens kundundersökningar som slutfördes under år 2017.

- Inom äldreomsorgen har man tagit fasta på önskemålen om olika aktiviteter och utökat de kulturella aktiviteterna till en gång per vecka på Trobergshemmet och varannan vecka på Odalgården. Arbetet görs i samarbete med kultursektorn. Inom barnomsorgen har man fokuserat på jämställdhetsarbetet och presenterat ett förslag till jämställdhets- och likabehandlingsplan för barnomsorgen för socialnämnden. Planen är ännu inte godkänd av stadsfullmäktige.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

80 % av familjerna som nyttjar stadens barnomsorg ska vara registrerade på Unikum.

- Vid utgången av år 2018 var 75 % av familjerna registrerade på Unikum.

Skapa en modell för verksamhet i sysselsättningsyfte för handikappade i samarbete med AMS, personalkansliet och övriga aktörer.

- Socialservice har övertagit ansvaret för en handfull personer i sysselsättning som tidigare har varit anställda via personalkansliet. Personerna är nu anställda via Fix-tjänst, som står för arbetsledning och löneutbetalning. En intern överföring av budgetmedel från personalkansliet på 65 000 euro/ helår har gjorts och medlen har också nyttjats.

Äldreomsorgen ordnar infotillfälle en gång per månad på biblioteket för äldre och deras anhöriga.

- Infotillfällen för äldre och deras anhöriga ordnades en gång per månad på biblioteket under vårterminen 2018. Uppslutningen var inte stor varför försöket avslutades. En större satsning görs i stället på äldreomsorgens egna Drop-in projekt för 2019.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Kodlås införs på ytterligare två av stadens daghem.

- Daghemmet Nyängen har fått kodlås. Strandbackens kodlås installerades i början av 2019.

Motiverande samtal som metod införs på samtliga enheter på socialserviceavdelningen.

- Samtliga i personalen har genomgått en tredagars utbildning i ämnet och motiverande samtal har införts som metod på avdelningen.

En utredning gällande bemanningen på Trobergshemmet utförs.

- Utredningen har gjorts och presenterats för nämnden. Utgående från utredningen har också en åtgärdsplan tagits fram.

Nyckelfri hemtjänst tas i bruk.

- Nyckelfri hemtjänst har upphandlats och arbetet är påbörjat. Alla fastighets- och bostadsbolag är inte ännu kopplade till tjänsten, varför arbetet fortgår till den delen.

Förvaltningen följer med besöksfrekvensen hos familjerådgivningen under året. I samband med tertialuppföljning 2 tar nämnden ställning till om att omfördela medel till familjerådgivningen om behovet och budgetmedlen finns.

- Förvaltningen har hållit möten med Folkhälsans familjerådgivning. Vid mötet i september var situationen den att budgeten såg ut att hålla, varför behov av omfördelning av medel i samband med Tertial 2 inte fanns.

Staden ställer sig positiv till initiativet om serviceformen "Ledd stödgrupp för våldsutsatta kvinnor".

- Folkhälsans familjerådgivning har rapporterat att det har hållits en grupp för våldsutsatta kvinnor i vilken också Mariehamnare har deltagit.

Kulturell hållbarhet

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Systematisera planeringen av de kulturella aktiviteterna i barnomsorgen i samarbete med kultur- och fritidssektorn.

- En kulturgrupp där barnomsorgen deltar organiserar de kulturella aktiviteterna. Arbetet fortskrider i enlighet med uppgjorda planer och underlättar arbetet för barnomsorgens administration. Arbetet leds av kulturektorn.

Staden månar om värdefulla kontakter och samarbeten.

Sektorns tjänstemän deltar aktivt i landskapsregeringens arbete med att ta fram en ny socialvårdslag och äldreomsorgslag.

- Förvaltningens tjänstemän har deltagit i olika arbetsgrupper och forum samt försett landskapsregeringen med uppgifter och statistik i samband med framtagandet av ny lagstiftning.

De olika verksamheterna har regelbundna samarbeten med övriga kommuner i landskapet och på fastlandet.

- Barnomsorgen har regelbundna möten med barnomsorgsledare från de andra kommunerna. Inom socialservice finns dels ett samarbete med andra åländska kommuner, dels med fastländska kommuner såsom Vasa och Borgå. Inom äldreomsorgen samarbetar man mycket med ÅHS, men vid behov också med andra kommuner. Ett studiebesök till Täby i Sverige har gjorts i samband med planeringen av Drop-in projektet.

Stadens invånare ska ha förutsättningar till personlig utveckling och ett innehållsrikt liv.

Fortsatt arbete för att involvera mera frivilliga krafter, såsom Röda Korsets väntjänst och Pelaren, inom äldreomsorg och handikappservice.

- Socialserviceavdelningen har haft samarbetsmöte med Rödakorset gällande väntjänsten. Äldreomsorgen samarbetar kring Rödakorsets vänhundar, medan antalet personer inom vän-tjänsten är få. Däremot finns det vanliga frivilliga som till exempel bidrar med högläsning på äldreboendena.

Delta i projekt med syfte att underlätta inflyttade personers möjligheter att komma ut i arbetslivet.

- Förvaltningen deltar i landskapsregeringens integrationsprojekt som går under namnet "En säker hamn". Förvaltningens tjänstemän sitter i projektets styrgrupp.

Miljömässig hållbarhet

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Konkreta åtgärder vidtas utifrån den handlingsplan och tidtabell som finns gällande Giffria daghem.

- Arbetet pågår i enlighet med uppgjord plan. Väktars har beställt nya möbler och nya vilomadraser har upphandlats till samtliga daghem.

Nyckeltal

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Social service			
Familjerådgivning, antal klienter	-	184	174
Familjerådgivning, antal besök	750	722	670
Familjerådgivning, kostnad	100 000	104 147	94 025
Utkomststöd, antal hushåll	-	301	290
Utkomststöd, klienter under 30 år %	-	61,00 %	63,00 %
Utkomststöd, klienter med barn %	-	23,20 %	21,00 %
Utkomststöd, lyft stöd max 2 mån. %	-	37,70 %	40,00 %
Utkomststöd, kostnad	874 500	821 665	835 258
Utkomststöd, euro/hushåll		2 730	2 880
Barnskyddsanmälningar (inkl Jomala o fr 2017 även Lemland)	-	512	487
Barnskyddsanmälningar endast stadens	-	344	337
Brådskande barnskyddsplaceringar (inkl Jomala o fr 2017 även Lemland)	-	19	6
Brådskande barnskyddsplaceringar endast stadens	-	15	5
Nya omhändertaganden (inkl Jomala o fr 2017 även Lemland)	-	1	3
Nya omhändertaganden endast stadens		1	1
Barnskydd kostnad	12 664	198 182	218 975
Familjevård, kostnad	284 652	269 886	259 078
Stödfamiljer euro	128 464	156 658	155 482
Institutionsvård barnskydd	750 000	954 825	802 932
Arbetsplatser för ungdomar, kostnad	2 556	0	0
Totalt barnskydd, kostnad	1 178 336	1 579 551	1 436 467
Barnskydd antal 0-17 år	1 979	2 018	1 979
Barnskydd euro 0-17 år	595	783	726
Fältarbete, kostnad	103 241	92 867	85 018
Fältarbete, antal 0-17 år	1 979	2 018	1 979
Fältarbete, euro 0-17 år	52	46	43
Tallbacken, antal vårdbehövande	-	50	45
Tallbacken, antal boendedygn totalt	-	1 832	2 146
Tallbacken, kostnad	529 158	554 810	548 547
Tallbacken, euro/vård dygn		303	256
Specialomsorgen, klienter daglig verksamhet	57	56	54
Specialomsorgen, klienter fritidsverksamhet	0	0	0
Specialomsorgen, klienter boendeservice	41	41	43
Specialomsorgen, klienter lägenhetsboende	17	15	15
Specialomsorgen, klienter specialfritidshem	5	4	6
Specialomsorgen, kostnad totalt	5 272 025	5 375 525	4 814 708
Specialomsorgen, euro/invånare	456	457	416
Handikappservice, klienter serviceboende	-	20	19
Handikappservice, klienter färdtjänst	-	279	236
Handikappservice, klienter personlig assistans	-	46	40
Handikappservice, klienter redskap	-	8	12
Handikappservice, klienter bostadsändringar	-	13	18
Avlastningsläger, kostnad	30 000	26 607	28 400
Handikappunderstöd, kostnad	220 392	212 499	179 094
Färdtjänst, kostnad	334 000	362 006	377 589
Personlig assistans, kostnad	748 500	727 258	644 815
Pelaren, tidigare i handikappunderstöd	80 000	80 000	-
Arbetsverksamhet och flitpeng, kostnad	122 500	115 883	101 337
Handikappservice, kostnad totalt	1 535 392	1 524 253	1 229 898
Handikappservice, kostnad/invånare	133	129	106
Beroendemottagning, klienter sammanlagt	-	231	258
Beroendemottagning, klienter, stadens	-	136	148
Beroendemottagningen, besök totalt	-	1 757	1 865
Beroendemottagningen, besök, stadens	-	1 130	1 161
Beroendemottagning, kostnad	140 402	129 309	118 570
Beroendemottagningen Institutionsvård, kostnad	154 000	183 664	101 882
Missbrukarvård, kostnad totalt	294 402	312 973	220 452
Missbrukarvård, kostnad/invånare	25	27	19

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Barnomsorgen			
Hemvårdsstöd, antal familjer	240	282	274
Hemvårdsstöd, kostnad totalt	905 000	1 104 538	957 247
Hemvårdsstöd, kostnad/familj	3 771	3 917	3 494
Daghem, antal platser	505	505	505
Daghemsplatser, kostnad	5 953 394	6 071 372	5 901 111
Stadens daghem, kostn. extra personal	0	0	0
Stadens daghem, kostnad tot.	5 953 394	6 071 372	5 901 111
Daghem, kostnad/plats per år	11 789	12 022	11 685
Privata daghem, platser	9	9	9
Privata daghem, kostnad	105 000	86 224	73 518
Privata daghem, kostnad/plats	11 667	9 580	8 168
Familjedaghem, kostnad	0	0	0
Gruppfamiljedaghem, kostnad	211 660	199 734	209 961
Skiftesbarnomsorg, kostnad	44 348	40 993	29 967
Familjedaghem, kostnad totalt	256 008	240 727	239 928
Familjedaghem, platser	16	16	16
Familjedaghem, kostnad/plats	16 001	15 045	14 995
Dagvård, kostnad totalt	6 209 402	6 398 323	6 214 554
Antal barn 0-6 år	756	786	756
Euro/ 0-6 år	8 213	8 140	8 220
Dagvård, platser totalt	530	530	530
Dagvård, kostnad per plats	11 914	12 072	11 725
Barn heltid på daghem 31.12	355	352	360
Barn deltid på daghem 31.12	125	134	125
Barn heltid på familjedaghem 31.12	9	10	7
Barn deltid på familjedaghem 31.12	5	5	9
Barn i dagvård totalt 31.12	494	501	501
Barn i dagvård %	65,00 %	63,70 %	66,20 %
Barn heltid på daghem, dagar	-	66 166	66 869
Barn deltid på daghem, dagar	-	20 899	17 968
Barn heltid på familjedaghem, dagar	-	1 571	1 960
Barn deltid på familjedaghem, dagar	-	875	659
Dagvård, antal dagar totalt	-	89 511	87 456
Specialbarnomsorg, kostnad	690 114	706 351	625 039
Specialbarnomsorg, antal 0-6 år	756	786	756
Specialbarnomsorg, kostnad/ 0-6 år	913	898	827
Lekparker, kostnad	30 000	28 501	30 677
Lekparker, antal platser	15	15	15
Lekparker, kostnad/plats	2 000	1 900	2 045

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Äldreomsorgen			
Hemtjänst, antal besök	41 000	66 139	47 055
Hemtjänst, kostnad	2 113 235	2 027 651	2 050 435
Hemtjänst, invånare 75+	1 085	1 085	1 093
Hemtjänst, kostnad/invånare 75+	1 947	1 869	1 876
Hushåll med hemtjänst 75+	165	168	182
Hushåll med hemtjänst 75+ %	15,00 %	18,80 %	16,00 %
Trygghetstelefon, antal klienter	140	209	167
Dagverksamhet, antal klienter per 31.12	55	50	66
Dagverksamhet, antal besök	3 500	3 484	2 906
Dagverksamhet, kostnad	170 436	230 601	133 050
Dagverksamhet, kostnad/besök	49	66	46
Färdtjänst enl. socialvårdsf., antal klienter	60	60	56
Färdtjänst enl. socialvårdsf., kostnad	25 000	25 773	29 834
Närståendestöd, antal klienter	40	50	33
Närståendestöd, kostnad	268 004	270 724	223 878
Närståendestöd, kostnad/klient	6 700	5 414	6 784
Trobergshemmet inst, antal platser	52	52	52
Trobergshemmet inst., antal vård dygn	18 000	18 266	18 174
Trobergshemmet inst., kostnad	2 878 196	3 187 080	3 227 156
Trobergshemmet inst., kostn./vård dygn	160	174	178
Invånare 75+	1 085	1 085	1 093
Invånare 75+, % med inst.vård	5,00 %	3,30 %	5,00 %
Stadens egna platser	52	52	52
Invånare 75+, % egna platser	5,00 %	3,30 %	5,00 %
Trobergshemmet korttidsv., platser	10	10	10
Trobergshemmet korttidsv., vård dygn	2 900	3 577	3 226
Trobergshemmet effekt. serv, platser	54	54	54
Trobergshemmet effekt. serv, vård dygn	18 700	19 968	18 790
Trobergshemmet effekt serv, kostnad	2 947 431	2 911 984	2 884 437
Trobergshemmet effekt. serv, kostn./vård dygn	157	146	154
Odalgården, antal platser	34	34	34
Odalgården, vård dygn effektiverat	11 000	12 073	0
Odalgården, vård dygn lägenheter	1 095	0	0
Odalgården, vård dygn totalt	12 500	12 073	12 736
Odalgården, kostnad	1 965 496	1 889 006	1 889 919
Odalgården, kostn./vård dygn	157	156	148
Linden Folkhälsan, platser	1	1	2
Linden Folkhälsan, vård dygn	365	365	387
Linden Folkhälsan, kostnad	80 000	58 838	63 735
Linden Folkhälsan, kostn./vård dygn	219	161	165
Invånare 75+, % effekt serviceboende	8,00 %	7,00 %	8,00 %

Bildningsnämnden

Nämndordförande: Henrik Boström

Bildningsdirektör: Kjell Nilsson

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Till verksamhetsområdet hör stadens grundskolor, fritidshem och Medborgarinstitutet som bedriver allmänbildande utbildning, yrkesinriktad fortbildning och uppdragsutbildning.

Grundskolan ska ge en god allmänbildande grund för fortsatt utbildning och beredskap att möta ett föränderligt samhälle och arbetsliv. Fritidshemmen bidrar till att barn får goda uppväxtvillkor i en stimulerande och trygg miljö. Medborgarinstitutet erbjuder mångsidiga utbildningstjänster tillsammans med sina samarbetskommuner och landskapsregeringen, samt fungerar som innovativ kursarrangör och traditionsbärare. Utbildningstjänster säljs till organisationer och företag.

Utfall drift och investering

Bildningsnämnden har hållit sin budget. Detta kan främst förklaras av att fler skolplatser än beräknat sålts och att kostnader för elever i andra skolformer minskat. Skolornas och fritidshemmens verksamheter har inte kunnat hålla sig inom de givna ramarna. Förklaringarna är det kommit fler elever än beräknat, men också att lönekostnaderna ökat till följd av ett avtalsenligt påslag som inte kunde budgeteras eftersom förhandlingarna inte var klara vid budgetens uppgörande. Kostnaden för läroböcker har blivit högre i och med att läroboksserier bytts ut och att Övernäs åk 7-9 övergått till ett tvåperioders system, vilket medförde att ytterligare läroböcker var nödvändiga. Alla stadens skolor hade studior, som är verksamheter som hjälper barn i behov av särskilt stöd. Kostnaderna för möbelinköp blev högre än beräknat, eftersom det måste finnas möjligheter för lärare i alla skolor att låsa in prov och liknande i och med GDPR direktivet. 20 elever fler än beräknat har börjat i stadens skolor och 12 av dessa var Mariehamnare.

Landskapsbidragen för stöd i svenska har ökat när denna verksamhet ökat.

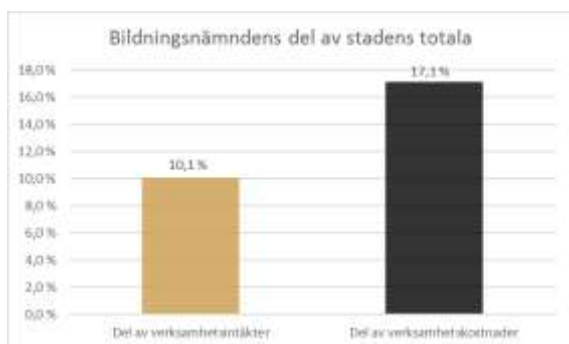
Investeringen i möbler till skolmatsalen i Övernäs är planerad att genomföras efter att byggnaden fått ny ventilation, då man vet exakt vilket utrymme i salen som är disponibelt.

Medborgarinstitutet

Budgeten för år 2018 fastställdes utifrån premisen att landskapsandelen för Medborgarinstitutets del skulle var i nivå med tidigare års. Landskapsandelen budgeterades under anslaget finansiering. Landskapsregeringen beslöt sedan att som ett första steg minska landskapsandelen med 183 000. En tid senare kom ett beslut om att 100 000 skulle tillföras Medborgarinstitutets verksamhet. Denna summa betalades ut till kommunerna och det blev då nödvändigt för Medborgarinstitutet att fakturera kommunerna denna summa. Kommunerna har betalat fakturorna och landskapsbidraget har efter en omväg kommit Medborgarinstitutets kursverksamhet tillgodo. I bokföringen har dessa medel bokförts som försäljningsintäkt.

Medborgarinstitutets underskridning av budget är således en underskridning i relation till den givna budgeten, vars premisser ändrades under året.

Bildningsnämnden						
Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	3 101 453	0	3 101 453	3 922 581	821 129	3 529 090
Försäljningsintäkter	2 109 966	0	2 109 966	2 476 727	366 761	2 297 488
Avgiftsintäkter	375 327	0	375 327	382 957	7 630	388 918
Understöd och bidrag	336 517	0	336 517	461 396	124 879	334 759
Övriga intäkter	130 726	0	130 726	243 481	112 755	134 065
Interna verksamhetsintäkter	148 917	0	148 917	358 021	209 105	373 861
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-15 009 375	0	-15 009 375	-15 627 661	-618 286	-15 339 967
Personalkostnader	-8 829 195	0	-8 829 195	-9 131 509	-302 314	-8 699 000
Löner och arvoden	-7 084 551	0	-7 084 551	-7 424 628	-340 077	-7 014 479
Lönebikostnader	-1 744 644	0	-1 744 644	-1 706 881	37 763	-1 684 521
Pensionskostnader	-1 317 796	0	-1 317 796	-1 410 553	-92 757	-1 345 698
Övriga lönebikostnader	-426 848	0	-426 848	-296 328	130 520	-338 823
Köp av tjänster	-929 070	0	-929 070	-943 432	-14 362	-1 010 956
Material, förnödenheter och varor	-548 421	0	-548 421	-592 194	-43 773	-661 740
Understöd	-2 174	0	-2 174	-1 174	1 000	-1 280
Övriga verksamhetskostnader	-337 908	0	-337 908	-391 975	-54 068	-421 008
Interna verksamhetskostnader	-4 362 607	0	-4 362 607	-4 567 377	-204 769	-4 545 983
-därav internhyra	-2 062 185	0	-2 062 185	-2 062 185	0	-2 025 607
-därav kost- och lokalservice	-1 715 478	0	-1 715 478	-1 715 478	0	-1 703 315
-därav IT-kostnader	-201 285	0	-201 285	-201 285	0	-195 802
Verksamhetsbidrag	-11 907 922	0	-11 907 922	-11 705 079	202 843	-11 810 878
Landskapsandelar och kompensation	0	0	0	0	0	2 622 400
Årsbidrag	-11 907 922	0	-11 907 922	-11 705 079	202 843	-9 188 478
Avskrivningar och nedskrivningar	-31 078	0	-31 078	-31 078	0	-38 955
Planenliga avskrivningar	-31 078	0	-31 078	-31 078	0	-38 955
Årets resultat	-11 939 000	0	-11 939 000	-11 736 157	202 843	-9 227 433
Årets överskott (underskott)	-11 939 000	0	-11 939 000	-11 736 157	202 843	-9 227 433

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	Utfall Utfall totalt
		2018	2018	2018	2018	2018	tidigare år
Investering							
BILDNINGSNÄMNDEN							
Inkomster							
Utgifter		-40 000	40 000				
Netto		-40 000	40 000				
47114 Inventarier							
Inkomster							
Utgifter		-40 000	40 000				
Netto		-40 000	40 000				

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

Grundskolan bibehåller nivån på timresursen vilket möjliggör små klasser och bidrar till hög kvalitet i undervisningen.

- Möjligheten till små klasser har funnits, vilket bidragit till god kvalitet i undervisningen. Elevantalet har ökat mer än beräknat under året. 20 elever fler än vad som kunde förutses har kommit och av dessa är 12 från Mariehamn.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

Bildningssektorn ska ha en god budgetdisciplin.

- Bildningsnämnden har sålt fler skolplatser än beräknat och haft färre elever i andra skolor än planerat, medan lönekostnader och materialkostnader blivit högre än beräknat. Bildningsnämnden har hållit sin budget.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Fortbildningsanslagen bibehålls på samma nivå som 2017.

- Fortbildning har skett inom bildningssektorn kontinuerligt och inom de givna ramarna. Stadens målsättning är att ledarskapsindex ska öka till att överstiga 77. Vid mätningen genomförd våren 2018 var bildningssektorns ledarskapsindex 80,04.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Fritidshem hålls öppet under skollov.

- Fritidshemmen har slagits samman under sommaren och ett fritidshem har haft sommaröppet. Blivande elever i åk 1 har haft möjligheten att komma till fritidshemmet innan skolstart för inskolning

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

Elevråden hörs och görs delaktiga i angelägenheter som berör dem.

- Förutom att höra elevråden har bildningsnämnden haft elevrepresentanter från stadens båda högstadier i närvarande vid sina möten. Elevrepresentanterna har inte rösträtt och deltar inte i behandlingen av konfidentiella ärenden. Elevråden har haft en aktiv del i planeringen av läsårets temadagar, bestämt inköp för att göra rastaktiviteterna intressantare och hörts när det gäller den kommande grundskolelagen. Eleverna har deltagit i utvärderingen av försöket med mobilfri skoldag.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Lika Olika programmet används i stadens alla skolor. Programmets mål är att främja tolerans.

Installation av trygghetskameror sker under året i Övernäs och Strandnäs åk 7-9 byggnader. Eleverna i åk 7-9 inleder sin skoldag 09.00 och skoldagen slutar 15.00. Denna förändring sker från höstterminen 2018. Starka Barn projektet för åk 2 startar i alla stadens skolor. Skolornas rörelselådor och programmet uppdateras, vilket innebär att alla barn i åk 1-6 har rörelseaktiviteter alla dagar, då de inte har skolgymnastik.

- Samarbetet med Lika Olika programmets anordnare har fortsatt och bedömts som värdefullt. Installationer av trygghetskameror har genomförts i Strandnäs skolas lågstadiesal och om den tekniska lösningen som prövas där visar sig vara väl fungerande ska högstadierna också erhålla trygghetskameror.

Eleverna i åk 7-9 inleder sedan hösten 2018 sin skoldag 09.00 och skoldagen slutar 15.00. Starka Barn projektet för åk 2 har startat i alla stadens skolor. Skolornas rörelselådor och programmet har uppdaterats, vilket innebär att alla barn i åk 1-6 har rörelseaktiviteter alla dagar, då de inte har skolgymnastik. En försöksperiod med mobilfri skoldag har genomförts och utvärdering sker i februari 2019 då försöket avslutas.

Den senaste KiVa-mätningen genomfördes våren 2018 och visade att de som upplevt sig mobbade är i åk 1-6 ca 7 % av eleverna i stadens skolor. Jämför man med alla skolor i KiVa-programmet nationellt, så är siffran 13 % för samtliga skolor. I åk 7-9 så låg stadens skolor på det nationella genomsnittet 7 %. Det kan också konstateras att de som mobbar identifieras och åtgärder har vidtagits. Arbetet mot mobbing har skett på ett systematiskt sätt, men ytterligare insatser krävs för att nå målet att ingen elev ska känna sig mobbad i skolan. Bildningsnämnden erhåller rapporter om mobbingssituationen vid sina nämndmöten.

Under hösten 2018 startades projektet Bara Dansa som riktade sig till flickor i högstadieåldern. Verksamheten pågick under några månader men avslutades för skolåret pga för få deltagare. Ett nytt försök görs nästa läsår. Projektet med öppen gymnastiksal där elever kunnat använda gymnastiksalen efter skoltid någon dag i veckan har genomförts.

I Medborgarinstitutets kursprogram återfinns kurser för hälsa och motion.

Kulturell hållbarhet

Stadens invånare ska ha förutsättningar till personlig utveckling och ett innehållsrikt liv.

Antalet kurstimmar inom den ordinarie kursverksamheten vid Medis är minst 8 000 timmar.

- Medis har 2018 hållit totalt 9004 undervisningstimmar vilket är fler än de 8 000 som budgeterats.

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Åk 8 deltar i projektet konsttestarna som innebär att eleverna får uppleva och utvärdera två konstevenemang, ett lokalt och ett i Helsingfors. Projektet finansieras bland annat av Svenska kulturfonden och är ett nationellt projekt.

- Åk 8 har deltagit i projektet konsttestarna.

I Medis kursutbud finns kurser som stöder stadens målsättning.

Miljömässig hållbarhet

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

I Medis kursutbud finns kurser som stödjer målsättningen.

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Bildningsnämnden är positiv till energieffektiverande lösningar vid stadens skolor. En önskan är att solceller placeras på skolornas tak av Mariehamns energi och att energin säljs direkt till fastigheten.

- Övernäs högstadium är den enda skolan i Mariehamn med solceller på taket. De läromedel som används i skolorna är i många fall miljöcertifierade.

Nyckeltal

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Elever i Ytternäs skola	252,5	252,5	242,5
Elever i Strandnäs skola	434,0	436,5	413,0
Elever i Övernäs skola	409,0	426,0	418,0
Kostnad per elev i stadens grundskolor, brutto	10 849	10 947	10 983
Kostnad per elev i stadens grundskolor, netto exkl ls-andelar	9 502	9 524	9 714
Elever i specialsolor	11,0	11,0	12,0
Kostnad per elev i specialsolor, brutto	42 223	36 551	38 738
Elever i annan kommun	1,5	4,5	4,0
Elever i ersättande skolor	0,0	0,0	0,0
Elever som fullgör läroplikten hemma	9,5	13,5	8,0
Elever i stadens skolor	1 095,5	1 115,0	1 073,5
Elever från annan kommun i stadens skolor	121,0	128,5	105,0
Elever utanför stadens skolor	22,0	29,0	24,0
Läropliktiga mariehamnare	996,5	1 015,5	992,5
Kostnad per elev totalt, brutto	11 091	11 085	11 205
Kostnad per elev totalt, netto	9 747	9 574	9 991
Kostnad per elev, netto inkl ls-andelar	8 883	8 419	7 860
Nettokostnad per invånare, grundskola	931	930	939
Barn i stadens fritidshem	182,5	151,0	144,5
Barn från annan kommun i stadens fritidshem	24,0	21,5	15,5
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet	8 000	9 004	9 283
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet i Mariehamn	5 500	6 690	6 969
Undervisningstimmar inom ordinarie kursutbud vid Medborgarinstitutet i samarb.kommunerna	2 500	2 314	2 354
Undervisningstimmar inom ungdomsorkestern vid Medborgarinstitutet	165	192	-
Undervisningstimmar inom uppdragsutbildningen vid Medborgarinstitutet	3 450	5 530	7 128
Bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud	5 700	5 613	-
Bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud i Mariehamn	5 700	2 557	2 620
Bruttokursdeltagare ordinarietkursutbud i samarbetskommunerna	2 850	3 056	2 958
Kvinnliga bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud	4 750	4 598	4 568
Manliga bruttokursdeltagare ordinarie kursutbud	950	1 015	1 010
Bruttokursdeltagare uppdragsutbildningen	270	242	478
Bruttokursdeltagare EU-projekt	16	23	34
Bruttokursdeltagare i svenska	380	123	282

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndordförande: Barbro Sundback

Kultur- och fritidsdirektör: Fredrika Sundberg

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden omfattar bibliotek, ungdomsverksamhet, fritidsverksamhet, idrott, kultur, evenemang, kulturarv samt museiverksamhet.

Nämnden ska genom samarbete med föreningar i staden skapa förutsättningar för ett mångsidigt och rikt kulturliv, diversifierad idrottsverksamhet och hälsofrämjande motion samt för ett annars aktivt föreningsliv.

Nämnden hanterar även ärenden som rör konstinköp.

Utöver vad som annars stadgas ankommer det på kultur- och fritidsnämnden

*att fördela och följa upp användning av medel för understöd eller samarbetsavtal med föreningar, organisationer och enskilda konstnärer inom kultur-, idrotts och ungdomsområdet

*att föreslå namn på gator, parker, torg och andra allmänna platser samt

*att inköpa och förvalta konstverk för stadens räkning.

Kultur- och fritidsnämnden handhar och besluter i ärenden som enligt gällande bibliotekslagstiftning ankommer på staden.

Utfall drift och investering

Det ekonomiska resultatet för kultur- och fritidsnämnden är 114 904 euro bättre än budget.

Verksamhetsintäkterna är 8,1 % (105 899 euro) bättre än budgeterat och kostnaderna är 0,2 % (9 876 euro) lägre än budget.

På intäktsidan har Mariebad och Idrottsgården gått betydligt bättre än budgeterat. För badets del har besöken minskat men intäkterna landar ändå över budget dels beroende på ökad försäljning av simutrustning dels för att biljettintäkten/person ökat.

2018 var det första året med nya taxor för kultur- och fritidssektorn och utfallet visar att de beräkningar som gjordes hållit bra. Byråkratin minskade samtidigt som intäkterna bibehölls. Lönebikostnaderna är betydligt lägre än budget vilket beror på sänkta sociala avgifter efter att budgeteringen gjordes. Av bidragspotten blev 22 800 euro kvar vilket främst beror på färre antal ansökningar av projekt- och evenemangsbidrag.

Tennisbana 4 i Idrottsparken har lagts om under året. Kostnaden blev ca 3 000 euro lägre än budgeterat samtidigt som investeringen fick ett landskapsbidrag på ca 7 000 euro vilket förklarar den positiva avvikelsen.

Gällande byte av värmekälla i Idrottsparken så fanns ett investeringsanslag om 32 000 euro. För att kunna genomföra bytet gjordes bl.a. en VVS-projektering. Kostnaderna för förberedelserna uppgick till ca 13 000 euro. För installationsarbetet inkom fyra anbud. Då samtliga anbud översteg budgeterade medel beslöt kultur- och fritidsnämnden att avbryta upphandlingen. Bytet kommer dock sannolikt att aktualiseras igen i samband med behandlingen av 2020 års investeringsbudget.

För investeringarna i fotboll och friidrott budgeterades en kostnad om 30 000 euro. Utfallet för året är 35 607 euro. Förvaltningen räknar med att budgeten totalt sett för de tre år som byggnationer pågår, skall hålla. Under rubriken "Konstverk Mariebad" finns en intäkt på 25 000 som är ett bidrag beviljat av Taike (Centret för konstfrämjande). I samband med renoveringen av Mariebad ser kulturenheten över möjligheten att initiera ett nytt konstprojekt inom ramen för konstnärlig miljögestaltning. För detta har bidrag beviljats av Taike - det är

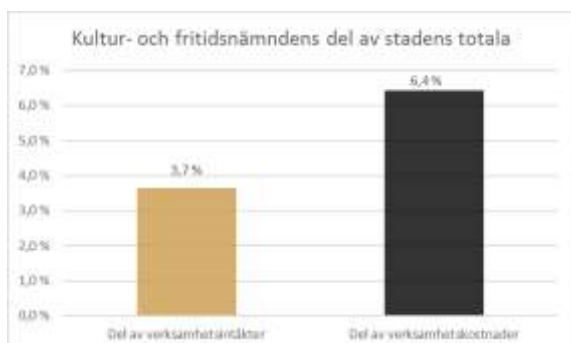
dock oklart om projektet förverkligas eftersom övrig finansiering, bland annat stadens, inte är klar. Om projektet inte genomförs återgår pengarna till Taike.

Besöken till fritidsanläggningarna har minskat med drygt 14 000. Mariebad tappade drygt 14 000 besökare och fritidsverksamheten tappade 6 000 besök. En liten ökning ses på övriga anläggningar. Halveringen av besök gällande fritidsverksamhet i skolorna beror på att kultur- och fritidsnämnden inte längre hyr ut Strandnäs skolas gymnastiksal.

Biblioteksbesöken ökade lite medan utlånen minskade. Användandet av biblioteksportalen bibliotek.ax fortsätter att öka. Under 2018 ordnades hela 135 samarrangemang inom ramen för kultur och bibliotek.

Kultur- och fritidsnämnden

Resultaträkning Belopp i euro	Grundbudget 2018	Ändringar i budget 2018	Budget efter ändr. 2018	Bokslut 2018	Avvikelse 2018	Bokslut 2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	1 315 401	0	1 315 401	1 421 300	105 899	1 623 226
Försäljningsintäkter	241 000	0	241 000	268 403	27 403	274 812
Avgiftsintäkter	396 466	0	396 466	421 413	24 947	475 178
Understöd och bidrag	3 000	0	3 000	20 345	17 345	19 560
Övriga intäkter	586 196	0	586 196	623 455	37 259	779 787
Interna verksamhetsintäkter	88 739	0	88 739	87 684	-1 055	73 889
Tillverkning för eget bruk	0	0	0	0	0	0
Verksamhetskostnader	-5 875 177	0	-5 875 177	-5 865 302	9 876	-5 937 439
Personalkostnader	-2 304 070	0	-2 304 070	-2 275 465	28 605	-2 213 116
Löner och arvoden	-1 809 071	0	-1 809 071	-1 818 766	-9 695	-1 761 021
Lönebikostnader	-494 999	0	-494 999	-456 699	38 300	-452 095
Pensionskostnader	-386 292	0	-386 292	-384 235	2 057	-368 591
Övriga lönebikostnader	-108 707	0	-108 707	-72 465	36 242	-83 504
Köp av tjänster	-348 017	0	-348 017	-345 787	2 230	-297 737
Material, förnödenheter och varor	-636 351	0	-636 351	-659 382	-23 031	-675 317
Understöd	-207 412	0	-207 412	-184 600	22 812	-361 509
Övriga verksamhetskostnader	-20 204	0	-20 204	-25 053	-4 849	-15 862
Interna verksamhetskostnader	-2 359 123	0	-2 359 123	-2 375 015	-15 891	-2 373 899
-därav internhyra	-2 013 737	0	-2 013 737	-2 013 737	0	-2 011 291
-därav kost- och lokalservice	-185 724	0	-185 724	-183 717	2 007	-183 783
-därav IT-kostnader	-56 028	0	-56 028	-56 028	0	-54 502
Verksamhetsbidrag	-4 559 777	0	-4 559 777	-4 444 002	115 775	-4 314 213
Landskapsandelar och kompensation	0	0	0	0	0	438 979
Årsbidrag	-4 559 777	0	-4 559 777	-4 444 002	115 775	-3 875 234
Avskrivningar och nedskrivningar	-233 224	0	-233 224	-234 094	-871	-233 914
Planenliga avskrivningar	-233 224	0	-233 224	-234 094	-871	-231 314
Nedskrivningar	0	0	0	0	0	-2 600
Årets resultat	-4 793 000	0	-4 793 000	-4 678 096	114 904	-4 109 148
Årets överskott (underskott)	-4 793 000	0	-4 793 000	-4 678 096	114 904	-4 109 148

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	Utfall Utfall totalt
Investering	2018	2018	2018	2018	2018	2018	tidigare år
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN							
Inkomster					32 224	32 224	
Utgifter	-124 000	30 000	-94 000	-87 855	6 145		
Netto	-124 000	30 000	-94 000	-55 631	38 369		
44147 Konstverk Mariebad							
Inkomster					25 000	25 000	
Utgifter							
Netto					25 000	25 000	
47216 Omläggning av tennisbana 4							
Inkomster					7 224	7 224	
Utgifter	-32 000			-32 000	-28 895	3 105	
Netto	-32 000			-32 000	-21 672	10 328	
47217 Byte av värmekälla i Idrottsparken							
Inkomster							
Utgifter	-32 000			-32 000	-12 782	19 218	
Netto	-32 000			-32 000	-12 782	19 218	
47218 Faciliteter för friidrott i Ytternäs							
Inkomster							
Utgifter	-1 633 500	-60 000	30 000	-30 000	-41 180	-11 180	-41 180
Netto	-1 633 500	-60 000	30 000	-30 000	-41 180	-11 180	-41 180
47219 Faciliteter för fotboll, WHA							
Inkomster							
Utgifter					-4 997	-4 997	
Netto					-4 997	-4 997	

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

Biblioteket tar fram speciellt informationsmaterial riktat till barnfamiljer.

- En broschyr om bibliotekets service till barnfamiljer har tagits fram.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Handledning för ungdomsenhetens personal.

- Ungdomsenhetens personal har haft åtta handledningstillfällen under året. Erfarenheterna har varit goda varför personalen önskat att få fortsätta med handledningen även under år 2019.

Idrottsanläggningarnas personal gör studiebesök till idrottsanläggningar utanför Åland.

- Idrottsparkens personal besökte under våren Sollentuna. Personalen fick information om ishallar, friidrottsanläggningar (inom- och utomhus) och gymnastikhall. Mariebads personal besökte Sturebadet i Gävle vars verksamhet påminner om vårt bads. Personalen stiftade bland annat bekantskap med Sturebadets renoverade, tekniska vattenrening.

Idrottsanläggningarnas personal besöker idrottsmässan i Göteborg.

- Fritidschefen och Idrottsparkens enhetsledare besökte mässan.

Utbildning ordnas för personalen för att möta det ökande behovet av digital service inom bibliotekets verksamhetsområde.

- Personalen har haft möjlighet att delta i två endagarskurser i källkritik på webben och i kortkurs i programmering med Kodarklubben. Personal har deltagit i seminarier om bland annat AR och andra digitala satsningar inom biblioteksvärlden.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

Samtliga idrottsanläggningar, förutom Mariebad, Idrottsgården, ridanläggningen och Bollhalla, ska fortsättningsvis ligga under kultur- och fritidssektorn.

- Nämnda anläggningar tillhör kultur- och fritidssektorn.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Islandias tillgänglighet förbättras genom installation av handikapphiss.

- Handikapphissen installerades under första delen av året.

Utreda olika möjligheter att öka tillgängligheten till bibliotekets service och genomföra minst två åtgärder under 2018.

- Nationalencyklopedin erbjuds sedan januari 2018 till alla ålänningar via ne.se, webbokning av utrymmen har införts och under Digital week hölls fler info-/demonstrationstillfällen i biblioteket. En information om Boken kommer-servicen har tagits fram. Reservationsavgiften på medier slopades vilket har lett till ökad användning av tjänsten.

Mångkulturella program och aktiviteter arrangeras.

- Mariebad samarbetade med Rädda barnen under Piratdagen och riktade sig då speciellt till nyinflyttade familjer. Stadsbiblioteket arrangerade under hösten i samarbete med Röda Korset och EU-projektet "En säker hamn" språkcaféer - en satsning som fortsätter under våren 2019. Sagostunder har förutom på svenska ordnats på lettiska och finska. I samarbete med Medis har biblioteket hållit bokcirklar för deltagare i SFI-kurserna.
I samarbete med konsulaten, Ålands Museum och Ålands landskapsregering arrangerades jubileumsprogram för firandet av både Estland och Lettland 100 år. Program har ordnats om "Islam – en mångtydig religion" samt "Krigets regler och Röda Korset i konflikter" med Arnar Mar Arngrimsson (Island).

Träff ordnas med säljare av idrottsresor.

- Träffen ordnades under våren för en ömsesidig dialog. Förvaltningen informerade om våra anläggningar samt om de nyinvesteringar som är på kommande.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

Brukarundersökning genomförs på minst en av stadens idrottsanläggningar.

- Målsättningen var att få uppdraget genomfört som en högskolepraktik och det var därför utannonserat via AMS. Ingen visade intresse för att genomföra brukarundersökningen.

Brukarundersökning genomförs på ungdomsgårdarna.

- Brukarundersökningen genomfördes under hösten i samarbete med ÅSUB och bildningssektorn. Undersökningen riktades även till ungdomar som inte besöker gårdarna. Resultatet av undersökningen gav personalens bemötande ett mycket gott betyg. Det framkom även frågor att arbeta vidare med.

Initiera ett tvärsektoriellt samarbete inom stadens förvaltningar för att hjälpa ungdomar som är i behov av stöd och uppmuntran.

- Ett samarbete med bildningssektorn har inletts i satsningen "Bara dansa". Utbildning av ledare genomfördes på våren och under hösten testades konceptet. Målet är att genom kravlös dans motverka psykisk ohälsa bland tjejer. En ungdomsledare håller i dansen och skolhälsovårdare och skolkuratorer hjälper till att slussa in tjejer till aktiviteten. Projektet får en fortsättning hösten 2019.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Arbete med att stadens idrottsområden ska vara rökfria påbörjas.

- Skyltar om att rökning undanbedes har satts upp i Idrottsparken och Baltichallen.

Ungdomsenheten håller en temavecka kring ungdomars psykiska hälsa.

- Temaveckan genomfördes på hösten och avslutades med två "må-bra-dagar" som arrangerades tillsammans med Folkhälsan.

Stadens motionsbanor förses med informationsskyltar. Vid alla banor placeras bord med sittplatser.

- Bord med sittplatser har placerats vid motionsbanorna i Baltichallen, Dalbo och vid Jomalabanen. Informationsskyltarna byts under våren 2019.

Renovering av tennisbana 4 i Idrottsparken.

- Renoveringen är genomförd.

Påbörja projektering av ny friidrottsanläggning på Ytternäs sportfält.

- Projekteringen är inledd. Projektledare och referensgrupp har utsetts och regelbunden avrapportering sker till nämnden.

Påbörja projektering av ny fotbollsplan på Wiklöf Holding Arena.

- Projekteringen är inledd. Projektledare och referensgrupp har utsetts och regelbunden avrapportering sker till nämnden.

Kultur- och fritidsnämnden tillsätter en arbetsgrupp som ska planera och ta fram ett motions- och friskvårdsprojekt för stadsborna.

- Arbetsgruppen tillsattes och två projekt har genomförts: Turf och TV-sända motionspass. För aktivitetsspelet Turf ordnades ett kick-off event under hösten. Antalet turfare har ökat och det är således frågan om personer som till fots eller per cykel rör sig mellan olika 'stationer' i staden och på så sätt samlar poäng i spelet.
Under hösten, måndagar till fredagar, visades förhandsinspelade motionspass i Ålandskanalen. Motionspassen riktade sig framförallt till dem som har svårt att ta sig till aktiviteter utanför hemmet men uppskattades även av den breda allmänheten.

Kultur- och fritidsnämnden ordnar fysiska aktiviteter under fria former för barn under 13 år i anläggningarna under helger.

- 16 drop-in-tillfällen har ordnats på Idrottsgården. Verksamheten har utgått från barnens önskemål vilket ofta varit hinderbana och olika typer av bollsporter. Trots omfattande marknadsföring besöktes drop-in-tillfällena av få barn.

Kulturell hållbarhet

Staden vårdar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Ett nytt koncept för utställningar i biblioteket tas fram.

- Det nya utställningsutrymet invigdes i slutet av april 2018.

Doktorsvillans underhåll och framtida kulturella användning utreds.

- Kultur- och fritidsnämnden initierade tillsättande av en kommitté som ska utreda Doktorsvillans framtida användning. Kommittén har tillsatts av stadsstyrelsen och leds av kultur- och fritidsnämndens ordförande.

Staden månar om värdefulla kontakter och samarbeten.

Samarbete med tredje sektorn kring temaveckan om ungdomars psykiska hälsa.

- Temaveckan genomfördes på hösten och avslutades med två "må-bra-dagar" som arrangerades tillsammans med Folkhälsan.

Representanter för kultur- och fritidsnämnden deltar i Nordiskt kulturhuvudstadssamarbetets konferens som arrangeras i Oslo.

- Kultur- och fritidsnämndens ordförande deltog i konferensen i Oslo i mitten av maj.

Miljömässig hållbarhet

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

Ungdomsenheten håller en strandstädardag.

- Det fanns inget intresse för en strandstädardag bland de ungdomar som besöker ungdomsenheten. Konstateras att flera strandstädardagar dock har ordnats av andra organisationer i staden.

Biblioteket arbetar för att få miljömärkningen Green Key.

- I oktober blev stadsbiblioteket världens första Green key-certifierad bibliotek.

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Byte av oljepanna i Idrottsparken till fjärrvärme.

- VVS-projekteringen är genomförd. Nämnden beslöt under året att avbryta bytet av värmekälla eftersom inkomna anbud översteg budgeterade medel. Installationen av ny värmekälla kommer att aktualiseras igen i samband med uppvärmningen av konstgräset på WHA.

Fortsatt arbete med att minska energiförbrukningen på anläggningarna genom att installera LED-belysning i samtliga omklädningsrum.

- LED-belysning är installerat i omklädningsrummen i Islandia och WHA. I Baltichallen har arbetet påbörjats och färdigställs under våren 2019.

Förvaltningens arbetskläder ska vara miljöanpassade så långt det är möjligt.

- Alla kläder som köpts inom ungdomsenheten, som var initiativtagare till målskrivningen, har varit miljöanpassade.

Möjligheterna att installera solpaneler på idrotts- och kulturanläggningarna utreds.

- Frågan har utretts för Baltichallen och alla egna fastigheter inom övriga idrottsanläggningar. Under år 2019 skall projektering och budgetering för solceller på dessa påbörjas.

Nyckeltal

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Utlån totalt	210 000	195 970	204 662
Besök biblioteket.ax	110 000	137 452	-
Arrangeman/biblioteket	60	43	-
Gruppbesök/biblioteket	65	79	-
Besök/huvudbibliotek	200 000	196 982	195 202
Samarrangemang	120	135	128
Besök Idrottsgården	62 470	62 392	60 721
Besök Islandia	45 620	49 982	47 474
Besök Baltichallen (alla)	36 350	36 455	35 317
Besök Bollhalla	33 450	40 793	37 835
Besök Ridanläggningen	10 260	10 200	10 550
Besök fritidsverksamhet i skolorna	6 000	6 449	12 222
Besök ungdomsverksamhet	18 000	14 301	18 621
Besök utomhusanläggningar	83 650	84 829	83 527
Besök Wiklöf Holding Arena	22 270	22 388	21 593
Besök Mariebad	103 000	90 383	104 674
Besökare sammanlagt	421 070	418 172	432 534

Infrastrukturnämnden

Nämndordförande: Jessie Eckerman

Infrastrukturdirektör: Kai Söderlund

Verksamhetsområde och verksamhetsidé

Infrastruktursektorn är indelad i tre avdelningar: räddningsverket, fastighetsavdelningen och samhällstekniska avdelningen. Som stöd för verksamheten finns ett kansli innefattande administration, ekonomistöd och kundservice.

Sektorns verksamhetsområde inkluderar:

- räddningsverksamhet innefattande operativ räddningstjänst, ambulanssjukvård, förebyggande arbete mot bränder och olyckor, brandskyddsutbildning, befolkningsskyddsplanering, Strandnäs frivilliga brandkår (FBK) samt räddningsmyndighetsfunktionen i sex samarbetskommuner
- planering, byggande samt drift och underhåll av stadens fastigheter
- allmänna områden, parker och grönområden och specialobjekt
- gator, gc-vägar och trottoarer och andra trafikleder samt parkeringsövervakning och kollektivtrafik
- VA-ledningsnät och reningsverk för staden och sex samarbetskommuner
- utförande av mätningsförrättningar och förande av fastighetsregister, karthantering samt beredning av ärenden gällande markinköp, försäljning och arrende.

Infrastruktursektorn erbjuder alla mariehamnare och besökare en trygg och välskött stad med en väl fungerande infrastruktur dygnet runt. Sektorn tillhandahåller ändamålsenliga, väl underhållna och energieffektiva lokaler. Verksamheten bedrivs med hjälp av en samarbetsvillig och kunnig personal i samråd med entreprenörer eller andra aktörer.

Infrastruktursektorn upprätthåller en räddningstjänst och ambulanssjukvård med god utryckningsberedskap och en hög servicenivå, vilket gör att de som bor och vistas i Mariehamn kan känna sig trygga. Det förebyggande arbetet görs i samarbete med fastighetsägare och verksamhetsidkare. Verksamheten omfattar regelbunden brandsyn, rådgivning, syner i samband med bygglov och administration av automatiska larmanläggningar. En högkvalitativ utbildning erbjuds i samarbete med Ålands sjösäkerhetscentrum. Kursverksamheten för sjöfarare är godkänd av både Finlands och Sveriges sjöfartsmyndigheter. I övrigt erbjuds kurser i allmänt brandskydd för företag, inrättningar och privatpersoner i alla ålderskategorier.

Infrastruktursektorn förser stadens olika verksamheter med ändamålsenliga lokaler och sköter och underhåller fastigheterna så att deras värde består eller förbättras samtidigt som reparations- och underhållskostnaderna och energianvändningen minskas. En kontinuerlig dialog förs med nyttjarna om fastighetsanvändningen och behovet av verksamhetsändringar. Sektorn genomför planering av nya projekt och handhar deras projektledning.

Infrastruktursektorn erbjuder ett varierat utbud av tomter för ny bosättning och tillhandahåller attraktiva och säkra gatu- och parkanläggningar samt fritidsområden. Gator, gc-vägar och trottoarer planeras och underhålls på ett sådant sätt att trafiksäkerheten förbättras. Både drift- och reinvesteringsprojekt genomförs med tanke på långsiktighet och god driftkostnadseffektivitet. Sektorn erbjuder en miljö- och handikappanpassad kollektivtrafik som utgör ett alternativ till bilen. Kartinformationen är behovsanpassad, korrekt och den upprätthålls med modern utrustning. Nya kartprodukter utvecklas såväl för stadens behov som för externa användare.

Sektorn levererar ett rent vatten utan avbrott till abonnenterna, tar emot avloppsvattnet i staden och från samarbetskommuner och renar det bättre än vad tillståndsmyndigheterna kräver samt kontrollerar att dagvattnet inte påverkar vattnen kring staden skadligt.

Utfall drift och investering

Kansliet

Kansliet visar ett plusresultat om 46 300 euro i förhållande till budget, främst på grund av lägre kostnader för material och köp av tjänster samt genom att en anställd jobbat 80 % av heltid.

Räddningsverket

Räddningsverket visar ett minusresultat om 108 300 euro i förhållande till budget. Den huvudsakliga orsaken är att intäkterna från utbildningsverksamheten minskade kraftigt samtidigt som personalsituationen var mycket ansträngd med flertalet långa sjukskrivningar samt övertidsarbete.

Utbildningsverksamheten hade en budgeterad intäkt om 225 000 euro, men utfallet blev endast 116 000 euro. Om detta varnades redan tidigt under året och det bör ses som en vändande trend då verksamheten under de senaste tio åren haft en genomsnittlig intäkt om cirka 235 000 euro. Utbildningsverksamheten bygger idag på ett behov som toppar vart femte år och har nu varit nere i en svacka.

Den ansträngda personalsituationen medförde att kontona för övertid och vikarier överskreds med 204 000 euro, varav 50 000 euro berodde på att lönerna felaktigt baserades på 2016 års lönenivå. Överskridningen av lönekostnaderna komparerades till viss del av att kostnaderna för de ordinarie lönerna låg 58 000 euro under budget samt att intäkterna från sjukförsäkringsersättningarna uppgick till 30 000 euro. Orsaken till att de ordinarie lönerna underskred budget var att flertalet personer slutade under året och nya anställdes på vikariat, främst eftersom det fortfarande är osäkert hur en gemensam kommunal räddningsmyndighet och dess organisation byggs upp. Räddningsverket har också haft mycket svårt att hitta personal med full behörighet till tjänsterna.

Stora ansträngningar för att hålla kostnaderna nere gjordes genom att personalen nyttjades maximalt och räddningsverkets bemanning under stora delar av tiden låg på servicenivåbeslutets lägsta tillåtna nivå. De löpande kostnaderna skars ner där det var möjligt, bland annat användes inte ett planerat anslag om 15 000 euro för ny utrustning till internalarmeringen trots ett stort behov av en modernisering.

Under året pågick upphandlingen av ett nytt höjdfordon. Det stod dock klart tidigt under året att upphandlingen var så pass omfattande och leveranstiden så lång att investeringen inte skulle hinna förverkligas under 2018, varvid investeringsanslaget om netto 500 000 euro budgeterades på nytt i 2019 års budget. Landskapsregeringen beviljade under året ett förhöjt investeringsstöd om 50 % av den totala budgeterade utgiften om 750 000 euro.

Under året upphandlades två personbilar för lednings- och tillsynsverksamhet. Normalt skulle en av bilarna ha köpts under 2017, men på grund av lång leveranstid budgeterades 2017 års investeringsanslag på nytt år 2018.

Fastighetsavdelningen

Fastighetsavdelningen visar ett minusresultat om 469 700 euro i förhållande till budget. Avdelningen fungerar som en balansräkningsenhet och resultatet överförs till kommande år. Av underskottet utgör cirka 400 000 euro kostnader som är direkt relaterade till oförutsedda händelser under året, majoriteten av dem fukt- och inomhusmiljöskador vid bland annat daghemmet Flaggskeppet (Rådhuset) med tillhörande iordningsställande av Mariegård samt Tärnan och Ytternäs skola. För att hantera den här typen av problematik krävs ett utökat förebyggande arbete kring bland annat fuktsäkerheten i både befintliga byggnader och vid nyproduktion. Av de så kallade konsumtionskostnaderna överskrider värmekostnaderna budgeten med totalt cirka 90 000 euro beroende bland annat på en uppjustering av värmen vid Strandnäs skolor och ökade uppvärmningskostnader främst vid Idrottsgården och Biblioteket. Graddagtalet för 2018 var något högre än föregående år. Under året genomfördes 50 planerade driftsprojekt och antalet ärenden i Pondus sjönk något jämfört med föregående år.

Personalsituationen vid fastighetsavdelningen var ansträngd med bortfall av personal (fastighetschef och projektingenjör). Detta förde med sig att vissa planerade projekt under 2018 inte kunde genomföras.

Investeringsanslaget för fortsatt projektering av Mariebads renovering användes inte som planerat med anledning av en förlängd process gällande upphandlingen av konsult för projektet. Av det budgeterade anslaget om 250 000 euro för år 2018 användes 157 000 euro. Sammanlagt under åren 2017-2018 har totalt cirka

224 000 euro bokförts som investeringsanslag för Mariebad, varav cirka 126 000 euro enligt det ursprungliga konsultavtalet och cirka 98 000 för tilläggsbeställningar.

Samhällstekniska avdelningen

Samhällstekniska avdelningen exklusive VA-verket visar ett plusresultat om 114 000 euro i förhållande till budget. Mätningensheten visar ett plusresultat om 145 600 euro, vilket förklaras främst med lägre personalkostnader på grund av en vakant tjänst och att arrendeintäkterna budgeterades med ett lägre konsumentprisindex än året förut. Park- och gatuverksamheten visar totalt ett minusresultat om 13 600 euro. Kostnaderna för vinterunderhållet underskred budgeten med 90 000 euro. Kostnaderna för tjärasfalt vid Ålandsvägen om cirka 240 000 euro bokfördes enligt tidigare praxis som ett driftprojekt och täcktes enligt tidigare presenterad plan med lägre kostnader för vinterunderhåll, asfalteringar och några driftprojekt. Utredningar i anslutning till Ålandsvägen innebar att annat administrativt arbete sköts fram och vissa planerade projekt inte kunde genomföras fullt ut. Kostnaderna för investeringsavskrivningarna blev lägre än budgeterat. Lagret och verkstaden totalt visar ett minusresultat om 18 000 euro i förhållande till budget. VA-verket, som är ett separat anslag, visar ett resultat om plus 474 200 euro, vilket är 8 200 euro bättre än budgeterat.

Infrastruktursektorn erbjöd vid årsskiftet 14 lediga egnahemstomter och 15 övriga tomter för byggnation. Utöver dessa var 11 egnahemstomter och 3 övriga tomter reserverade. Trafiksäkerheten för samtliga trafikanter och speciellt för den lätta trafiken i centrum förbättrades genom färdigställandet av hela Ålandsvägens ombyggnad. Antalet passagerare i kollektivtrafiken var 73 129 vilket är 1,4 % högre än året förut. Kartor och registeruppgifter var tillgängliga via webbläsare på stadens interna nät och en uppdaterad karta med olika lager var tillgänglig på stadens hemsida. Bidrag för multifunktionella våtmarker erhöles från Ålands landskapsregering i form av strukturstöd från Europeiska havs- och fiskerifonden. Infrastrukturnämnden fastställde en parkplan för en del av Nabbens parkområden för verkställande av stadens första våtmarksprojekt.

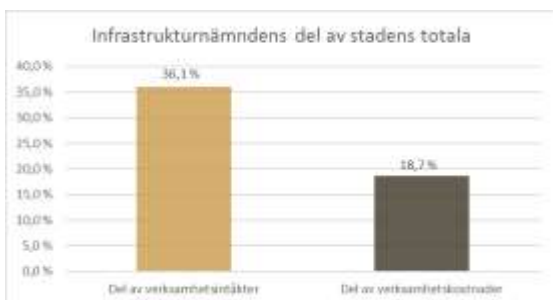
Vattentjänsterna till abonnenterna inom det egna verksamhetsområdet höll god kvalitet med endast få avbrott i samband med underhållsarbeten. Totalt renades cirka 2,1 miljoner m³ inkommande avloppsvatten (cirka 65 % flödeskapacitet) i Lotsbroverket. Med anledning av torkan var det inkommande flödet cirka 15 % lägre än året förut. Mängden avloppsvatten från samarbetskommunerna var cirka 0,6 miljoner m³, vilket är cirka 30 % av det totala inkommande flödet till verket. Lotsbroverkets reningsprocess fungerade planenligt och utsläppsvillkoren i miljötillståndet uppfylldes väl. Livsmedelsindustrins andel av belastningen av närings- och syreförbrukande ämnen i det inkommande avloppsvattnet är cirka 20 %. Den totala belastningen av närings- och syreförbrukande ämnen till Lotsbroverket ligger vid den teoretiskt beräknade högsta dimensionerande belastningen.

Det sammanlagda utfallet för avdelningens investeringar exklusive VA-verket visar ett överskott om 1,3 miljoner euro i förhållande till budget. Det stora överskottet beror främst på några uteblivna investeringar; Södra Lillängen, Östernäsvägen och Torgtaket samt delvis oanvända anslag för reinvesteringar. Ombyggnaden av Ålandsvägen etapp 2 inklusive Algots gränd färdigställdes inom utsatt tid strax innan vintersäsongen. Ombyggnaden av Ålandsvägen mellan Norra Esplanadgatan och Ålandsplan genomfördes under två år i enlighet med av stadsfullmäktige beslutade riktlinjer och av infrastrukturnämnden godkända ritningar. Utgifterna för projektet underskred den totala budgeten om 3 miljoner euro. Hanteringen av tjärasfaltens bokfördes enligt tidigare praxis som ett driftprojekt. Projektet är stadens största markentreprenad genom tiderna och Ålandsvägen är nu en modern och snygg stadsgata med fortsatt bra framkomlighet för all fordonstrafik samt med en säkrare och mer jämställd trafikmiljö och ett nytt heltäckande cykelvägsavsnitt genom hela centrum. Förnyandet av stadens höjd- och koordinatsystem påbörjades.

VA-verkets investeringsutfall sammanlagt på 1,0 miljoner euro följer budgeten. Ledningsarbeten som ingick i entreprenaden för Ålandsvägen etapp 2 utfördes planenligt och utan stora störningar i berörda fastigheters vattendistribution samt till lägre utgifter än budgeterat. Utgifterna för saneringen av vatten- och avloppsledningar samt nybyggnad av dagvatten i Berggatan nästan fördubblades främst beroende på att den ursprungliga budgeten för byggande av ett nytt rördike längs en smal återvändsgränd lades för lågt. Under året sanerades cirka 800 m gamla vatten-, avlopps- och dagvattenledningar samtidigt som 650 m nya dagvattenledningar byggdes. Med den nuvarande investeringstakten är omloppstiden för vattenledningar cirka 100 år och för avlopp och dagvatten cirka 80 år, vilket trots allt är relativt bra i jämförelse med andra kommuner. Stadens äldsta vattenledningar (asbestcement) i bruk är från 1948.

Infrastrukturnämnden exkl. VA-verket

Resultaträkning	Grundbudget	Ändringar i	Budget efter	Bokslut	Avvikelse	Bokslut
Belopp i euro	2018	budget 2018	ändr. 2018	2018	2018	2017
RESULTAT						
Verksamhetsintäkter	14 271 858	0	14 271 858	14 064 932	-206 926	13 997 406
Försäljningsintäkter	1 793 372	0	1 793 372	1 667 412	-125 960	1 721 477
Avgiftsintäkter	47 651	0	47 651	84 414	36 763	61 730
Understöd och bidrag	0	0	0	2 399	2 399	0
Övriga intäkter	1 862 372	0	1 862 372	1 848 757	-13 615	1 812 428
Interna verksamhetsintäkter	10 568 463	0	10 568 463	10 461 950	-106 513	10 401 772
Tillverkning för eget bruk	136 049	0	136 049	136 699	649	194 252
Verksamhetskostnader	-16 680 542	0	-16 680 542	-17 044 195	-363 652	-16 570 124
Personalkostnader	-5 554 221	0	-5 554 221	-5 460 111	94 110	-5 384 635
Löner och arvoden	-4 384 040	0	-4 384 040	-4 400 376	-16 336	-4 284 081
Lönebikostnader	-1 170 181	0	-1 170 181	-1 059 735	110 446	-1 100 554
Pensionskostnader	-904 972	0	-904 972	-884 944	20 027	-894 706
Övriga lönebikostnader	-265 209	0	-265 209	-174 791	90 418	-205 848
Köp av tjänster	-2 263 673	0	-2 263 673	-3 216 567	-952 894	-2 876 303
Material, förnödenheter och varor	-2 296 220	0	-2 296 220	-2 767 863	-471 642	-2 969 893
Understöd	-21 100	0	-21 100	-22 265	-1 165	-42 236
Övriga verksamhetskostnader	-1 201 391	0	-1 201 391	-391 336	810 055	-323 152
Interna verksamhetskostnader	-5 343 938	0	-5 343 938	-5 186 053	157 885	-4 973 906
-därav internhyra	-837 982	0	-837 982	-837 982	0	-837 612
-därav kost- och lokalservice	-104 036	0	-104 036	-111 749	-7 713	-106 937
-därav IT-kostnader	-114 627	0	-114 627	-114 627	0	-111 504
Verksamhetsbidrag	-2 272 635	0	-2 272 635	-2 842 565	-569 929	-2 378 466
Årsbidrag	-2 272 635	0	-2 272 635	-2 842 565	-569 929	-2 378 466
Avskrivningar och nedskrivningar	-3 787 365	0	-3 787 365	-3 636 884	150 481	-3 621 918
Planenliga avskrivningar	-3 787 365	0	-3 787 365	-3 636 884	150 481	-3 621 918
Årets resultat	-6 060 000	0	-6 060 000	-6 479 448	-419 448	-6 000 384
Årets överskott (underskott)	-6 060 000	0	-6 060 000	-6 479 448	-419 448	-6 000 384

	Total budget	Grundbudget	Ändr. i budget	Budget eft. ändr.	Bokslut	Avvik.bok-bud	Utfall	Utfall totalt
Investering	2018	2018	2018	2018	2018	2018	tidigare år	
INFRASTRUKTURNÄMNDEN EXKL VA-VERKET								
Inkomster		250 000	-250 000		15 477	15 477		
Utgifter		-4 335 000	615 000	-3 720 000	-2 374 831	1 345 169		
Netto		-4 085 000	365 000	-3 720 000	-2 359 354	1 360 646		
50001 Nytt bostadsområde, s. Lilläng								
Inkomster								
Utgifter	-1 030 000	-400 000		-400 000	-2 955	397 045		-2 955
Netto	-1 030 000	-400 000		-400 000	-2 955	397 045		-2 955
50015 Centrumplanering								
Inkomster							2 106	2 106
Utgifter	-107 000		-100 000	-100 000	-15 065	84 935	-14 135	-29 201
Netto	-107 000		-100 000	-100 000	-15 065	84 935	-12 030	-27 095
50029 Algotsgränd								
Inkomster								
Utgifter		-100 000		-100 000	-90 437	9 563		
Netto		-100 000		-100 000	-90 437	9 563		
50150 Ålandsvägen								
Inkomster								
Utgifter	-3 000 000	-1 900 000		-1 900 000	-1 567 902	332 098	-1 018 181	-2 586 083
Netto	-3 000 000	-1 900 000		-1 900 000	-1 567 902	332 098	-1 018 181	-2 586 083
50185 Koordinat- o höjdsystem								
Inkomster								
Utgifter	-60 000		-20 000	-20 000	-11 240	8 760		-11 240
Netto	-60 000		-20 000	-20 000	-11 240	8 760		-11 240
50249 GC-vägar och gångstigar								
Inkomster								
Utgifter		-100 000	-70 000	-170 000	-21 587	148 413		
Netto		-100 000	-70 000	-170 000	-21 587	148 413		
52002 Hjullastare								
Inkomster								
Utgifter			-125 000	-125 000	-125 000			
Netto			-125 000	-125 000	-125 000			
52019 Lastbil								
Inkomster								
Utgifter			-320 000	-320 000	-316 800	3 200		
Netto			-320 000	-320 000	-316 800	3 200		
59900 Projekteringar								
Inkomster								
Utgifter		-50 000		-50 000	-2 278	47 722		
Netto		-50 000		-50 000	-2 278	47 722		
59999 Ospecificerat								
Inkomster								
Utgifter		-1 000 000	785 000	-215 000		215 000		
Netto		-1 000 000	785 000	-215 000		215 000		
60003 Mariebad, reinvesteringar								
Inkomster								
Utgifter			-250 000	-250 000		250 000		
Netto			-250 000	-250 000		250 000		
60409 Mariebad, styrning reningsprocess								
Inkomster								
Utgifter					-156 888	-156 888		
Netto					-156 888	-156 888		
83106 Transportbil								
Inkomster								
Utgifter		-35 000	-35 000	-70 000	-38 166	31 834		
Netto		-35 000	-35 000	-70 000	-38 166	31 834		
83121 Ledningsbil								
Inkomster					15 477	15 477		
Utgifter					-23 811	-23 811		
Netto					-8 335	-8 335		
83133 Skylift								
Inkomster		250 000	-250 000					
Utgifter		-750 000	750 000					
Netto		-500 000	500 000					
83137 Lastväxlare								
Inkomster								
Utgifter					-2 701	-2 701		
Netto					-2 701	-2 701		

VA-Verket

RESULTATRÄKNING	Budget	Bokslut	Bokslut
Belopp i euro	2018	2018	2017
Omsättning	4 680 118,88	4 556 268,95	4 521 722,33
Tillverkning för eget bruk	44 123,16	51 947,76	51 506,10
Övriga rörelseintäkter	140 000,04	145 264,01	115 899,47
Material och tjänster			
Material, förnödenheter och varor	-1 511 350,92	-1 471 787,22	-1 396 863,16
Köp av tjänster	-755 058,79	-671 371,16	-710 746,41
Personalkostnader			
Löner och arvoden	-554 808,00	-549 464,44	-536 847,43
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	-114 817,80	-109 619,20	-112 085,71
Övriga lönebikostnader	-32 940,00	-21 833,25	-26 007,34
Avskrivningar enligt plan	-918 711,00	-914 813,42	-883 145,29
Övriga rörelsekostnader	-58 293,36	-88 140,27	-70 736,59
Rörelseöverskott (-underskott)	918 262,21	926 451,76	952 695,97
Finansiella intäkter och kostnader			
Till kommunen betalda räntekostnader	-134 064,48	-131 329,56	-137 280,96
Ersättning för grundkapitalet	-318 197,52	-320 932,44	-318 197,52
Överskott (underskott) före extraordinära poster	466 000,21	474 189,76	497 217,49
Extraordinära intäkter och kostnader	0,00	0,00	0,00
Överskott (underskott) före reserver	466 000,21	474 189,76	497 217,49
Förändring av reserver	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	466 000,21	474 189,76	497 217,49
Investering			
Investeringsinkomster	0,00	0,00	17 059,81
Investeringsutgifter	-980 000,00	-975 290,70	-1 049 371,79
Investeringsnetto	-980 000,00	-975 290,70	-1 032 311,98

BALANSRÄKNING

Belopp i euro per 31.12	Bokslut	Bokslut
	2018	2017
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Materiella tillgångar		
Byggnader	2 557 143,96	2 672 235,20
Fasta konstruktioner och anläggningar	12 233 544,36	11 805 191,84
Maskiner och inventarier	513 560,44	557 418,52
Pågående nyanläggningar	0,00	208 925,92
Placeringar		
Övriga fordringar	11 496,43	11 496,43
S:A BESTÅENDE AKTIVA	15 315 745,19	15 255 267,91
RÖRLIGA AKTIVA		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 111 890,72	1 144 068,96
Övriga fordringar	-157 106,86	-167 160,25
S:A RÖRLIGA AKTIVA	954 783,86	976 908,71
SUMMA AKTIVA	16 270 529,05	16 232 176,62
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	-7 954 938,13	-7 954 938,13
Tidigare års över/underskott	-2 767 277,66	-2 270 060,17
Årets resultat	-474 189,76	-497 217,49
S:A EGET KAPITAL	-11 196 405,55	-10 722 215,79
FRÄMMANDE KAPITAL		
Kortfristigt		
Lån från kommunen	-4 635 986,51	-5 103 654,10
Leverantörsskulder	-196 238,25	-183 062,36
Övriga skulder	-11 656,79	-11 116,87
Resultatregleringar	-230 241,95	-212 127,50
S:A FRÄMMANDE KAPITAL	-5 074 123,50	-5 509 960,83
SUMMA PASSIVA	-16 270 529,05	-16 232 176,62

VA-Verket**FINANSIERINGSANALYS**

Belopp i euro

	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Kassaflödet i verksamheten		
Rörelseöverskott	926 451,76	952 695,97
Avskrivningar	914 813,42	883 145,29
Finansiella intäkter och kostnader	-452 262,00	-455 478,48
Rättelseposter till internt tillförda medel	0,00	0,00
	1 389 003,18	1 380 362,78
Investeringarnas kassaflöde		
Investeringsutgifter	-975 290,70	-1 049 371,79
Finansieringsandelar för investeringar	0,00	17 059,81
	-975 290,70	-1 032 311,98
Finansieringens kassaflöde		
Förändringar i lånebeståndet		
Ökning/minskning av långfristiga lån	0,00	0,00
Ökning/minskning av kortfristiga lån från kommunen	-467 667,59	-258 923,92
Förändringar i eget kapital	0,00	-162 466,07
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar av fordringar på övriga	22 124,85	-22 863,88
Förändringar av räntefria skulder till övriga	31 830,26	96 203,07
	-413 712,48	-348 050,80
Förändring av likvida medel	0,00	0,00
Likvida medel 31.12	0,00	0,00
Likvida medel 01.01	0,00	0,00
Förändring	0,00	0,00
Finansiella nyckeltal:		
VA-verkets årsresultat, milj. euro	0,5	0,5
Kassamedel 31.12 milj. euro	0	0
Soliditetsgrad i procent	68,8 %	66,1 %
Nettolån 31 dec. i milj. euro	4,1	4,5
Lånestock 31.12 milj. euro	4,6	5,1
Lån euro/invånare	394	441
Verksamhetsintäkter i procent av verksamhetskostnaderna	164,4 %	165,5 %

Investering	Total budget 2018	Grundbudget 2018	Ändr. i budget 2018	Budget eft. ändr. 2018	Bokslut 2018	Avvik.bok-bud 2018	Utfall tidigare år	Utfall totalt
VA-VERKET								
Inkomster								
Utgifter		-950 000	-30 000	-980 000	-975 291	4 709		
Netto		-950 000	-30 000	-980 000	-975 291	4 709		
50150 Ålandsvägen								
Inkomster								
Utgifter			-400 000	-400 000	-252 033	147 967		
Netto			-400 000	-400 000	-252 033	147 967		
59999 Ospecificerat								
Inkomster								
Utgifter		-950 000	950 000					
Netto		-950 000	950 000					
70502 Pumpstationer, uppgradering								
Inkomster								
Utgifter			-30 000	-30 000	-26 965	3 035		
Netto			-30 000	-30 000	-26 965	3 035		
70504 Ringvägen								
Inkomster								
Utgifter	-150 000		-30 000	-30 000	-36 951	-6 951	-208 926	-245 877
Netto	-150 000		-30 000	-30 000	-36 951	-6 951	-208 926	-245 877
70508 Västra stamavlopp								
Inkomster								
Utgifter					-8 483	-8 483		
Netto					-8 483	-8 483		
70509 Berggatan VA sanering								
Inkomster								
Utgifter			-120 000	-120 000	-224 029	-104 029		
Netto			-120 000	-120 000	-224 029	-104 029		
70510 Havsgatan; Marieg- Skillnadsg.								
Inkomster								
Utgifter			-100 000	-100 000	-69 205	30 795		
Netto			-100 000	-100 000	-69 205	30 795		
70511 Lekgränd-Lindan								
Inkomster								
Utgifter			-50 000	-50 000	-77 586	-27 586		
Netto			-50 000	-50 000	-77 586	-27 586		
70513 Strandnäs stamavlopp								
Inkomster								
Utgifter			-60 000	-60 000	-55 796	4 204		
Netto			-60 000	-60 000	-55 796	4 204		
70586 Lotsbroverket proj kapacitet								
Inkomster								
Utgifter			-50 000	-50 000	-37 526	12 474		
Netto			-50 000	-50 000	-37 526	12 474		
70664 Solvändan								
Inkomster								
Utgifter					-31 653	-31 653		
Netto					-31 653	-31 653		
70668 Brunnar, ventiler, lednings								
Inkomster								
Utgifter			-90 000	-90 000	-102 326	-12 326		
Netto			-90 000	-90 000	-102 326	-12 326		
75500 Vattenmätare								
Inkomster								
Utgifter			-50 000	-50 000	-52 736	-2 736		
Netto			-50 000	-50 000	-52 736	-2 736		

Fastighetsavdelningen

RESULTATRÄKNING	Budget	Bokslut	Bokslut
Belopp i euro	2018	2018	2017
Omsättning	255 359,92	205 975,74	212 467,95
Tillverkning för eget bruk	5 060,04	0,00	1 249,28
Övriga rörelseintäkter	8 199 599,04	8 173 732,20	8 141 942,75
Material och tjänster			
Material, förnödenheter och varor	-1 410 898,32	-1 666 458,38	-1 645 622,47
Köp av tjänster	-1 876 786,24	-2 487 469,55	-2 081 836,20
Material och tjänster totalt	-3 287 684,56	-4 153 927,93	-3 727 458,67
Personalkostnader			
Löner och arvoden	-406 800,00	-364 762,45	-350 096,45
Lönebikostnader			
Pensionskostnader	-84 063,96	-74 162,61	-73 901,29
Övriga lönebikostnader	-24 552,00	-14 749,44	-17 123,27
Personalkostnader totalt	-515 415,96	-453 674,50	-441 121,01
Avskrivningar enligt plan	-2 636 077,20	-2 586 129,54	-2 622 683,57
Övriga rörelsekostnader	-671 508,36	-315 109,42	-299 923,34
Rörelseöverskott (-underskott)	1 349 332,92	870 866,55	1 264 473,39
Finansiella intäkter och kostnader			
Till kommunen betalda räntekostnader	-1 053 222,00	-1 044 470,98	-1 096 924,04
Övriga finansiella kostnader	-296 110,80	-296 110,80	-94 971,14
Finansiella intäkter och kostnader totalt	-1 349 332,80	-1 340 581,78	-1 191 895,18
Överskott (underskott) före extraordinära poster	0,12	-469 715,23	72 578,21
Extraordinära intäkter och kostnader	0,00	0,00	0,00
Överskott (underskott) före reserver	0,12	-469 715,23	72 578,21
Förändring av reserver	0,00	0,00	0,00
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	0,12	-469 715,23	72 578,21
Investerings			
Investeringsinkomster	0,00	0,00	6 458,42
Investeringsutgifter	-270 000,00	-156 888,00	-114 956,45
Investeringsnetto	-270 000,00	-156 888,00	-108 498,03

Fastighetsavdelningen		
BALANSRÄKNING	Bokslut	Bokslut
Belopp i euro per 31.12	2018	2017
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
Immateriella tillgångar		
Övriga utgifter med lång verkningstid	0,00	328,08
Materiella tillgångar		
Byggnader	51 594 499,79	54 062 280,83
Fasta konstruktioner och anläggningar	206 166,97	242 121,70
Övriga materiella tillgångar	435 114,42	517 180,11
Pågående nyanläggningar	156 888,00	0,00
Placeringar		
Övriga fordringar	483 142,64	483 142,64
S:A BESTÅENDE AKTIVA	52 875 811,82	55 305 053,36
RÖRLIGA AKTIVA		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	54 627,80	47 975,57
Övriga fordringar	126 789,23	112 031,94
S:A RÖRLIGA AKTIVA	181 417,03	160 007,51
AKTIVA TOTALT	53 057 228,85	55 465 060,87
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
Grundkapital	-37 093 099,58	-37 093 099,58
Tidigare års över/underskott	603 883,86	676 462,07
Årets resultat	469 715,23	-72 578,21
S:A EGET KAPITAL	-36 019 500,49	-36 489 215,72
FRÄMMANDE KAPITAL		
Långfristigt		
Övriga skulder	-7 646,25	-6 886,00
Kortfristigt		
Lån från kommunen	-16 520 046,05	-18 556 986,31
Erhållna förskott	-1 665,15	-1 639,54
Leverantörsskulder	-452 118,41	-356 035,76
Övriga skulder	-8 194,27	-11 866,45
Resultatregleringar	-48 058,23	-42 431,09
S:A FRÄMMANDE KAPITAL	-17 037 728,36	-18 975 845,15
PASSIVA TOTALT	-53 057 228,85	-55 465 060,87

Nyckeltal

Räddningsverket

Antalet larm låg på ungefär samma nivå som föregående år. Värt att notera, men som inte syns bland nyckeltalen, är att antalet skarpa larm, d.v.s. inte automatlarm ökade. Orsakerna till detta är det svårt att sia om, men sommarens torra bidrog samtidigt som en ökning av antalet byggnadsbränder och övriga olyckor kan härröra sig till slumpen.

Antalet larm för stadens frivilliga brandkår ökade ytterligare jämfört med föregående år till 119 larm, vilket är en mycket hög siffra för en frivillig brandkår. Orsakerna är att sommarens torra ledde till ett stort antal utryckningar samtidigt som den ansträngda personalsituationen på räddningsverket medförde att den frivilliga kåren behövde nyttjas för beredskapshållning då flertalet ambulanser var upptagna.

På utbildningssidan minskade antalet deltagare kraftigt trots att antalet utbildningsdagar endast var tio färre än i fjol. Detta berodde på att kurser med väldigt få deltagare hölls. Antalet sjöfartskurser minskade med nästan hälften, vilket dock var väntat eftersom behovet av sjöfartsutbildning är nere i en svacka.

Fastighetsavdelningen

Driftskostnaderna sammantaget ökade med drygt 4 %. Lokalkostnaderna för skolorna ökade med nästan 43 % jämfört med budget främst på grund av renoveringsarbetet vid Ytternäskola. Av budgeterade medel för investeringar användes knappt 60 %, mycket beroende på att arbetet med Mariebad avstannade.

Samhällstekniska avdelningen

Bytet av gatubelysningens kvicksilverarmaturer till LED och metallhalogen har hittills resulterat i en cirka 2 % lägre elförbrukning. Antalet passagerare i kollektivtrafiken ökade något. Antalet parkeringsböter minskade med cirka 30 % till 1807 bland annat med anledning av en ökad användning av automatiskt fungerande parkeringsskivor och genom att bilister lärt sig följa parkeringsplatsernas tidsregleringar bättre. Mängden sålt vatten har stabiliserat sig på nivån cirka 800 000 m³. Andelen läckvatten på cirka 20 % är på en acceptabel, men ändå för hög nivå.

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Fastighetsförvaltningen			
Våningsyta m ² per invånare	6,6	6,6	6,7
Investeringar i fastigheter/invånare	23	13	9
Driftkostnader för fastighetsförvaltningen/invånare	719	752	709
Våningsyta m ² per elev i skolorna	19,4	19,4	20,5
Lokalkostnad för skolorna per elev	1 108	1 940	1 520
Lokalkostnad per m ²	108,10	113,00	105,90
Värmekostnad per m ²	10,10	11,50	10,60
Elkostnad per m ²	8,50	8,50	7,80
Samhällsteknisk service			
Markavdelningen			
Gator m ²	641 598	641 598	641 598
Driftkostnader för vinterunderhåll	210 000	133 042	104 385
Driftkostnader för vinterunderhåll/invånare	18	11	9
Driftkostnader för gatuunderhåll	806 308	902 490	841 438
Driftkostnader för gatuunderhåll/invånare	70	76	72
Driftkostnader för gång- o cykelbana samt trottoar	82 915	95 681	79 111
Driftkostnader för gång- o cykelbana samt trottoar/	7	8	7
Driftkostnader för parker	508 730	422 986	470 002
Driftkostnader för parker/invånare	44	36	40
Driftkostnader för övriga grönområden	176 949	238 939	279 710
Driftkostnader för övriga grönområden/invånare	15	20	24
Driftkostnader för badplatser	88 275	96 092	91 371
Driftkostnader för badplatser/invånare	8	8	8
Driftkostnader för gatubelysning	303 190	286 830	296 759
Energiförbrukning för gatubelysning kWh	1 800 000	1 826 441	1 859 343
Energikostnad för gatubelysning	207 460	203 200	185 091
Belysningspunkter gator	4 516	4 515	4 516
Driftkostnader för gatubelysning/invånare	26	25	25
Driftkostnader för stadsbussen	366 287	344 021	341 531
Driftkostnader för stadsbussen/invånare	31	29	29
Passagerare på stadsbussen	68 000	73 129	72 088
Parkeringsböter	2 700	1 807	2 646

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Vattenverket			
Abonnenter vid Vattenverket	2 570	2 862	2 854
Abonnenter som är storförbrukare (företag/bostadsbolag)	200	207	202
Inköpt vattenmängd m ³	1 020 000	1 034 154	1 001 734
Svinn m ³	220 000	227 962	189 891
Inköpskostnad/m ³ exkl. moms	0,99	0,98	1,00
Intäkt/m ³ exkl. moms	2,18	2,2	2,12
Såld vattenmängd m ³	800 000	806 192	811 843
Såld vattenmängd m ³ totalt/invånare	70	69	70
Avloppsverket			
Anslutna abonnenter vid Avloppsverket	2 550	2 779	2 769
Avloppsvattenmängd totalt m ³	1 390 000	1 353 956	1 439 942
Kommentar: staden 772 805 m ³ (abonnentfakturering), samarbetskommunerna 581 151 m ³ (mätt vid stadsgränsen)			

	Budget 2018	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Räddningsverket			
Larm totalt vid Räddningsverket	2 975	2 972	2 990
Räddningstjänstuppdrag	375	361	361
Kommentar: Mariehamns Räddningsverk exkl. samarbetskommunerna			
Ambulansutryckningar	2 600	2 611	2 629
Akutbilsuppdrag	675	662	706
Räddningsverket, kostnad per invånare	172	180	170
Räddningsverket, kostnad/inv. exkl. interna överf. o	141	174	167
Larm vid Strandnäs FBK	75	119	114
Manskap per larm i medeltal hos Strandnäs FBK	8	8	8
Övningar hos Strandnäs FBK	25	44	42
Deltagare per övning hos Strandnäs FBK	12	16	18
Kursdeltagare totalt	1 620	1 200	1 798
Utbildningsdagar totalt	140	161	171
Antal sjöfartskurser	35	31	57
Antal övriga brandskyddskurser	60	59	69
Antal kurser i sjukvård	30	17	16

Måluppfyllelse

Ekonomisk hållbarhet

Staden stärker sin position som bosättningsort och plats för företagande.

Information om lediga tomter hålls uppdaterad på stadens hemsida. Infokampanj på Facebook görs vår och höst.

- Genomförts enligt plan.

Armaturer i stadens gatubelysning moderniseras i syfte att förbättra belysningen.

- Huvuddelen av gamla kvicksilverarmaturer har utbytt till moderna LED- eller metallhalogenarmaturer. Återstående enskilda kvicksilverarmaturer byts ut i samband med övriga saneringsåtgärder.

Med kontinuerligt underhåll kan trivsamma skolor och daghem erbjudas.

- Under sommarlovet har renoveringar utförts i Strandnäs skola, södra och norra. I Ytternäs skola har fuktskador åtgärdats, även det under sommaren. Vid Övernäs lågstadium har en hinderbana mm. anlagts. Vid Ängsbackens daghem har en cykelbana iordningsställts och vid Skutan har hela gården setts över.

Staden ska ha en stabil ekonomi.

Byggnader som inte behövs för stadens egen verksamhet avyttras. Infrastrukturnämnden ombesörjer egna planeringsförslag för att snabba upp processen.

- En stadsplaneändring för Mariegård har varit uppe till stadsutvecklingsnämnden. Fortsättning ej aktuell just nu pga. att daghemsverksamheten vid Flaggskeppet har evakuerats till Mariegård. Stadsplanen för Strandnäs gård har inte blivit klar.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Utvecklingssamtal hålls med varje anställd.

- Kansliet: Personliga samtal har ej hållits (tidsplaneringen höll inte).
- Räddningsverket: Samtal har hållits med alla anställda.
- Samhällstekniska avdelningen: 90 % av avdelningens anställda har deltagit i ett utvecklingssamtal med sin närmaste förman.
- Fastighetsavdelningen: Samtliga anställda har deltagit i samtal.

Inom sektorn görs regelbundna kontroller av arbetsplatsens säkerhet. Arbetsledningen utför dessa tillsammans med personalen för att kartlägga, dokumentera och åtgärda eventuella brister i arbetsmiljön.

- Arbetskyddet är en prioriterad del av sektorns verksamhet. Personalen använder rätt skyddsutrustning, arbetsmiljön i anläggningar och arbetsmaskiner kontrolleras enligt gällande föreskrifter och brister åtgärdas så fort de uppdagas.
- Räddningsverket: Med anledning av resultatet från medarbetarundersökningen som gjordes under 2018 har åtgärder vidtagits för ett förbättrat arbetsklimat. Arbetsplatsträffar har hållits. Omstruktureringar i vakterna har gjorts. Utvecklingsplan för såväl person som grupp har tagits fram.

Rutiner för den interna informationen förbättras vid räddningsverket.

- Det finns klart och tydligt angivet hur informationsgång ska ske. Varje månad skickar tf. räddningschef ut ett månadsbrev till alla anställda med viktig information för kommande månad.

Vid rekrytering tas hänsyn till att utjämna obalans i könsfördelningen.

- Sektorn är tydligt mansdominerad förutom vad gäller kansliet.
- Den lediga tjänsten som administrativ chef söktes av 9 män och 3 kvinnor (en man har anställts i januari 2019).
- Räddningsverket arbetar aktivt för en jämnare könsfördelning. Under 2018 påbörjade en av de kvinnliga medarbetarna sin utbildning till brandman och när hon är utexaminerad uppfyller hon samtliga krav för en ordinarie tjänst. Renodlade vikariat som ambulanssjukvårdare upprätthålls av kvinnlig vårdpersonal.
- Fastighetsavdelningen har utannonserat två tjänster under året och tyvärr var endast en av de sökande kvinna.
- Inom samhällstekniska avdelningen har de senaste nyanställningarna resulterat i en förbättrad utjämning av könsfördelningen i personalstyrkan.

Social hållbarhet

Staden tillhandahåller en god kommunal service och är attraktiv samt välkomnande för alla.

Tillgängligheten vid busshållplatserna förbättras

- Namnskyltarna har anskaffats och monteringen utförs under våren 2019.

Vid upprustning av trafikleder och vid asfaltering prioriteras avsnitt i sämsta skick.

- Planerade arbeten har utförts under året.

Alla stadens byggnader och anläggningar skall vara tillgängliga.

- Tillgänglighetsfrågorna är prioriterade inom fastighetsavdelningen. I nuläget finns ett antal byggnader med brister i tillgänglighet så som Övernäs lågstadium, Doktorsvillan och Flaggskippet. För Övernäs skola gjordes en tillgänglighetskartläggning som underlag för kommande åtgärder. Doktorsvillans framtid planeras i en kommitté som även ser över tillgängligheten. Flaggskippet evakuerades akut under hösten och den framtida användningen är öppen.

Fotgängare, cyklister och motorfordonsförare beaktas likvärdigt vid trafikplanering.

- Att beakta alla användargrupper är en central strategi i samhällstekniska avdelningens trafikplanering och tillgänglighetsarbete.

Infrastrukturnämnden tar fram ett underlag för beslut om den framtida kollektivtrafiken där en studie av servicelinjetrafiken ingår.

- Planeringen pågår i enlighet med infrastrukturnämndens anvisningar.

Delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt.

Startmöten hålls inför större ombyggnadsarbeten.

- I större ombyggnadsprojekt tillsätts alltid en projektgrupp med berörda. När olika skador i fastigheterna som påverkar inomhusmiljön uppstår, inleds processen med att sammankalla berörda, också elevers/dagisbarns föräldrar, till ett möte med information om vad som har uppdragats och vilka åtgärder som vidtas. Startmöte inför Ålandsvägens renovering, del 2, hölls den 22.1.2018.

Informationsmöten om tillfälliga trafikarrangemang arrangeras i samband med Ålandsvägens ombyggnad.

- Informationen har varit uppdaterad och tillgänglig på hemsidan under hela entreprenadtiden och pressmeddelanden i viktiga frågor har getts ut. Entreprenaden färdigställdes enligt tidplanen.

För att öka den sociala hållbarheten söker infrastruktursektorn aktivt samarbete med sysselsättningsorganisationer så som AMS, Katapult och Emmaus.

- Möte har hållits med AMS, Katapult och Emmaus gällande samarbetsmöjligheterna. Konstaterades att staden redan har flera sysselsättningsanställda och att koordineringen av utvecklingsåtgärderna sker via stadsledningen.
- Räddningsverket har under året deltagit i flertalet samverkansprojekt med både Röda Korset och SFI (Svenska för invandrare). Projekten har inneburit både gruppsamtal, studiebesök m.m.

Staden skapar förutsättningar för trygghet, god hälsa och välbefinnande.

Belysningen förbättras och en god städning upprätthålls.

- Huvuddelen av gamla kvicksilverarmaturer är nu utbytta till moderna LED- eller metallhalogenarmaturer. Återstående enskilda kvicksilverarmaturer byts ut i samband med övriga saneringsåtgärder.
- Under sommarhalvåret har extra resurser använts för städning av allmänna områden. Staden är överlag väl städad, men en översyn av hur sophanteringens kan förbättras pågår.

Konkreta åtgärder för en god inomhusmiljö vidtas.

- Under året görs lagstadgad ventilationsrengöring. Byte till mer energieffektiva ljuskällor med bättre belysning sker kontinuerligt. Vid misstanke om fuktskador görs utredningar så snart det är möjligt inför vidare åtgärder.

Räddningsverkets förebyggande arbete mot bränder och olyckor, samt beredskapen för ambulans- och räddningsuppdrag uppfyller fastställt servicenivåbeslut.

- Staden har under 2018 bedrivit ett förebyggande arbete mot bränder och olyckor på flera plan. Kurser i allmän brandkunskap har hållits med stadens förskolebarn. Räddningsverket informerar fortlöpande om olycksförebyggande arbete, tips och idéer via sociala medier. Dialog kring olycksförebyggande har hållits med inflyttade i samarbete med Röda Korset och Medis. Information till allmänheten har hållits under höstens blåljusdag samt vid olika jippon där Räddningsverket har varit närvarande. Räddningsverket har även utfört brandsyn enligt det som regleras i lag och förordning.

Möjligheten att dygnet runt gå ut med krisinformation på sociala medier och hemsida utvecklas.

- Räddningsverket fortsätter med sin Facebook-sida som har över 2 500 följare. Därifrån kan man få en stor spridning av varningsmeddelanden. Möjlighet att gå ut via både stadens och landskapets hemsidor finns också. Räddningsverket har idag tydliga blanketter i ledningsfordonen för att snabbt kunna författa varningsmeddelanden som skickas till Ålands Radio för förmedling. Ett projekt för att ta fram en krisinformationssida i samarbete med landskapsregeringen har påbörjats, www.kris.ax (<http://www.kris.ax>).

Uppdatering av befintligt "Trafiksäkerhetsprogram för Mariehamns stad 1998" påbörjas. Trygga skolvägar prioriteras och barnkonsekvensanalys tillämpas.

- Med anledning av bl.a. hög belastning på administrativa rutiner har inte aktiviteten kunnat prioriteras under verksamhetsåret så som planerats.

Kulturell hållbarhet

Staden värnar sin kulturhistoria och främjar det samtida kulturutövandet.

Ett seminarium om Lilla Holmen ordnas.

- Seminariet, som var öppet för allmänheten, hölls 6.2.2018. Stadsstyrelsen beslöt 14.6.2018 att tillsätta en kommitté för översyn av Lilla holmens faciliteter och huvudmannaskap. Kommittén skall inkomma med slutrapport senast den 31.5.2019.

Miljömässig hållbarhet

Staden arbetar målmedvetet och systematiskt med miljöfrågor.

Energisnåla armaturer installeras.

- Arbetet med byte till mer energieffektiva ljuskällor pågår kontinuerligt.

En policy för nyttjande av miljöskadliga skumvätskor vid brandsläckning tas fram.

- Arbetet med framtagande av en policy för miljöskadliga skumvätskor pågår. Arbetet har inte hunnit färdigställas under 2018 då ämnet dels är komplext och synen på användning av skumvätskor skiljer sig markant i våra nordiska länder, dels har inte tillgängliga resurser funnits för att fullt ut arbeta med denna policy.

Staden skapar förutsättningar för att invånarna ska kunna göra miljömedvetna val.

Gång- och cykelvägsnätet förbättras för att locka till ökat gående och cyklande.

- Årets viktigaste projekt, saneringen av Ålandsvägen etapp 2, färdigställdes enligt tidplan och inom budgetramarna. Vid invigningen betonades att ett enhetligt gc-vägsavsnitt nu finns längs hela Ålandsvägen.

Förtroendevalda i nämnder 2018

Stadsutvecklingsnämnden

Ordförande	Tom Forsbom
Vice ordförande	Peter Enberg
Ledamöter	Ingrid Zetterman Daja Rothberg Christian Beijar Rauli Lehtinen Pia Häggblom

Byggnadsnämnden

Ordförande	Camilla Hägglund-Palmqvist
Vice ordförande	Gunilla Hansen
Ledamöter	Viktor Dahlén Kjell Sjöblom Clas-Folke Hansen

Bildningsnämnden

Ordförande	Henrik Boström
Vice ordförande	Viveka Landgårds
Ledamöter	Igge Holmberg Petra Svens Annelie Karlberg Maria Mattsén Stig Andersson Johnny Landström

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande	Barbro Sundback
Vice ordförande	John Holmberg
Ledamöter	Conny Qvarfordt t.o.m 28.2.2018/Henrik Löthman fr.o.m 1.3.2018 Anita Husell-Karlström Lillian Holmberg Robert Liewendahl Marie Norrgrann

Socialnämnden

Ordförande	Ulf-Peter Westmark
Vice ordförande	Ulla Andersson
Ledamöter	Joanna Isaksson Martin Nilsson Anna-Lena Groos Clas Öfverström Jenny Schuhmeister Conny Nylund

Infrastrukturnämnden

Ordförande	Jessy Eckerman
Vice ordförande	Christina von Hertzen
Ledamöter	Lennart Isaksson Böge Holmberg Anders Hallbäck Pernilla Söderlund Sune Axelsson Siv Forsbom

Redogörelse över hur stadens interna tillsyn har ordnats

lakttagande av bestämmelser, föreskrifter och beslut

Kommunens organisation finns fastslagen i förvaltningsstadga, instruktion samt i budget och bokslut. Anslagsansvarig och godkännare för och inom respektive resultat- och balansräkningsenhet följer förvaltningsstadgan och finns närmare specificerad i godkännanderättslistan. I förvaltningsstadgan finns även angivet förvaltningschefernas befogenheter och åligganden. Tjänsteinnehavare med beslutanderätt är skyldig att, i löpande nummerordning, föra förteckning över fattade tjänstemannabeslut. Nämnd, motsvarande organ eller stadsstyrelsen har tagit del av besluten.

Uppnående av mål, tillsyn över användningen av tillgångar, kompetent och tillförlitlig bedömning av lönsamheten

Stadsfullmäktige har godkänt rambudgetering med nettoanslag för driften. Uppföljning av användningen av budgeterade medel, sker kontinuerligt i nämnd eller motsvarande organ. Två tertialuppföljningar behandlas i stadsstyrelsen och delges stadsfullmäktige. För stadsstyrelse/-fullmäktige presenteras hela årets verksamhet i bokslut och verksamhetsberättelse. I verksamhetsberättelsen klargörs även hur verksamhetsidéer och målsättningar uppfyllts.

Finanschefen har fattat beslut om användarrätten till kommunens bankkonton. Vid årsskiftet beställs verifierade saldobesked från respektive bank. Registrering av leverantörsfakturor samt övriga betalningar sker centralt på finanskansliet. Hela betalningsrutinen kan inte genomföras av en och samma person. Ansvarig för en betalningsrutin kan inte registrera leverantörsfakturor.

Ordnande av riskhantering

Risker i anslutning till verksamhet, investeringar och finansiering bärs i regel av kommunen. Ekonomiska risker (såsom minskade samfundsskatteintäkter, lånebördan), strategiska risker (såsom finansierings- och borgensåtaganden för bostadsbyggande, näringslivsfrågor), skaderisker (såsom eldsvåda, vattenläckage, andra olyckor) samt verksamhetsrisker (såsom tillräcklig och behörig personal) har vid behov beaktats av behörig instans. Finansieringsriskerna har reducerats genom att finanskansliet följer regelbundet kommunens penningströmmar och likviditet. Kommunens likviditet har varierat. Penningmedel har inte placerats under året. Ingen långfristig upplåning har skett under året. Rapport över skatteintäkter, lånesaldon samt kassamedel har under året delgivits stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Egendomsriskerna och verksamhetsansvaret har minimerats genom försäkringar. Datariskerna hanterar kommunen genom väl skyddat nätverk och personliga lösenord. Backup görs kontinuerligt med regelbundna kontroller. IT-drift och underhåll sköts av ÅDA Ab. Se även stadens "Dataledning" sid 91.

Tillsyn av anskaffning, överlåtelse och skötsel av tillgångar

Investeringarna samt förvaltningarnas driftsupphandlingar i enlighet med stadens upphandlingsanvisningar faller under nämnd eller motsvarande organs ansvarsområde. I enlighet med förvaltningsstadgan och stadsstyrelsens beslut har förvaltningsgemensam upphandling genomförts av stadens upphandlingsledare i samarbete med intern expertis inom respektive produkt- och ämnesområde.

Infrastrukturnämnden och dess fastighetsavdelning ansvarar för skötseln av de kommunala fastigheter som ingår i internhyressystemet.

Avtal

Kommunens avtal finns samlade i mappar och förvaras i brandsäkert arkiv. Det finns en numrerad innehållsförteckning. Fr.o.m september 2018 registreras och scannas nya avtal in i stadens ärendehanteringsprogram "Hilda". Upphandlingsavtal registreras i stadens upphandlingsprogram e-Avrop. Uppföljning av avtalsvillkor och -preskribering åligger respektive tjänsteman. Avtal som löper över budgetåret beslutas i enlighet med förvaltningsstadga och instruktion.

Bedömning av hur den interna revisionen är ordnad

Stadsstyrelsen ansvarar för ordnandet av den interna övervakningen och utfärdar vid behov direktiv för denna övervakning.

Den interna revisionen ingår i respektive förvaltningschefs ansvarsområde.

Säkerställande av den interna kontrollen i koncernen

Varje juridiskt enskilt koncernsamfund i Mariehamns stads koncern har egen revision. I enlighet med förvaltningsstadgan är det stadsdirektören som ansvarar för koncernstyrningen om inte stadsstyrelsen i enskilda fall beslutar annat. Stadsfullmäktige utser stämmorepresentanter och stadsstyrelsen styr via sitt direktiv till Mariehamns stads representanter vid bolagsstämmor. Under året och i enlighet med stadens fastställda koncerndirektiv har stadsstyrelsen gett instruktioner och anvisningar till stadens företrädare i olika samfunds förvaltningsorgan om hur staden ska ställa sig till de aktuella frågor som behandlats.

Stadsstyrelsen fattar med stöd av stadens ägande och bestämmanderätt beslut om vilka upplysningar de olika samfunden ska ge staden om sin verksamhet och sin ekonomiska ställning. Samtliga koncernbolag har redovisat bokslut för år 2018.

Dataledning

Syfte och bakgrund

I verksamhetsplanen för 2018 fastställde stadsstyrelsen att Mariehamns stad ska upprätta ett databokslut som ska vara en del av bokslutet för 2018. Syftet är att ge en rapport över stadens dataledning. I rapporten redogörs hur införandet av GDPR har påverkat Mariehamns stad, rutiner kring datasäkerheten, rutiner för intern kontroll, kommande utvecklingsåtgärder och statistik över support- och driftärenden för 2018. I delar av stadens dataledning ingår riskbedömning. Syftet med riskbedömningen är att utvärdera eventuella säkerhetsbrister i stadens IT-miljö. Analysen är indelad i tre risknivåer där hög och medium kräver en mer omfattande separat riskanalys. Detta är Mariehamns stads första databokslut som årligen kommer att revideras. År 2019 rapporteras även om hur utvecklingsåtgärderna framskrider.

Lagstiftning och dataskydd

Beskrivning EU:s dataskyddsförordning (GDPR)

EU:s förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter är förpliktande för hela EU från och med den 25 maj 2018. I denna förordning fastställs bestämmelser som skyddar fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.

Det fria flödet av personuppgifter inom unionen får varken begränsas eller förbjudas av skäl som rör skyddet för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter.

Europaparlamentets och rådets persondirektiv 95/46/EG om skydd av enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter upphörde att gälla den 25 maj 2018.

Behandling av personuppgifter

Med personuppgifter avses all information som direkt eller indirekt kan knytas till en person som är i livet, t ex personens namn, adress, yrke, kommun och ålder.

För behandling av personuppgifter tillämpas EU:s dataskyddsförordning (punkt 2.1). Behovet av uppgifter utreds noggrant av utsedd personuppgiftsansvarig och enbart de uppgifter som är väsentliga begärs in från uppgiftslämnaren. Staden behandlar bara personuppgifter när uppgiften eller tjänsten kräver det.

I staden fungerar kommunens nämnder som personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som behandlas inom sektorn, för centrala register ansvarar stadsstyrelsen. I staden finns det 96 register som behandlar personuppgifter.

De personuppgifter som anges i anställningsavtal och lönespecifikationer för anställda av Mariehamns stad sparas i regel i 50 år.

Mer information finns på www.mariehamn.ax/gdpr

Inverkan av ändring i dataskyddslagstiftningen

Mariehamns stad följer dataskyddsförordningen och har utsett ett dataskyddsombud på halvtid. Ombudets ska övervaka att staden följer dataskyddsförordningen, utföra kontroller och genomföra informationsinsatser i syfte att säkra upp att organisationen behandlar personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning.

Under 2018 har Mariehamns stads dataskyddsombud varit ett stöd i framtagandet av registerbeskrivningar, arbetat fram rutiner för begäran av registerutdrag samt kartlagt nuläget för behandling av personuppgifter.

Speciallagstiftning

Landskapsregeringens lagförslag om dataskydd inom landskaps- och kommunalförvaltningen är antagen av lagtinget och väntar på att statsfästas av Finlands president.

LL (2007:88) om behandling av personuppgifter inom landskapets- och kommunalförvaltningen, LL (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet och flera speciallagar som preciserar kommunens informationsskyldigheter verksamhet inverkar på hur Mariehamns stad hanterar information.

Datasäkerhet

Hantering av datasäkerhet

På Mariehamns stads intranät finns information och direktiv om stadens datasäkerhetspolicy.

Hantering av behörighet

Användarbehörighet till stadens system är reglerad till arbetsuppgiftens innehåll. Behörigheten styrs från Åda via Microsoft Active Directory eller via systemansvariga för enskilda applikationer.

Teknisk datasäkerhet

I detta avsnitt redogörs den tekniska datasäkerheten för Mariehamns stad och planen framåt.

Åda sköter underhållet och driften av Mariehamns stads IT-miljö. Åda gör regelbundna underhållsarbeten i servicefönster och genomför säkerhets- och kritiska uppdateringar av stadens servrar.

Under 2018 flyttade Åda stadens servrar till ny serverhall. Detta är en grundläggande åtgärd för att säkra tillgängligheten till stadens IT-miljö och skapa förutsättningar för utökad redundans*. På hösten driftsattes Åda jourtjänst 24/7 i syfte att säkra upp tillgången till stadens verksamhetskritiska system. Därutöver har Åda genomfört en nulägesanalys av stadens brandväggslösning.

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	
Hög	X

*Redundans byggs in för de system som ska ha hög tillförlitlighet. I en redundant miljö kan två datorer arbeta parallellt med samma uppgifter och spegla varandra och om den ena havererar så tar den andra över.

Incidentrapportering och rapport från brandväggen

Incidenter som uppstår i stadens IT-miljö inrapporteras till staden via e-post eller SMS eller i Åda ärendehanteringssystem Helpdesk.

Under 2018 redovisade Åda åtta incidenter i stadens IT-miljö.

Följande incidenter rapporterades in från Åda

- Avigilon server fel
- Problem med inkommande e-post
- Felkonfiguration i nätverket
- Fiber avgrävd Nyängens dagis
- Fel i nätverksförbindelsen i bergsskyddet
- Problem med åtkomst till journalsystemet
- Störning i Book-it
- Störning i Medis internetförbindelse

Snitttiden för åtgärd av incidenter var cirka fyra timmar.

Rapport från brandväggen 2018

Under 30 dagar har sammanlagt 36,6 miljoner paket stoppas av stadens brandvägg av olika anledningar (Inklusive internt inom staden) och därutöver har 5 029 stycken webbhot blockerats.

Kontinuitet och riskhantering

Åda står för kontinuiteten och gör riskanalyser i stadens IT-miljö.

Under hösten 2018 påbörjades ett projekt med Åda i syfte att analysera stadens IT-nätverk. I projektet genomförs analys av stadens IT-nätverk och en kartläggning av akuta operativa problem och begränsningar. Detta projekt fortsätter under 2019.

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	
Hög	X

Internkontroll

I dataskyddsbudets uppdrag ingår att regelbundet genomföra internkontroll av stadens processer och rutiner för behandling av informationstillgångar och ta fram anvisningar för att säkra upp att staden följer dataskyddsförordningen.

I projektet framtida drift genomförs en kartläggning av Mariehamns stads IT-miljö som utformas i en nulägesanalys. Syftet med projektet är bland annat att identifiera risker, brister och även att synliggöra de styrkor som finns i stadens IT-miljö.

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	X
Hög	X

Att säkerställa den anställdes kunskande

Varje nyanställd får en introduktion av sin chef, enligt en checklista, i vilka regler som finns och vad som ingår i arbetsuppgifterna samt var de kan få hjälp och stöd. Nyanställda får också hjälp att ställa i ordning sin arbetsplats med telefoni, nycklar, kontorsmaterial och åtkomst till stadens IT-miljö.

På Mariehamns stads intranät finns information och direktiv som behandlar staden datasäkerhet. Det finns anvisningar för hantering av personalregister, EU:s dataskyddsförordning, policy för datalagring, policy för intern kommunikation och stadens registerbeskrivningar.

Under perioden 9 april - 7 maj 2018 pågick utbildning i GDPR för stadens personal. Mariehamns stad fick tillgång till ett utbildningspaket från Finlands kommunförbund med fyra videoföreläsningar om GDPR. Tre av videoföreläsningarna var obligatoriska. Visningar av videoföreläsningar arrangerades för stadens personal både i stadshuset och på stadsbiblioteket. Dessa videoföreläsningar var även tillgängliga via webben hemifrån. I utbildningspaketet finns diskussionsfrågor som kan vara till stöd i arbetet med dataskydd. Sammanlagt deltog 485 från personalen i videoföreläsningarna.

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	X
Hög	

Persondatalager

Nuvarande persondatalager

Uppgifter om externa användare

Mariehamns stads nuvarande persondatalager omfattar alla register där persondata finns lagrat. I staden finns det personuppgifter och uppgifter om stadens personal i följande system:

Personuppgifter

Digitalt

- Ekonomisystem
- Faktureringsystem
- Office 365 miljön
- Kassasystem
- Närvaroregistrering för daghemsbarn
- Planritningsprogram
- Ärendehanteringssystem
- Vårdjournalssystem
- Läroplattform
- Program för matsbeställningar
- Biblioteksbokningssystem
- Övervakningssystem
- Wi-Fi system

Analogt

- Blanketter (pärmar i låst skåp, olåst skåp, på hyllor samt i pappershögar)
- Möteskallelser och protokoll (i pappershögar, olåst skåp, på hyllor)
- Andra dokument i kontorsutrymmen (pärmar i låst skåp, olåst skåp, på hyllor samt i pappershögar)

Uppgifter om personal

Digitalt

- Ekonomisystem
- Löneprogram
- Faktureringsystem
- Office 365 miljö
- Bokföringssystem
- Kassasystem
- Intranät
- Verksamhetsstyrning
- Ärendehanteringssystem
- Planritningsprogram
- Vårdjournalssystem
- Läroplattform
- Kommunikationsplattform
- Elevhanteringssystem
- Schemaläggningssystem
- Program för livsmedelsbeställningar
- Parkeringsbotsystem
- Passersystem
- Stämpelklocka
- Biblioteksbokningssystem
- Telefonväxelsystem
- Lokala filserver
- Övervakningssystem
- Wi-Fi system
- Trådbundet nätverk
- ADSL routrar

Analogt

- Blanketter (pärm i låst skåp, olåst skåp, på hyllor samt i pappershögar)
- Möteskallelser och protokoll (i pappershögar, olåst skåp, på hyllor)
- Andra dokument i kontorsutrymmen (pärm i låst skåp, olåst skåp, på hyllor samt i pappershögar)

Mer information om registerbeskrivning finns på stadens hemsida. www.mariehamn.ax/register

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	
Hög	X

Skalskydd

Under 2018 installerades nya kodlås för att höja säkerhetsåtkomsten till stadens fastigheter.

Riskenivåer	Riskbedömning
Låg	
Medel	X
Hög	

Utlämnande av uppgifter

Under 2018 inkom noll förfrågningar på registerutdrag enligt GDPR.

Behandling av personuppgifter i form av uppdrag

Med personuppgiftsbiträdesavtal kan Mariehamns stad säkra upp att personuppgiftsbiträdet (leverantören) uppfyller de instruktioner som staden som personuppgiftsansvarige ställer vid behandling av personuppgifter. Detta biträdesavtal upprättas vid uppdragets och projektets avtalstecknande.

Ärendehantering och arkivering

Mariehamns stad har under 2018 bytt ärendehanteringssystem Kommunoffice till Tweb (Hilda). Samtliga handlingar inom staden arkiveras och ska arkiveras i enighet med gällande arkivplan. I gällande arkivplan ska all arkivering ske till pappers.

Utvecklingsåtgärder för år 2019 och framåt

Organisationen är i utvecklingsfas gällande datasäkerhet och under år 2019 sker, förutom det som redan nämnts, följande aktiviteter:

- Att införa pseudo anonymisering.
- Fortsätta arbetet med att anpassa Mariehamns stads register/programvaror till EU:s dataskyddsförordning
- Genomföra gap analys tillsammans med Åda av nuvarande servermiljö.
- Vidareutveckla databokslutet.
- utforma en mer omfattande IT-säkerhetspolicy och informationssäkerhetspolicy för staden.
- Övergå till nationella inkomstregistret Katre.
- Genomföra förberedelse inför en övergång till fullmakter i suomi.fi.
- Stegvis införa informationssäkerhetsrutiner genom att ta fram processbeskrivningar av det data som finns i staden samt att göra klassificeringar, riskanalyser och åtgärdsplaner.
- Skapa förutsättningar för att möjliggöra en certifiering i informationssäkerhet (ISO-27001) inom 5 år.
- Utredda möjligheten att trygga strömtillförsel till arbetsstationerna i stadshuset vid elavbrott.
- Utredda behovet av ökat skalskydd för Mariehamns stads fastigheter.
- Skriva Service Level Agreement (SLA avtal) med Åda.
- Utarbeta en IT-policy för Mariehamns stad.
- Utforma ett IT-användaravtal för stadens personal som beskriver användningsrätten till stadens IT-system.
- Skapa plattform för intern incidentrapportering i SharePoint Online.
- Möjliggöra fortsatt utveckling av intern kontroll av stadens arbetsprocesser och datasystem. Nya anvisningar utarbetas efter behov.
- Skapa utbildningsmaterial i GDPR och skapa rutiner för att fortlöpande säkerställa den anställdes kunskande.
- Fastighetsavdelningen ska säkerställa kopplingen mellan elektronisk nyckel (TAG) och person. Genomföra uppdatering av stadens arkivplan, bland annat för att möjliggöra elektronisk arkivering och korta ned behandlingstiden för arkivering av stadens handlingar.

Statistikuppgifter

Nedan finns statistik över antal driftärenden och supportärenden fördelat per sektor och som har lagts upp i Åda Helpdesk år 2018.

Exempel på supportärenden är att genomföra installationer av skrivare, Micro PC och skärmar, skapa behörigheter till system/mappar, utföra lösenordsbyten, registrering av nya användare, avsluta användarkonton, lösa inloggningsproblem och sätta igång mobiltelefoner.

Exempel på driftärenden är att utföra kontroller av stadens IT-nätverk, uppdateringar av stadens Wi-Fi lösning och Wi-Fi utbyggnad, kontrollera backuper, genomföra servicefönster, sköta underhållet av stadens serverpark och lösa problem i stadens iStaden (TS) miljö.

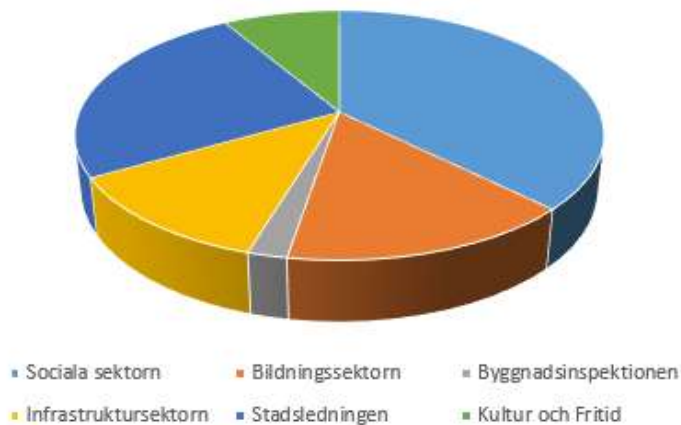
Supportärenden är bl. a användarstöd, problem- och ändringshantering, beställningar av olika slag och uppföljningar.

Driftärenden är bl. a underhåll och uppdatering av servermiljön, lagring, backupsystem, nätverk och relaterad mjukvara.

Åda supportärenden 2018

Sektor	Antal	Timmar	Summa (65 €/h)	%
Sociala sektorn	1 543	704,3	45 776,25	37,5 %
Bildningssektorn	613	265,8	17 273,75	14,9 %
Byggnadsinspektionen	85	38,5	2 502,50	2,1 %
Infrastruktursektorn	498	202,0	13 130,00	12,1 %
Stadsledningen	1 029	545,8	35 473,75	25,0 %
Kultur och Fritid	351	174,5	11 342,50	8,5 %
Summa	4 119	1930,8	125 498,75	100,0 %

Åda supportärenden 2018

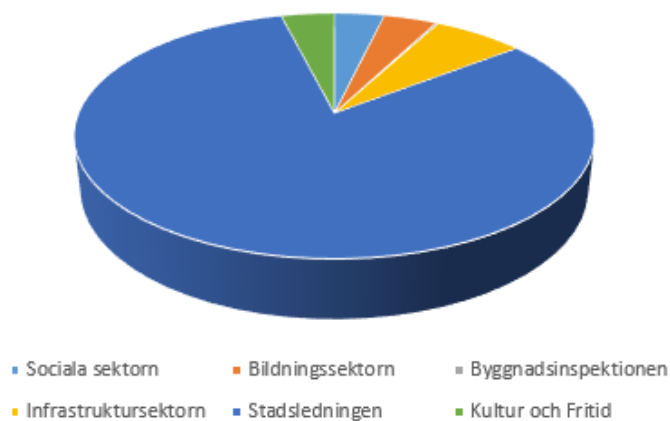

Åda driftärenden 2018

Sektor	Antal	Timmar	Summa (75 €/h)	%
Sociala sektorn	60	61,0	4 575,00	3,7 %
Bildningssektorn	64	44,8	3 356,25	4,0 %
Byggnadsinspektionen	3	2,0	150,00	0,2 %
Infrastruktursektorn	109	100,5	7 537,50	6,7 %
Stadsledningen	1 320	1334,3	100 068,75	81,5 %
Kultur och Fritid	64	59,0	4 425,00	4,0 %
Summa	1 620	1601,5	120 112,50	100,0 %

Till största del samordnas stadens driftärenden via stadsledningens verksamhet Finans-IT.

Åda driftärenden 2018

Bokslutsnoter

1. Noter angående upprättandet av bokslutet

Värderingsprinciper och värderingsmetoder samt periodiseringsprinciper och periodiseringsmetoder som har följts vid upprättandet av bokslutet;

Periodiseringsprinciper

Intäkter och utgifter har tagits upp i resultaträkningen på prestationsbasis. Avvikande från redovisning på prestationsbasis har skatteintäkter bokförts enligt redovisningstidpunkten på räkenskapsperioden i fråga.

Bestående aktiva

Materiella och immateriella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt anskaffningsutgift minskad med avskrivningar enligt plan och med finansieringsandelar för investeringsutgifter. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från en på förhand upprättad avskrivningsplan.

Placeringar

Placeringar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgift eller lägre värde. Grunden för värderingen utgörs av de sannolika framtida inkomster som sammanhänger med tillgången eller dess värde för produktionen av tjänster.

Poster av placeringskaraktär bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt anskaffningsutgift eller till sannolikt lägre överlåtelsepris.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har upptagits i balansräkningen enligt FIFO-princip till beloppet för anskaffningsutgiften eller till beloppet för den sannolika anskaffningsutgiften om den är lägre eller till beloppet för det lägre sannolika överlåtelsepriset om det är lägre.

Finansieringstillgångar

Fordringarna har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller till sannolikt värde om detta är lägre. Finansiella värdepapper har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgift eller till sannolikt överlåtelsepris om detta är lägre.

Hantering av understöd

Finansiella understöd för anskaffning av materiella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits som minskningar av anskaffningsutgiften för tillgången.

Poster i utländsk valuta

Stadens utländska leverantörsskulder har omräknats till euro med följande valutakurser per 31.12.2018:

- SEK = 10,1001
- NOK = 9,8055

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

2. VERKSAMHETSINTÄKTER ENLIGT ANSLAG		
	År 2018	År 2017
Stadsledning	430 248,64	521 269,12
4mbk Pommern	0,00	0,00
Finansiering (stadsledning)	165 957,07	290 549,96
Byggnadsnämnden	108 449,59	102 962,54
Socialnämnden	5 627 299,77	5 258 702,25
Bildningsnämnden	3 564 560,30	3 155 229,04
Kultur- och fritidsnämnden	1 333 615,80	1 549 337,16
Stadsutvecklingsnämnden	47 533,88	31 977,36
Infrastrukturnämnden	3 602 981,36	3 595 634,72
VA-verket (infrastrukturnämnden)	4 337 224,36	4 295 607,05
Summa verksamhetsintäkter	19 217 870,77	18 801 269,20

3. SPECIFIKATION AV SKATTEINTÄKTER						
År 2018	Årets kommunalskatt	Tidigare års kommunalskatt	Fastighets-skatt	Andel i samf.skatten	Åländsk källskatt	Skatter sammanlagt
Januari	18 111,31	3 987 920,37	2 463,15	545 277,63	0,00	4 553 772,46
Februari	3 288 060,98	1 220 150,92	1 666,78	897 938,57	0,00	5 407 817,25
Mars	3 516 492,23	141 829,68	3 635,56	270 766,38	89 077,00	4 021 800,85
April	3 732 413,91	155 524,67	14 884,80	516 918,26	0,00	4 419 741,64
Maj	3 998 712,22	89 104,30	4 022,02	390 741,82	0,00	4 482 580,36
Juni	3 626 308,79	58 793,53	3 276,83	461 488,87	0,00	4 149 868,02
Juli	4 165 172,83	41 624,13	4 483,28	560 946,12	0,00	4 772 226,36
Augusti	3 663 732,57	38 159,70	14 363,69	353 628,00	0,00	4 069 883,96
September	3 457 441,56	55 272,15	703 977,55	450 734,45	70 925,78	4 738 351,49
Oktober	3 457 213,80	68 282,73	654 847,89	224 666,16	0,00	4 405 010,58
November	3 548 105,27	-984 097,28	47 461,18	562 108,79	0,00	3 173 577,96
December	2 824 852,31	-3 290 151,03	10 662,61	1 101 202,57	0,00	646 566,46
Summa totalt	39 296 617,78	1 582 413,87	1 465 745,34	6 336 417,62	160 002,78	48 841 197,39
År 2017	39 435 841,33	3 266 270,96	1 270 643,94	6 884 020,93	225 192,71	51 081 969,87

4. LANDSKAPSANDELAR OCH KOMPENSATIONER		
Belopp i euro	År 2018	År 2017
Landskapsandelar		
Socialvård	4 953 721,81	4 646 104,14
Grundskola	1 320 914,46	2 338 647,77
Medborgarinstitut	101 372,58	283 752,00
Bibliotek	0,00	197 748,12
Idrotts-, ungdoms- och kulturverksamhet	176 944,50	241 231,08
Justering av överföringarna/övergång	-308 522,63	-1 528 668,24
S:a landskapsandelar	6 244 430,72	6 178 814,87
Landskapskompensationer		
Uteblivna intäkter från kapitalinkomstbeskattningen	220 973,95	198 207,18
Kompensation för "åländska avdrag"	458 003,00	0,00
Kompensation för skatteåtgärder	381 609,67	0,00
S:a landskapskompensationer	1 060 586,62	198 207,18
S:a landskapsandelar och kompensationer totalt	7 305 017,34	6 377 022,05

5. SPECIFIKATION AV KÖPTA TJÄNSTER		
	År 2018	År 2017
Köp av kundtjänster	8 437 305,02	7 365 341,76
Köp av övriga tjänster	8 423 628,88	7 579 559,58
Köp av tjänster totalt	16 860 933,90	14 944 901,34

6. AVSKRIVNINGSTIDER ENLIGT PLAN

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar, Mark- och vattenområden	ingen
Förvaltnings- och institutionsbyggnader	40 år
Bostadsbyggnader	40 år
Fabriks- och produktionsbyggnader	30 år
Fritidsbyggnader	30 år
Ekonomibyggnader	20 år
Vattendistributionsnät	30 år
Avloppsnät	30 år
Fjärrvärmnät.....	20 år
Övriga jord- och vattenkonstruktioner	20 år
Broar, kajer och badinrättningar	20 år
Naturgasnät	20 år
Gator, vägar, torg och parker	20 år
Elledningar, transformatorer, utomhusbelysning	20 år
Övriga rör- och kabelnät	20 år
Fasta lyft- och flyttanordningar	20 år
Maskinerier och anordningar vid el-, vatten- o. dyl. verk	10 år
Trafikregleringsanordningar	10 år
Övriga fasta maskiner, anordningar och konstruktioner	10 år
Telefonnät, central och abonnentcentraler	10 år
Fartyg av järn.....	15 år
Övriga tunga maskiner	10 år
Fartyg av trä och andra flytande arbetsmaskiner	10 år
Sjukhus-, hälsovårds- o. dyl. anordningar	10 år
Övriga transportmedel	10 år
Övriga rörliga arbetsmaskiner	10 år
Övriga lätta maskiner	10 år
Övriga anordningar och inventarier	5 år
Adb-utrustning	3 år
Övriga materiella nyttigheter;	Ingen avskrivning
Pågående nyanläggningar;	Ingen avskrivning
Placeringar;	Ingen avskrivning

Små anskaffningar av bestående aktiva, vilkas anskaffningsutgift är mindre än 30 000 euro har bokförts som årskostnader.

7. FÖRSÄLNINGSVINST ELLER -FÖRLUST PÅ SÅLDA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
	2018	2017
Övriga verksamhetsintäkter		
Försäljn.vinster av mark- och vattenomr.	165 432,87	290 267,71
Övriga försäljningsvinster	49 862,16	0,00
Försäljningsvinster totalt	215 295,03	290 267,71

8. EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER		
	År 2018	År 2017
Extraordinära intäkter		
Skadestånd från Westengineering Oy enligt dom gällande bygget av Kaj 6	26 481,19	
<i>Extraordinära intäkter totalt</i>	<i>26 481,19</i>	<i>0,00</i>
Extraordinära kostnader		
Ers. för rättegångskostn. enligt dom till J. Hagelberg gällande bygget av Kaj 6	-15 677,03	
<i>Extraordinära kostnader totalt</i>	<i>-15 677,03</i>	<i>0,00</i>
Totalt	10 804,16	0,00

9. SPECIFIKATION AV DIVIDENDINTÄKTER		
	2018	2017
Dividentintäkter från sammanslutningar inom koncernen	265 536,00	185 000,00
Dividendintäkter från andra sammanslutningar	10 220,00	10 094,00
Totalt	275 756,00	195 094,00

NOTER TILL BALANSRÄKNINGENS AKTIVA

10. IMMATERIELLA TILLGÅNGAR OCH MATERIELLA TILLGÅNGAR											
	Immateriella tillgångar				Materiella tillgångar						
	Immateriella rättigheter	Övriga utgifter med lång verkn.tid	Förskotts-betaln.	Totalt	Mark-områden	Byggnader	Fasta anl. o. konstr.	Maskiner o. invent.	Övr. materiell tillg.	Förskotts-betaln. o. pågående	Totalt
Oavskriven ansk.utgift 1.1. 2018	136 738,05	1 934,88	0,00	138 672,93	10 827 422,83	58 701 251,48	22 618 492,44	1 905 441,97	35 625,95	827 123,62	94 915 358,29
Ökningar under räkenskapsper.	0,00	0,00	0,00	0,00	2 342,00	37 525,73	2 679 169,44	519 260,84	0,00	5 143 868,93	8 382 166,94
Minsk. under räkenskapsper.	0,00	0,00	0,00	0,00	-20 838,13	0,00	-7 223,84	-15 476,55	0,00	-3 537 768,94	-3 581 307,46
Överföringar mellan poster	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	208 925,92	0,00	0,00	-208 925,92	0,00
Räkenskapsperiodens avskr.	-48 367,65	-1 934,88	0,00	-50 302,53	0,00	-2 767 579,09	-1 731 976,85	-419 062,48	0,00	0,00	-4 918 618,42
Oavskr. ansk.utgift 31.12. 2018	88 370,40	0,00	0,00	88 370,40	10 808 926,70	55 971 198,12	23 767 387,11	1 990 163,78	35 625,95	2 224 297,69	94 797 599,35
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.2018	88 370,40	0,00	0,00	88 370,40	10 808 926,70	55 971 198,12	23 767 387,11	1 990 163,78	35 625,95	2 224 297,69	94 797 599,35

10. Sammandrag av anläggningstillgångar 31.12.2018							
SAMMANDRAG	ING. BALANS	AVSKRIVN.	VÄRDE EFTER	ÖKNING AV	MINSKNING AV	Överfört till	UTGÅENDE
Anläggningstillgångar 31.12.2018	i Euro	2018	AVSKR. 2018	ANL.TILLG. 2018	ANL.TILLG 2018	färdiga arb. 2018	BALANS 2018 Euro
Pågående nyanläggningar	827 123,62	0,00	827 123,62	5 143 868,93	3 537 768,94	208 925,92	2 224 297,69
Färdiga anläggningstillg.	126 468 332,47	4 968 920,95	121 499 411,52	3 447 223,93	443 538,52		124 503 096,93
Totalt 31.12.2018	127 295 456,09	4 968 920,95	122 326 535,14	8 591 092,86	3 981 307,46	208 925,92	126 727 394,62

11. PLACERINGAR BLAND BESTÅENDE AKTIVA ÅR 2018								
	Aktier och andelar					Övriga fordringar		
	Aktier koncern-bolag	Aktier intresse-bolag	Andelar i kom.-förbund	Övriga aktier o. andelar	Totalt	Fordringar på koncern-bolag	Övriga fordringar	Totalt
Anskaffningsutgift 1.1	25 485 677,21	5 432 636,55	399 815,61	319 739,84	31 637 869,21	596 407,48	0,00	596 407,48
Ökningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 148,18	0,00	7 148,18
Minskningar	-400 000,00	0,00	0,00	0,00	-400 000,00	0,00	0,00	0,00
Överföringar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Anskaffningsutgift 31.12.	25 085 677,21	5 432 636,55	399 815,61	319 739,84	31 237 869,21	603 555,66	0,00	603 555,66
Nedskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12	25 085 677,21	5 432 636,55	399 815,61	319 739,84	31 237 869,21	603 555,66	0,00	603 555,66

12. INNEHAV I ANDRA SAMFUND ÅR 2018						
Bolag	Hemort	Kommunens ägarandel	Koncernens ägarandel	Kommunkoncernens andel		
				aveget kapital	avfrämm. kapital	avräkensk. vinst/förl.
DOTTERSAMFUND						
*Fastighets Ab Marstad	M:hamn	100,0 %	100,0 %	11 167 660	38 325 276	756 870
*Mariehamns Energi Ab	M:hamn	100,0 %	100,0 %	4 114 922	10 266 431	14 014
*Mariehamns Centralantenn Ab	M:hamn	100,0 %	100,0 %	84 472	617 427	3 087
*Mariehamns Elnät Ab	M:hamn	100,0 %	100,0 %	5 213 878	4 654 103	191 986
*Mariehamns Hamn Ab	M:hamn	100,0 %	100,0 %	11 609 013	23 151 224	440 881
			Totalt	32 189 945	77 014 461	1 406 838
ÄGARINTRESSESAMFUND						
FAB Nyfahlers	M:hamn	45,8 %	45,8 %			
Ålands Vatten Ab	Jomala	37,5 %	37,5 %			
Svinryggens Deponi Ab	Jomala	47,7 %	47,7 %			
Åda Ab	M:hamn	25,0 %	25,0 %			
ANDELAR I KOMMUNFÖRBUND						
*Ålands omsorgsförbund	M:hamn	41,0 %	41,0 %			
*Södra Ålands högstadiedistrikt/Träningsk.	Jomala	50,0 %	52,0 %			
*Ålands Miljöservice Ab	M:hamn	62,6 %	62,6 %			
			Totalt	0	0	0
ÖVRIGA AKTIER						
Mariehamns telefon Ab	M:hamn	<20%				
Ålands Vindenergi	M:hamn	<20%				
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området	H:fors	<20%				
Luottokunta	H:fors	<20%				
Ålands Skid- och Skidskyttecentrum	Jomala	<20%				
Försäkringsaktiebolaget Alandia	M:hamn	<20%				
TOTALT				32 189 945	77 014 461	1 406 838
<i>* Ingår i koncernens balansräkning</i>						

13. FORDRINGAR PÅ KONCERNSAMFUNDEN				
	2018	2018	2017	2017
	Långfristigt	Kortfristigt	Långfristigt	Kortfristigt
Fordringar på dottersamfund				
Kundfordringar	0,00	110 458,77	0,00	112 660,55
Lånefordringar	22 151 080,00	0,00	22 151 080,00	1 121 480,00
Resultatregleringar	0,00	56 460,27	0,00	75 616,44
Totalt	22 151 080,00	166 919,04	22 151 080,00	1 309 756,99
Fordringar på kommunförbund				
Kundfordringar	0,00	30 256,35	0,00	6 259,45
Resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	206 638,78
Totalt	0,00	30 256,35	0,00	212 898,23
Fordringar på intressesamfund				
Kundfordringar	0,00	77 789,77	0,00	37 022,16
Totalt	0,00	77 789,77	0,00	37 022,16
Fordringar sammanlagt	22 151 080,00	274 965,16	22 151 080,00	1 559 677,38

14. RESULTATREGLERINGAR, AKTIVA		
	År 2018	År 2017
Kortfristiga resultatregleringar		
Icke erhållna inkomster		
Räntor som överförs	56 460,27	75 616,44
Ålands omsorgsförbund, slutredovisn.	0,00	206 638,78
Icke erhållna inkomster totalt	56 460,27	282 255,22
Utgiftsförskott		
Prenumerationer för år 2018	14 668,88	0,00
Ecomar, förskottsrat	0,00	17 081,40
Övriga utgiftsförskott	10 311,83	483,07
Utgiftsförskott totalt	24 980,71	17 564,47
S:a resultatregleringar, aktiva	81 440,98	299 819,69

NOTER TILL BALANSRÄKNINGENS PASSIVA

15. SPECIFIKATION AV DET EGNA KAPITALET		
	År 2018	År 2017
Grundkapital 01.01.	78 167 195,67	78 167 195,67
Ökningar	0,00	0,00
Minskningar	0,00	0,00
Grundkapital 31.12.	78 167 195,67	78 167 195,67
Överskott från tidigare år 01.01	51 789 510,38	48 750 919,12
Rättelse av fel som uppkommit under föreg. räkenskapsperioder	0,00	-957 733,54
Överskott från tidigare år 31.12.	51 789 510,38	47 793 185,58
Räkenskapsperiodens under-/överskott	-99 198,96	3 996 324,80
Eget kapital totalt	129 857 507,09	129 956 706,05

16. DONATIONSFONDERNAS KAPITAL				
FONDENS NAMN	ING. BALANS 01.01.2018	INBET. 2018	UTBET. 2018	UTG. BALANS 31.12.2018
	Euro	Euro	Euro	Euro
FONDER FÖR SKOLORNA:				
Erik Johanssons stipendiefond	2 152,10	3,22	0,00	2 155,32
Skolnämndens fond	10 231,02	0,00	0,00	10 231,02
FONDER FÖR SOCIALVERKSAMHET:				
Lempi Lindströms fond (1)	2 169,56	3 277,03	-1 376,25	4 070,34
A och J Trobergs fond för sjuka	1 684,22	0,00	0,00	1 684,22
Gertrud Westerlunds fond	0,00	0,00	0,00	0,00
Helenas Minnesfond	3 347,59	155,00	-220,95	3 281,64
N-K Johanssons fond för hemtjänsten	73 807,28	0,00	0,00	73 807,28
Edvard Vikströms fond	76 132,91	0,00	-18 276,03	57 856,88
Maire Holmbergs fond	0,00	0,00	0,00	0,00
Doris Söderlunds fond	61 960,84	0,00	0,00	61 960,84
Marita Stenius fond	20 000,00	0,00	0,00	20 000,00
ÖVRIGA FONDER				
Bror Lindqvists fond	2 900,02	0,00	0,00	2 900,02
Sonja Nordlunds fond	102 162,14	0,00	-2 928,23	99 233,91
TOTALT	356 547,68	3 435,25	-22 801,46	337 181,47

(1) Finns även aktier i Nordea, 3.292 st, marknadsvärde 31.12.2018 = 23.932,84 euro

17. LÅN SOM FÖRFALLER TILL BETALNING EFTER FEM ÅR ELLER SENARE		
Långfristiga skulder:	År 2018	År 2017
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter	6 637 187,86	7 753 159,92
Lån från offentliga samfund	4 167 683,74	5 051 565,90
Långfristiga skulder sammanlagt	10 804 871,60	12 804 725,82

18. SKULDER TILL KONCERNSAMFUNDEN				
	2018		2017	
	Långfristigt	Kortfristigt	Långfristigt	Kortfristigt
Skulder till dottersamfund				
Leverantörsskulder	0,00	346 422,73	0,00	315 503,13
Totalt	0,00	346 422,73	0,00	315 503,13
Skulder till kommunförbund				
Leverantörsskulder	0,00	14 399,73	0,00	13 709,68
Resultatregleringar	0,00	152 189,34	0,00	0,00
Totalt	0,00	166 589,07	0,00	13 709,68
Skulder till intressesamfund				
Leverantörsskulder	0,00	128 927,47	0,00	107 195,97
Totalt	0,00	128 927,47	0,00	107 195,97
Skulder sammanlagt	0,00	641 939,27	0,00	436 408,78

19. CHECKRÄKNINGSLIMIT		
	År 2018	År 2017
Limit för checkräkning med kredit och kommuncertifikat 31.12	5 000 000,00	5 000 000,00
-outnyttjat belopp av limiten	5 000 000,00	5 000 000,00

20. RESULTATREGLERINGAR, PASSIVA		
	År 2018	År 2017
Kortfristiga resultatregleringar		
Obetalda utgifter		
Semesterlöneperiodisering	4 710 766,11	4 502 576,07
Övriga periodiseringar av löner och lönebikostnader	259 621,62	0,00
Ränteperiodiseringar	20 529,92	24 192,35
Övriga obetalda utgifter	202 189,34	50 000,00
S:a kortfristiga resultatregleringar	5 193 106,99	4 576 768,42
S:a resultatregleringar, passiva	5 193 106,99	4 576 768,42

NOTER ANGÅENDE SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER OCH ARRANGEMANG SOM INTE HAR TAGITS MED I BALANSRÄKNINGEN

21. STADENS HYRESANSVAR		
	År 2018	År 2017
<i>Hyresansvar totalt</i>	<i>392 245,80</i>	<i>623 701,12</i>
- Förfaller under följande räkensk.period	235 347,48	233 887,92
- Förfaller senare	156 898,32	389 813,20
<i>Leasingansvar totalt</i>	<i>429 416,35</i>	<i>211 877,82</i>
- Förfaller under följande räkensk.period	206 462,24	86 999,01
- Förfaller senare	222 954,11	124 878,81
Sammanlagt	821 662,15	835 578,94

22. BORGENSFÖRBINDELSER		
	År 2018	År 2017
Samfund inom samma koncern:		
Fastighets Ab Marstad	13 838 761,62	14 220 940,33
Fastighets Ab Dalnäs	1 177 213,45	1 217 213,45
Mariehamns Centralantenn Ab	0,00	0,00
Stiftelsen Sjökvarteret i Mariehamn rs ¹	17 642,40	13 079,47
Mariehamns Energi Ab ²	1 267 328,71	1 533 162,76
Sammanlagt	16 300 946,18	16 984 396,01
Övriga samfund:		
Kobba Klintars vänner rf	10 865,24	13 928,60
Mariehamns Seglarförening rf	28 000,00	28 000,00
Ridklubben Sleipner rf ³	0,00	0,00
Scoutkåren Ålandsflickorna rf	1 639,12	2 809,37
Skeppsöreningen Albanus rf	28 000,00	32 000,00
Åländska Segelsällskapet rf	56 809,42	61 749,36
Sammanlagt	125 313,78	138 487,33
Sammanlagda borgensförbindelser 31.12	16 426 259,96	17 122 883,34
<p>¹ Beviljad borgen för checkräkningslimit om 30.000,00 € till Stiftelsen Sjökvarteret, utnyttjad 31.12.2018 = 17.642,40 €.</p> <p>² Beviljad borgen för checkräkningslimit om 100.912,76 € till Mariehamns Energi, utnyttjad 31.12.2018 = 0,00 €.</p> <p>³ Beviljad borgen för checkräkningslimit om 17.000,00 € till Ridklubben Sleipner, utnyttjad 31.12.2018 = 0,00 €.</p>		

23. ÖVRIGA ANSVAR
<p>Efter hävning av hyresavtalet med Eat Mariehamn Ab har företaget stämt Mariehamns stad på 215 454 euro och staden har genstämt dem på 28 903,70 euro. Tingsrätten har den 19 september 2017 genom tredsdom fastställt stadens yrkande. Eat Mariehamn Ab har anhållit om återvinning av tredsdomen. Tingsrätten har inte ännu behandlat ärendet.</p> <p>Karlssons Schakt och Transport Ab har i maj 2016 inlämnat ett besvär till förvaltningsdomstolen över infrastrukturnämndens beslut av den 16.2.2016 och avslag av rättelseyrkande av den 6.4.2016 gällande anbud på ombyggnad av Stora gatan, avsnittet Torggatan-Strandgatan. Ärendet har ännu inte avgjorts.</p> <p>Firma Jan Widman har den 21.2.2017 inlämnat ett besvär till förvaltningsdomstolen gällande anbud på transport och behandling av avvattnat rötslam från Lotsbroverket för perioden 2017-2019. Nämnden tog upphandlingsbeslutet den 13.11.2016 och avslog ett rättelseyrkande den 17.1.2017. Ärendet har ännu inte avgjorts.</p> <p>Staden har ett arrendeaftalet för Gröna Uddens campingområde som gäller till den 4 maj år 2020. Vid arrendeförhållandets upphörande äger arrendetagaren rätt till ersättning för av honom uppförda och bekostade byggnader och anläggningar såfram han yrkar därpå. Byggnaderna är idag värderade till 380 000 euro.</p> <p>Under år 2018 avgjordes stadens stämning av Nordengineering Ab, senare Westengineering Ab, gällande matargångarna vid kaj 6. I en dom i Egentliga Finlands tingsrätt av den 12.7.2018 bifölls stadens käromål gentemot Westengineering Ab och bolaget ålades att erlægga ett skadestånd om 250 000 euro samt ersättning för rättegångskostnader om 33 063,97 euro, båda jämte dröjsmålsräntor. Medan stadens käromål mot bolagets VD förkastades och staden ålades att erlægga 15 545,85 euro jämte dröjsmålsränta. Bolaget har hittills erlagt 21 790 euro men ärendet överfördes i januari 2019 till passivregistret av Utsökningsverket i Birkaland.</p>

NOTER ANGÅENDE PERSONALEN OCH REVISORNS ARVODE

24. ANTALET ANSTÄLLDA 31.12 ¹		
	År 2018	År 2017
Stadsledning	135,79	138,87
Stadsutvecklingsnämnden	3,00	4,00
Byggnadsnämnden	4,00	4,00
Bildningsnämnden	160,62	157,12
Kultur- och fritidsnämnden	39,53	44,17
Socialnämnden	372,93	355,51
Infrastrukturnämnden	114,38	110,93
Totalt	830,25	814,60

¹ Den deltidsarbetande personalen enligt situationen vid årets slut har omräknats till heltidsarbetande genom att deltiderna räknats ihop.

25. PERSONALKOSTNADER		
	År 2018	År 2017
Personalkostnader enl. resultaträkningen	41 931 247,23	40 693 876,56
Personalkostnader som aktiverats bland immateriella och materiella tillgångar via tillverkning för eget bruk	63 551,63	57 694,54

26. ARVODEN TILL REVISOR		
	År 2018	År 2017
BDO Auditor Ab		
Revisionsarvode	31 542,70	31 727,50
Revisorsutlåtande	303,00	150,00
Övriga arvoden	362,00	0,00
Arvoden sammanlagt	32 207,70	31 877,50

27. KOMMUNENS TRANSAKTIONER MED INTRESSETER	
<p>Kommunen har gett sitt helägda dotterbolag Mariehamns Hamn Ab följande lån:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 23 037 000 euro, varav 19 351 080 euro återstår 31.12.2018. Lånet gavs när dotterbolaget bildades. - 3 000 000 euro, varav 2 800 000 euro återstår 31.12.2018. <p>Räntan på båda lånen är 4 %. En medlem av stadsstyrelsen sitter i bolagets styrelse.</p> <p>Mariehamns stad har gett Stiftelsen Sjökvarteret 30 000 euro i verksamhetsbidrag. En ersättare i stadsstyrelsen sitter i stiftelsens styrelse.</p>	

PRINCIPER OCH METODER FÖR UPPGÖRANDE AV KONCERNBOKSLUT

Interna transaktioner och internbidrag

Koncernsamfundens interna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Intäkter och kostnader samt fordringar och skulder mellan koncernsamfunden och de kommunalförbund där staden är delägare har eliminerats förutom i fråga om transaktioner av ringa betydelse. Väsentliga interna bidrag har eliminerats.

Eliminering av internt innehav

Kommunens och dottersamfundens inbördes innehav har eliminerats enligt förvärvsmetoden.

Minoritetsandelar

Minoritetsandelarna har avräknats från koncernens över- och underskott i koncernresultaträkningen samt från koncernens eget kapital i koncernbalansen.

Planmässiga avskrivningar

Stadens dottersamfunds avskrivningar har inte korrigerats eftersom dotterbolagen följer koncernens avskrivningsprinciper.

Nedskrivningar

Eliminering av nedskrivning av kaj hos dottersamfund har gjorts så att den motsvarar ursprungsvärdet.

Intressesamfund

Intressesamfunden har sammanställts i koncernbokslutet enligt kapitalandelsmodellen.

Avskrivningsdifferenser och reserver

Dottersamfundens avskrivningsplaner har tillämpats som sådana i koncernen fr.o.m. 2015. Avskrivningsdifferenser och reserver i dottersamfundens balansräkningar har i koncernbalansräkningen uppdelats i eget kapital och latent skatteskuld och förändringar i dem har i koncernresultaträkningen uppdelats i latent skatteskuld och räkenskapsperiodens resultat. Föregående års uppgifter har gjorts jämförbara enligt samma principer per jämförelseuppgifternas läge 31.12.2018. I jämförelseuppgifterna har inte avskrivningsdifferenserna beaktats i minoritetsintresset pga. dess ringa inverkan.

Korrigerig av jämförelseuppgifter

Koncernbokslutets jämförelseuppgifter har korrigerats så att avskrivningen på interna vinster lagts till resultaträkningen. Den interna vinsten har i koncernbokslutet 2018 eliminerats mot tidigare års vinster.

28. KONCERNENS FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		
Mariehamns stad		
Finansiella intäkter	2018	2017
Ränteintäkter	919 905,07	916 151,04
Övriga finansiella intäkter	323 244,80	234 922,45
S:a finansiella intäkter	1 243 149,87	1 151 073,49
Finansiella kostnader	2018	2017
Räntekostnader	-169 998,08	-215 166,67
Övriga finansiella kostnader	-48 603,55	-43 654,31
S:a finansiella kostnader	-218 601,63	-258 820,98
Koncernen		
Finansiella intäkter	2018	2017
Ränteintäkter	21 165,14	25 942,63
Övriga finansiella intäkter	83 175,34	60 344,08
S:a finansiella intäkter	104 340,48	86 286,71
Finansiella kostnader	2018	2017
Räntekostnader	-708 624,03	-664 012,03
Övriga finansiella kostnader	-96 873,85	-111 569,77
S:a finansiella kostnader	-805 497,88	-775 581,80

29. KONCERNENS EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER		
	2018	2017
Extraordinära intäkter	26 481,19	0,00
Extraordinära kostnader	15 677,03	0,00

30. KONCERNENS ANSLUTNINGSAVGIFTER UNDER AKTIVA		
Mariehamns stad		
	2018	2017
Anslutningsavgifter (Återbäringsbara)	487 458,88	487 458,88
Elanslutn.avg. (Återbäringsbara)	116 096,78	116 096,78
Koncernen		
Anslutningsavgifter	10 356,57	10 356,57

31. KONCERNENS VÄSENTLIGA RESULTATREGLERINGAR		
	2018	2017
Väsentliga resultatregleringar aktiva		
Mariehamns stad		
Inkomstrest. Ålands omsorgsförbund k.f.	0,00	206 638,78
Mariehamns Hamn Ab		
Skatteperiodisering	107 449,41	
Väsentliga resultatregleringar passiva		
Mariehamns stad		
Semesterlöneperiodisering	4 710 766,11	4 502 576,07
Marstad Fab		
Ränteperiodisering	88 221,42	88 221,42
Övriga löne- och lönebikostnadsperiodiseringar	259 621,62	
Övriga obetalda utgifter	202 189,34	
Mariehamns energi Ab		
Övriga resultatregleringar	330 812,61	245 458,43
Ålands omsorgsförbund K.f.		
Semesterlöneperiodisering	1)	378 715,86 2)
Löneskulder	1)	112 966,85 2)
Mariehamns Elnät Ab		
Personalrelaterade resultatregleringar	205 799,16	210 579,03
Mariehamns Hamn Ab		
På förhand uppbokade tillgångar	319 914,00	319 914,00
Ej erlagda kostnader	114 791,00	
Semesterlöneperiodisering	121 915,11	129 590,00
Förlikning Birka och Viking Line	0,00	260 714,26
Marstads passiva resultatregleringar under 100 000		
1) Inte några siffror för 2018 av erhållna från Ålands Omsorgsförbund		
2) 2017-års siffror korrigerade jämfört med bokslut 2017		

32. SPECIFIKATION ÖVER KONCERNENS EGET KAPITAL		
	2018	2017
Grundkapital 1.1.	78 167 195,67	78 167 195,67
Ökningar	0,00	0,00
Minskningar	0,00	0,00
Grundkapital 31.12.	78 167 195,67	78 167 195,67
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 1.1. 1)	58 957 675,38	55 575 762,32
Överföringar till skadefonden	0,00	0,00
Rättelser från föregående räkenskapsår, parivärde	-55 032,25	-54 687,47
Överskott från tidigare räkenskapsperioder 31.12.	56 393 076,79	47 810 318,86
Räkenskapsårets under/överskott	2 564 598,59	7 765 443,46
Eget kapital totalt	137 124 871,04	133 742 957,99
1) Fel i summeringen i 2017 års bokslut.		

	Koncernbolag och -sambund		Mariehamns stad	
	2018	2017	2018	2017
Övriga långfristiga skulder				
Anslutningsavgifter	8 609 158,07	8 401 867,60	0,00	0,00
Övriga	0,00	0,00	10 738,06	9 977,81
Övriga långfristiga skulder totalt	8 609 158,07	8 401 867,60	10 738,06	9 977,81
Övriga kortfristiga skulder				
Övriga	1 745 246,87	606 235,86	859 353,75	866 878,29
Övriga kortfristiga skulder totalt	1 745 246,87	606 235,86	859 353,75	866 878,29
Koncernen totalt	11 224 496,75	9 884 959,56		

34. KONCERNENS ANSVARSFÖRBINDELSER			
		2018	2017
Mariehamns stad			
Borgensförbindelser		16 426 259,96	17 122 883,34
Leasingansvar		429 416,35	211 877,82 1)
Hyresgarantier		392 245,80	623 701,12
Koncernen			
Leasingansvar		9 858,60	17 345,40 2)
Hyresgarantier		-	172 126,93 2)
Skulder mot vilka inteckningar i fastigheter ställts som säkerhet		33 661 905,29	32 082 513,98
Givna panter och ansvarsförbindelser			
För egna skulder		6 954 623,43	7 924 070,32 3)
Elhandelsinstrument till gängse värde		2 883 506,00	2 176 333,00
1) Korrigering av leasingansvar för 2017.			
2) Inte några siffror för 2018 av erhållna från Ålands Omsorgsförbund.			
3) Uppgifterna för MCA korrigerade jämfört med bokslut 2017.			

Behandling av årets resultat

Stadsstyrelsens förslag med anledning av årets resultat är att underskottet på 99 198,96 euro förs vidare till tidigare års överskott på 51 789 510,38 euro.

Bokslutets undertecknande

Mariehamn 16.04.2019

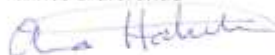

Tage Silander
Ordförande

Sara Kemetter
I vice ordförande

ersättare Anna Holmström
-Jörgen-Pettersson
II vice ordförande

Nina Lindfors
styrelsemedlem

Tony Wikström
styrelsemedlem

Birgitta Johansson
styrelsemedlem

Julia Birney
styrelsemedlem

Jonny Andersen
styrelsemedlem

Emma Dahlén
Kanslichef (stf. stadsdirektör)

Revisionsanteckning

Över utförd revision har idag avgetts berättelse.

Mariehamn 17.04.2019

Andreas Holmgård
Ordförande

Pia Fredriksson
Vice ordförande

Margareta Flink
Ledamot

Fredrik Häggblom
Ledamot

Produktion: Mariehamns stad

Omslagsfoto: Mariehamn och nya Ålandsvägen, fotograf Jan Karlsson

Mariehamns stad Pb 5 AX-22101 Mariehamn Åland
Tel: +358 (0)18 5310 Fax: +358 (0) 18 531 206 E-post: info@mariehamn.ax
www.mariehamn.ax